

PRINOS K NAGLASU
U NOVOSLOVENSKOM JEZIKU.

NAPISAO

M. VALJAVEC.

*(Preštampano iz LXXVI. i LXXVII. knjige Rada jugoslavenske akademije
znanosti i umjetnosti.)*

U ZAGREBU

TISAK DIONIČKE TISKARE

1885.

U NOVOSELOVSKOM JETIRU

Prinos K. Naglasu

M. VALLAVEC

Prinos K. Naglasu

Prinos K. Naglasu

Prinos K. Naglasu

Prinos K. Naglasu

Naglas u prezentu glagola koji prezentni nastavak
jo drže samo u 3. plurala.

b) Osnove na *ê*.

1. Osnovno *ê* ostaje nepromiješeno.

Ima tri jednoslovčane osnove *dê*, *smê*, *spê*, koje imaju u sva tri narječja otisnuti naglas na osnovnom *ê*: *smêm*, *smêš*, *smê*; *smêmo*, *smête*, *smêjo*; *smêva*, *smêta*. Evo primjere iz knige:

dê: *dêš*: dalm. 5mos. 24 takov tat ima vmrêti, de ti tu hudu od sebe *dêjš*; — *dê*: jap. prid. 1, 338 će nam ena reč dopade, jo želimo, jo yšemo inu jo ne moremo dočakati; nam kaj težku *dêj*, tēga se bojmo, branimo inu varujemo, ravn 2, 214 dobro *dê jéd* in pijača človeku, ravno tako nam božjo voľo spolnivšim dobro *dê* per srcu, 1, 37 ravno taki moramo tudi mi biti, kolkor krat vemo čisto gotovo božjo voľo, še tako težko naj nam *dê*, 1, 335 kakor rosa vročino hladí, tako *dê* dobro lepa beseda, 2, 172 zra-ven se še tako kaj maliga ne spreglêda, kar hudó človeku *dê*, preš. 9 ako spáva, naj bo zdráva, ak' me skúša, nič ne *dê*, ravn. 2, 211 pravico ji bom storil, ker mi le tolko ta vdova dodê, škrb. 1, 509 človek virne resnice inu skrivnosti prav se naučiti inu zastopit si ne perzadê; — *dêmo*: dalm. u predgovoru k star. test. XVIII my imamo eno trdno prerokousko besedo inu prav dejmo de my na to isto merkamo; — *dêjo*: preš. 111 ne vé kam se cezúre *dêjo*, škrb. 1, 519 de b' skuz dobre déla tiga vredni postáli, si nič ne perzadêjo. U ona dva narječja ove osnove nisam našao. Dolazi i prezentni nastavak *je* u svih osobah n. pr. dalm. prip. 4 zadeješ, jozve 7 dejete, 2sam. 22 rezdejem, psalm. 1 sir. 25, kreľ postila 2, 50^b deje, psl. 119 amos 3 sir. 1 rezodeje, prip. 21 zadeje, galat. 4 zadejete.

smê: *smêm*: ravn. 1, 71 prosim, gospod, naj *smém* rêči be-sêdo, 1, 289 jesti zdaj *smém* z dobro vestjó kar mi pride na mizo, preš. 12 pred obličje né ne *smém*, 13 de ne *smém*, si ukázala, bélih rók se dotaknít', 118 očí sem vêč krat prášal, áli *smém* ľubíti te; kúzm. 334 mislim ka smejm prouti nikim ki tak mislijo od nas liki da bi pouleg tejla hodili; — *smêš*: dalm. job. 40 smejš li ti mojo sodbo k ničemar sturiti? riht. 16 jer. 2 itd. ravn. 1, 106 po nívah svojiga sosedu gredóćim ti je z rokó

klasja smukniti perpušeno, s srpam séci va n pa ne sméš, ber. 196 nauka stáršov zanič'vat ne sméš, 198 sam sebe ne sméš hvaliti; petr. 231^b i ev. tirn. 234 pogled, sméš li vu tom žitke račun bogu dati? kov. kemp. 59 Kristuš trpeti je hotel i za nikaj se držati, a ti sméš od česa se pritužavati? — smê: dalm. prip. 31 ne možá srce se smej na nò zavupati, jap. ev. 49 pole, tvoji jogri delajo kar se ne smê delati ob sobóti, 50 ali se smê ob sobóti ozdravlati? . . za to se smê ob sobóti dobro sturiti, traun 22 k eni službi poklican človek za voľo pregáňana tih hudobnih ne smê to isto tim malopridnim spustiti, škriň. 96 katerimu se nobeden zuper staviti ne smê, ravn. 1, 92 nihčer ne smé iz hiše, ber. 3 komur je dovoljeno na skrét iti, ga ne smé umazati ali počrtati . . ne smé daľ zunej biti kakor kolikor mu je potreba, preš. 67 prah z bógam krégat se ne smé, habd. ad. 284 krali vsega zadovoljno imaju zvun istine ktere ali im nigdor ne smé povédati, ali je čuti ne hte, krist. nač. 21 ne smé vu negvi prikladnosti i veščnosti nikakvu dvojmbu stavľati, 115 a gdo smé od toga dvojiti? — smêmo: schön. 127 my ne sméjmo nikogár vmoriti, škriň. IX my ne smêmo misliti de . . , XLV na katero my ne smêmo pozábiti, ravn. 1, 71 več ne smêmo možu pred obličje, 1, 230 ne smêmo čudne posebne božje vóje in previdnosti preglédati ki je v ti povésti, 2, 142 jeziti se ne smêmo, 149 tudi časnih reči smêmo prositi, 2, 221 po nobeni ceni ne smêmo delati, ber. 19 pravični je pod posebno brambo bôžjo, torej smêmo v nar véči nevárnosti biti veselí in mirni, 47 brez Benjamina ne smêmo priti, preš. 22 kaj nêmu úpat' smêmo, mornárji dobro vémo, mul. ap. 184 ako prem ovo reči: trpeti, vumreti, zakopati se, vu Kristušu opadaju samo na človečansku naturu â ne na božansku, smêmo vendar reči, da je bog vumrl; — smête: jap. prid. 1, 273 vam myr tē vejsty vóšimo inu vam povêmo de ga vy ne smête zmêšat s tim lážnivim myram ene fáľš vejsty, kug. 97 malu jesti tej bolni živini nóter do šestiga inu osmiga dnêva dati smête, ravn. ber. 3 sploh si ne smête naga-jati, ne smete kramľati, med naukam ne smête nič jesti . . brez sile ne smête na skrét hodíti . . nobene nar maňši stvarí si ne smête skrivej jemati (jedan put dolazi: smêste: ravn. 2, 174 brez trepeta, brez strahú z veselím vupaňam smêste mrlíca blêdiga premišľovati in gledati, može biti šamparska griješka), mat. 1, 265 ako takvoga, koji šálnice govori nečiste, ne morete i ne smête pokarati, morate končemar pokazati da vam te šálnice k srdeu nisu, 1, 308 i vi vendar proti svedočanstvu tak istinskomu kak je bog smête vas proti postaviti; — smêjo: škriň. XLV ne smêmo pozabiti de se tē bukvne ne smêjo z eno nečimrno ra-dovejdnostjo brati, ravn. ber. 1 nôži in črtala ali linirji se brez očitniga prvoľeňa učeníkoviga ne smêjo v šolo nositi, 3 ktéri bi radi brali, smêjo to le spodobno z vzdigneno rokó pokazati, 23 so menili de smêjo od nih marskej dôbriga perčakovati, 27 nar lepši plačilo je za nê če smêjo misliti, de zatúrancam pomagajo;

— smêva: ravn. 1, 10 jesti smêva od vsih drevés po vsim vrtu, ber. 14 od vsih drevés po raji smêva jésti; — smêta: ravn. ber. 13 od vsiga drevja po raji jéjta, samo od tiga drevesa le ne smêta jésti. — U ugarskoj slovenštini taj glagol iza negacije *ne* gubi naglas, *ê* postavši kratko glasi *í*, a negacija se naglašuje: *nè* smim, *nè* smiš itd. — I ovoj osnovi dolazi prezenat s nastavkom *je* u kraštnini n. p. dalm. job. 10 smejem, job. 15 dan. 6 estr. 1 smeje.

spe: spêš: kov. kemp. 72 stanovito k tomu ne dospéš, ako z milošćum negovum pretečen i privlečen ne budeš; — spê: habd. ad. 68^a nad tem vsem se matere vu dne i v noći trude da jedvaj kaj drugo misliti mogu, a kam su drugi hižni posli . . ako i beteg prispé? — spêmo: cant. 272 doklam v nebo sedet k stolu vsi dospémo, gosti bumo. Nu u kajkavštini ima naglas i na prijedlogu: dđ: math. 1^a 81 odlučili jeste tak dugo stàreh gréhov habati se doklam skušàvanè ne na dđspe, 2^c 61 skrbete se, da ovo prokléctvo zvrhu vas ne dóspe. — U kraštnini govori se osnovno e većinom kratko: è: spêm, spěš . . prispêm, ali iz kníge nemam primjera. — U kajkavštini dolazi i s prezentnim nastavkom *je*: fuč. 270 nedospeje, gašp. 4, 864 dospeje.

U kraštnini ima samo jošte jedan takov glagol koji osnovno *ê* ne mijenja na *í*: umê, a taj ima otegnuti naglas na osnovnom *e*: umém, uměš, umé; umémo, uméte, uméjo, uméva, uméta. Evo primjeri iz kníge: umém: dalm. jerem. 1 jest ne vmém predgovati; — umé: ravn. 1, 66 bratje niso vedli de jih Jožef vumé, 2, 123 vsaki lohka vumé to lubeznivo priliko, ber. 149 mlada lesica in jazbec si umé jamo skopati, desi ravno je še pred ni videl, dalm. u gm. predgovoru XI: ta drugi štuk, kir h pokuri sliši, je vera v Kristuša, skuži katero človik se spet spreumej inu gori vstane; — umémo: ravn. 2, 53 peržene še taka nesreča naj se čez nas, clo nič naj ne umémo, kako de bog kaj taciga perpuša, pa vervajmo . . , 2, 289 takole se bomo mi zavzéli in zamaknili kadar v nebésa pridemo, od ktirih lepote do sih mál še tudi nič ne razvumémo; — uméste: ravn. 2, 57 de bi saj tudi ví, lúbi otroci, Jezusove besede, ki jih kaj precej no uméste, v srcu ohranili! 2, 63 ne bojte se vprašati, če kaj prav ne uméste, 2, 64 kaj če to rèči, že zlo lohka uméste; — uméjo: ravn. 2, 5 Caharija ni dolgo kaj mogel od straha. Lúdjé ga čakajo in čakajo in niko! ne uméjo, kaj se v svetínšu tako dolgo mudí, 2, 196 ogovorivši jih: poslušajte! jím je. de ga raji poslušajo, bol vuméjo, svoj nebeški vuk začel v zgol prilikah razlagati, ber. 22 več jezikov se med nîmi začne, de se eden drugiga ne uméjo, 2, 197 per ktirih zrno na pot pada, so tisti ki slišijo pa ne razvuméjo beséde, ber. 30 bog samo to hoče kar je dóbro in koristno, če ravno lúdjé tiga vselej ne razuméjo. — Ali dolazi naglas i na početnoj slovi, kako se vidi iz Čopova soneta u čb. 5, 7: razumeš jezik včene porodnice? . . razume vas moj duh, vas mēhke glase. I u ove osnove dolazi prezentni nastavak *je* u pre-

zentu: dalm. sirah 12 sal. predg. 9 vmeje, prip. 1 razumejete, jez. 1 razumeje.

Ovamo ide još: trebé, necesse est: cruc 1a 61 de bi nam dal kar kuli nam je ,terbej', 68 kadar kuli je trbej, 106 je trbej se potiti: 147 kada je človik žeyu trbej pyti itd.

U ugarskoj slovenštini dolazi nešto više ovakovih glagola. Naglašuje se svim osnovno *ē* koje dugo glasi *ej*, a kniže pišu *ej* i ili *ē*, rijetko *é*, i to u singularu otisnuto ili otegnuto, a u pluralu i dualu otegnuto: želēm zelējš, želēj i želēm, želējš, želēj; želējmo, želējte, želējjo, želējva (f. želējvi), želējta (f. želējti). Iz kniže imam ove primjere:

besnē: besnēj: nagfl. 69 blagošlov je voda, ožen či nam slūži, ali proklet je v oboujem gda nas lūži, besnej, spravla na strtino, vsa požera; — besnéjo: trpl. 3 zakaj besnejjo poganje?

drevenē: drevenēj: gön. 28 kak da tak, kaj ti tejlo raj drevenej vu zle, kak kaj bi svēti strajh nasledūvalo? nag. vog. 33 ona v toplom leti nigdar ne drevenej... kak dugo ne drevenej? — drevenéjo: küzm. 366 očeve, ne drážđite otroke vaše, naj v pameti ne zadrevenejjo (ὅς γὰρ ἄδελφόν), nagl. 175 žabe prouti zimi se na dne močvarov vu káliš potégnejo i tam zadrevenejjo notri do toploga sprotolejtja.

(glavē: glavéjo: nagfl. 164 tou je predivo. Eto po tom oglavéjo i od vse nesnájge očistijo.)

medlē: medlēm: prijateo 1875, 2, 7 vörvao sam zdaj, ka vu bojaznosti omedlēm; — medléjo: nagfl. 197 na jésen se dozóri jesenski sád, ali kak hladnej gratúje, listje z drejva káple, travine premedlejjo, povejhnejo.

temne: temnēj: küzm. 49 preci pa po moki oni dnévov potemnej sunce; — temnéjo: trpl. 55 naj ním potemnejjo oči n.hove da ne vídijo.

umē: umē: küzm. 25 ki rejč slíši i razmej. — Ali dolazi naglas i na prijedlogu: rāzmimo, nu jer je kratko a u raz ne bileži se, ali se vidi iz toga što *ē* biva *i*: küzm. 275 z srcem razmijo.

žele: želēm: mol. 130 oh predrági Ježuš, želejm s potrtim srcem tebē i zdaj prejėti, 137 Ježuš, tebē želejm, 150 želejm svēto z etoga svejta preminouti, 151 k stoli tvojega preslatkoga gošćená želejm pristoupiti, 161 želejm te na veke lūbiti, 185 želejm mrejtī, küzm. 271 Pavel rčē: želejm od bogá i vu malom ne li samo tebē, negó i vse poslušajouče mené tákše bidti, kakši sem i jas zvūm etoga vezala, 383 želém (a u izdanu od god. 1771, 646 želejm, a ono može biti štam. griješka mjesto želém) te viditi, 276 vas jako želejm viditi, 428 vu vsem želejm naj se ti dobro godí, trpl. 97 gospoud je z menom, zá to bom vido ka želejm nad odúrjávci mojemi, 103 odpéram vūsta moja ino si obduhávam, ár zapouvedi tvoje želejm, 105 gospodne, želejm zveličáne tvoje, nagfl. 19 dobro ūtro želejm gospon vučíteli; — želējš: mol. 135 i 203 kí ne želejš grešniki smrti, 197 štero rejč želejš od sodca čúti; — želēj: mol. 18 kak koli žčden

jelen šetüje k mrzlomi štüdenci, tak ravno želej dšša moja k tebi, 107 naj po tvojem ravnáñi tebi vugodna želej i bátrivno doprnesé, 153 kí želej s tebom stalno prebívati, 175 zvüna tébe nikaj ne želej srcé moje, küzm. 78 kaj ete narod znamejñe želej? 290 šteri človik bode ona dela činio, štera pravda želej, živ bode vu ñih, 378 či što püşpekíjo želej, lejpo delo želej, 433 k nevouščenosti želej dñh kí vu nami prebíva, nagfl. 28 lasno vejst naj (vučitel) od decé trdno želej; — želéjmo: mol. 34^b ravnaj tak srcá naša, naj ono želejmo od tvoje svete milošče ka je nebesko, küzm. 339 tou pa i želejmo, nagfl. 124 po ñej želejmo i ščémo dobro i húdo, mol. 25 naj bližñega ne poželejmo; — želéjte: küzm. 318 tak i vi, geto želejte ta dühovna, na pobougšañe gmajne iščíte, naj obilávate, 433 želejte i nemate; — želéjjo: küzm. 411 v štera želejjo i angelje notri glédati, trpl. 55 ošpotani naj bodo, kí meni húdo želejjo, 103 oči moje krouto želejjo zveličañe tvoje, nagfl. 7 vučiteli gvüšno slobodščino dati želejjo. — Tako i

trebê necesse est: trbêj: küzm. 339 trbej je znati vašo popolnost, 433 nej trbej etomi tak biñti.

Kajkavština je već bogatija glagoli koji osnovno *e* ne mijenja u *i*. Jedni imaju naglas na osnovnom *e* koje kad je dugo izgovara se različito: u ñekih krajevih kao *ie* (*ije*), kako glasi i ono drugo dugo *e* pa i ono koje zamijenjuje staroslov. poluglasno. Tako se govori okolo Visokoga i Vidovca kraj Varaždina i vaļa da još drugđe. U knizi ovako dosta rijetko dolazi do Pergošića, u koga ima toga više, ali ne isključivo, n. pr. na strani 8^b imienie, imyenie, diekla, dieklin diel, diela, syedalo, niemaju, vies = stsl. vьstь, rijetko u Habelića n. pr. u zrcalu marijanskom 382 želic, 154 meglieju. U drugih mjestih glasi kao *ej*, tako oko Varaždina glagol želej, želejš itd. u knizi je to veoma rijetko, n. pr. zagr. 5^a 270 želeiš pred niega dojtí. Opet u drugih se mjestih govori to *ej* slablje, više kao samo *e* koje nagiblje na *i*, pa s toga u knizi dolazi bileženo naj češće znakom *': é*, kašto znakom *^: ê*, tako kov. kemp. 10 čt é, što je imperativ mjesto čtej, hitré, obilné, što je komparativ mjesto hitrej, obilnej, hitreje, obilneje, i često želém i želém. A naglas je u zadñoj slovi otisnuti, a u ostalih otegnuti: želém, želěš, želě; želémo, želéte, želéju. — Taj naglas imaju jednoslovčane osnove koje su u početnoj slovi vokal izgubile: čt é ili št é legere n. p. petr. 107 vu pravde kaj je napisano, kak čt éš? — čt éju: gašp. 1, 734 pobózne knížice negda i zapstuñ je pri-

kažúval, opominajúči proséče da ne marľivo čtēju. Ali taj glagol pravi prezentnu osnovu običnije nastavkom *e* te glasi: čtēm čtěš .. čtū. — i htê, mjesto hōte velle, n. pr. kov. kemp. 151 ja znam skrovne miseli, da vnogo hasni za tvoje zveličehe da si negda prez duhovnoga téka zapuščen, da se moze biti vu dobrom pripečenú ne sponeseš i sam sebi se vu onom kaj nesi dopadati pohtěš; — htê: habd. ad. 193 vi ne pazite kaj je pravo, nego kaj vam se zahté. — Višeslovčane osnove pako mogu imati naglas ili na osnovnom *ê* ili na drugoj kojoj slovcu daje prama početku riječi n. p. stuhtenêm i stūhtenem. Naglas kad nije na osnovnom *ê* ravna se po naglasu one riječi od koje dolazi glagol. Ako dolazi glagol od supstantiva, ravna mu se naglas po naglasu koji ima supstantiv u gen. sing. n. pr. oglâdem od glâd, gen. glâda; ako li od adjektiva, ravna se po ženskom rodu u singularu: obélem od bēl, f. bēla itd. Evo primjere koliko ih imam zabilježenih iz knige:

batrivê: bātrive i bātrive: mat. 2, 58 otac poslao je bil iz neba angela, da obātrive i objāči sina svojega molečega na vrtu, gašp. 1, 599 žalost velika vse obide, naj boje mornāre: ništar mañe s. Ivan vse obātrive, 1, 632 znam da mene bog moj ostaviti ne će i vu nevōlah mūk postavľenu vsigdar obātrive; — bātrivemo: gašp. 1, 628 daj da se i mi po negoveli peldah obātrivemo; — bātriveju: gašp. 1, 340 pošale vnožinu angelov vu škuru vuzu, koteri svētu devicu nahrāne, obātriveju i razveselé (1, 626 pajdáša obātrivēju sveti mučeniki).

belê: bélem: mul. ap. 1491 budeš me vmival i zvrhu snega obélem (pslm. 50).

bledê: bléde: mat. 2, 497 srdce vu prsah němu trepeče, krv mu v žilah zmrzuje, pobléde, zdiháva i teda negda štuk vužge, 2, 155 mornar videči očivestu vtáplaña pogibel, straši se, zmúti se, prebléde, za pomoč proti nebu kričí, krist. nač. 238 boji se stvárili, nad kojimi drugi prebléde (ove. 54 beteg on po tom se zdaje, da belina vu očih poblédi [griješkom li mj. pobléde(?)] i potamne.)

bogate: bogatê: habd. ad. 248 ako muž i kuliko obogaté, darovčenicu zahiti, vu plemenito se sukno opravi.

hasnê: hasnéju: krist. blag. 1, 243 kaj nam hasnéju vsa dobra svéta ovoga, ako ovdé nutrě bŭrka se? nu običniji je oblik: hasni.

marľivê: marľivêš: kov. kemp. 104 niti zbog suhóce i stíske pameti, koju čútiš, samoga sebe ze vsěma ne omarľivêš.

meglê: meglêju: habd. mar. 154 glava se trese, oči meglieju.

pustê: pústeju: perg. 45^v po ke dobe vinogradni delavci ne dielaju vinograda, vinogradi hrlo i lahko opuusteju.

sedê: sedê: la lang. vrač. 43 ako prem negda i negda od svojega betega gore se vstane, vendar potlam slab, mlahav, i gingav ostane, pred vremenom osedê i nedušliv postane.

slabê: slabê: krist. nač. 150 ako bog hoče da varaš oslabé ali na nikaj dojde, pomeńša on naravsku srdčenost pukov.

škodê: škodê: krist. nač. 210 ali se vsigdar skrbete, da to vašemu duhu ne naškodé.

temnê: temnê: kov. kemp. 49 anda bude se svetila haļa zločesta, i potemnê haļa tenka; — tēmne: math. 1^a 17 sunce potēmne, 2^b 243 taki po stiski dnêvov onih sunce potēmne.

umê: umê: perg. u posveti Jurju Zrinskomu: koi razumê fundamentum lagle i druga bude razmel, mat. 1, 93 gdo govoreńe razme? razmé vsaki on i razmeti more, koji spoznaje i veruje. Ali običnije dolazi naglas na prijedlogu *raz*, iza koga ispada *u*: math. 1^a 7 zgovore evangeliumske ne rāzmeju, 180 lúdi rêtko rāzmeju sebe vremenu prilāgoditi.

zdravê: zdrāveš: gašp. 1, 565 ne dvoj vu meni, kčerko, ja jesem apoštol Peter k tebi poslan od Ježuša Kristuša, i ti vu imenu negovom ozdrāveš; — zdrāve: gašp. 1, 781 od ňe dotekńena taki krv cureti prestane i Cecca zvršeno ozdrāve.

želê: želêm: petr. u predgovoru: Peter Petretič z božjúm vólum biškup zagrebečki vsem slovenskoga orsaga církvenem pastírom zagrebečke biškupje podložnem očínsko pozdravlêne i božjega blagoslova obilno želém daruvanje, kraj. 106 želém, gosponne, od srdea délnik biti ovoga tvojega nebéskoga goščeńá, 111 želém ol srdea samoga menê tebe na službu dati, 125 včini tò da i ja vsegdar žeđam i želém tebê zdenca živoga, 129 daj da ništa ne želém zvuna tebê, 268 tebê želém zveličitela koga podnesti né morem súdca, habd. ad. 290 želém tuliko volov kuliko se oveh zvêzd po nebu svêti, kov. kemp. 2 želém boļe čutiti pokajańe neg znati ňega stolnačêne, 6 vu tebi je vse kaj hoču i želém, 111 tak hoču, tak želêm, 120 ne želém meni živeti, neg tebi, 190 želêm radost míra, 220 zapovêdaš da nevmrtelnosti hranu primem, ako želêm vekivečńi žítek i díku zadóbíti, 227 kotéroga pobožno prijéti želêm, 230 želêm tebe vu hižu moju vpeļati, 243 želêm mene sámoga ná dobrovólńi áldov aldúvati, 265 ze vsem srdea hotčńem i zažgánostjum želêm tê, gospodine, prijéti, 266 želêm

te prijéti z naj vekšum želum, 267 ova tí dájem i dati želém;
 — želêš: habd. mar. 99 želêš občuvati čistoču divojačku tela
 i duše tvoje, 114 kaj želêš, lahko zéznaš (a 261 želeš), šim. 189
 pitam te ako želeš negda žítka vekovečnoga zadobiti, ali ne. Ako
 ne, ada spoznaj da predraga krv gospodina Kristuša je zavman
 zarad tebe stočena. Ako li pako želêš, ali želees iz tvoga puta
 hmanskoga povrnuti se ali ne? 269 Vidiš ti koji se fantiti tuliko
 želêš, da oružje tebe ne na fanteúe, nego na braneúe je dano, 442
 koteroga ti želêš videti, kov. kemp. 66 ako želêš imati mir, 70
 ako kaj želêš zvan Ježuša, 86 ako dél z nim imeti želêš, 128
 ako želêš se koruniti, bori se viteški, 141 da zvan mene nikaj
 ne želêš, 108 ja móram biti najviši i poslédii tvoj konec, ako
 pravdeno blažen želêš biti, 116 ako želêš tělo tvoje v jarem
 vložiti, 186 iz prebivališča tělovnoga izíti želêš, 243 ako želêš
 moj vučenik biti, aldúj meni samoga sebe, zagr. 1, 491 tebe dam
 na hranu jestvine kakove goder poželêš; — želê: petr. 288
 kak želé žeden jelen k zdénče vode príti, tak želé i duša moja,
 bože, k tebe príti, habd. mar. 98 kteri muder želé biti, 142
 vnoga pri ne mrtvom telu čuda se činahu, ktera ki obilneje znati
 želé v ne žitku v ne žitku šteti more; 397 ako gdo več znati
 želé, neka vučitele cirkvene čte, 382 koteri ne želie onu videti?
 habd. ad. 248 ako kramara ki je vu početku svoje kramarije
 iglice, kopče, salaksije, šila, piščali etc. prodaval, sreča dostigne,
 ne želé li da ga za gospona drže? 295 dal je bog takvu človeku
 naturu, da želé vnogo znati, šim. 53 koteri želé znati kak je
 trebe z družinom živeti, tomu daje mudri Šalamon navuk, zagr.
 1, 19 koji goder želè i hoče vekoma vu dike nebeske veseliti,
 mora on prvo ovde na ovom svetu kaj trpeti, 49 vsaki on, koji
 se želè i hoče greha ogibati, mora grešne pogibelne prilike be-
 žati, 200 vu koje (goščeúe) gdo goder želè zajti, naj se vred-
 noga vučini z milosrdnostjum i darežlivostjum proti vbogem, kov.
 kemp. u predgovoru: koji obilné žitek negov znati želé nekaj čteje
 Heriberta, 3 vsaki človek od naravi ima da želé znati, 10 kda
 god človek nenaredno kaj želé, taki vu sebi nepokojen biva, 11
 bog samoga sebe zvrhu vsa dati želé, 24 koji pravu i zvršenu
 ljubav ima, vu ničem sebe ne išče, neg listor želé da se dika božja
 vu vsem načini, 67 koji pravu i vekivečnu diku želè, za vremenitu
 ne mara, 79 koji milošču božansku obdržavati želè, naj bu zahva-
 len za milošču danu, 98 ljubav več želè neg more, 178 koji se poleg
 svoje gláve rávnati ne želé, prez strášeúa ľudih bude, 199 mi-
 lošča želè obladana biti, 257 vžiem te se kak želé duša moja,

šim 190 Hoču vse včiniti kaj moje srce poželé, zagr. 1, 372 ako gdo veliko zlo komu poželè, 5b 263 kakova peršona je ona koja se vidi i poželè s privoleñem? — Za plural nemam potvrde iz knìge do 3. plur. želéju: habd. ad. 307 jesu nekteri i duhovni ludi kteri na časti hlepe, vu rèdu doktori, prodekatori, glavari biti želéju. — Tako i trébe opus est: habd. ad. 275 niti né to listor trébe razumeti od plemeniteh gospi. — Osnova žele prima u prezentu i nastavak *je*: želejem, ali mijèña osnovno *è* i na *i*: želim.

Osim ovih navedenih glagola ima u narodu i drugih, pa i u kniži, ali bez oznake naglašene slovke; naj češće jesu ove osnove: bogàte i bogatè ditescere, céle heilen, črne nigrescere, črvive verminare, debèle crassescere, drevenè lignescere, rigescere, gingàve debilitari, glàde fame:scere, grbàve curvescere, gibbosum fieri, glúhe surdescere, húde macrescere, krepèñe durescere, mègle i meglè deliquium pati, mlédne macescere, mlahàve languescere, mòdre livescere, mršàve macescere, mřzle frigescere, néme mutescere, nòre stultescere, pišive vermiculari, plesnive mucescere, plešive calvescere, puklàve gibbosum fieri, siròve crudescere, slàpe vappescere, slépe caecutire, tuhtenè i tülhtene humidum fieri, túste pinguescere, tvírde durescere, zíme algescere, zrèle maturescere, žàltave rancescere, žùte flavescere.

2. Osnovno se *è* mijèña na *i*.

Naglas je najčešće na osnovnom *i*, rjeđe na slovcu ispred ñega.

a) u krañštini.

Tuj dolazi z) otegnuti naglas u svih osobah u sva tri broja:

stojím,	stojíš,	stoji	
stojímo,	stojíte,	stojíjo,	običnije: stojé,
stojíva,	stojíta.		

ali u dualu i pluralu je u goreñštini običniji naglas *è*) na zadnoj slovcu kao “:

stojimò,	stojitè,	stojijò
stojivà,	stojità.	

uz to dolazi u goreñštini u pluralu i dualu *e* mjesto *i* te ima to *e* “:

stojèmo,	stojète,	stojèjo,
stojèva,	stojèta.	

Osim toga dolazi u ñekih knigah naglas i na slovcu ispred osnovnoga *i*, koji meni nije poznat, jer nikada nisam čuo tako naglašivati osim ono malo glagola koji će se na kraju navesti.

U goreñštini spadne u govoru samoglasno u slovcu ispred naglašene slovke često na poluglasno, koje se i posve izostavi kad se riječ može i bez ñega izgovoriti. Obično biva to kad je samoglasno *e = ê*, *u i i:* bžim mjesto bežim preko bžim; kod toga lê biva slovku čineće *l*: bldim mjesto bledim preko bldim, ospim mj. oslepim; a od sedim preko sđim, sdim biva zdim; bčim mj. bučim, dšim a éa i čšim mj. dišim; šmí mj. šumí, pñhtí mj. puhtí, gñšim mj. glušim (guh mj. gluh), nu ipak samo hrumim, hrupim; htim mj. hitim, čpí mjesto kipí i čepí; žvim mj. živim, a *ri* biva slovku čineće *r*: krčim mj. kričim; *vi* biva na početku govora i iza suglasnoga *u*: usim mj. visim, on usí mj. visi, a iza samoglasnoga *v*: tí vsíš, mí vsímo. — Tako spada na poluglasno i gine gdje mu izgovor ne preči i osnovno i u predzadnjí slovcu kad je zadnja naglašena: bežmò, bojvâ se, hrepentè, drštâ, leštâ, kaj se reštè? hñtñtâ i hñtâ, moučtè, zdtè mjesto bežimò, bojvâ se, hrepentè, držitâ, ležitâ, kaj se režitè? hitñtâ, molčitè, seditè; éa i b i p tako došad na kraj slovke izgovara se gdje gdje kao *f*: skrftè, osvñtâ, trftâ mjesto skrbitè, oslabitâ, trpitâ; *iv* biva u: žumò mj. živimò; *vis* biva *us*: usmò, ustè mj. visimò, visitè.

Evo primjere iz knige:

beža: bežim: rog. 107 za tega voľo bežim pred špotam, ravn. 1, 32 lej ondi blizu le uno mestic. Va ñ naj bežim, preš. 150 de bi ne žalil je v vednim trepèti, bežim jez révez pred poglédam ñnim, kop. 364, met. 112 Janežić slov. 87, dain. sl. 193 bežim, ravn. 1, 196 kam pobežim pred tvojim obličjam? — beží: dalm. gen. 3 naj si se naša cagava natura prestraši inu bežy tudi pred evangeliom, ker križ inu smrt vučy, cant. 4 tvoja dva sesca so kakor dvej mlade srne kir so dvojčeta, katere se v rožah paseo dokler dan hladan postane inu senca bežy, jez. 10 Savlov Gibeat bežy, rog. 244 vse bežy pred vbóštóm, škriñ. 55 gospódovu ime je nar močnejši turn, pravičèn gori v ñega bežy, 152 svèti duh tè modrósti bežy od hinávca, 86 hudobèn bežy, aku ravnú ga nobedèn ne pody, škrb. 1, 108 hudič beží od tega, kir z andohtjo móli, ravn. 1, 130 vse vpije, túli in beží, 187 péš beží iz mesta per ti pričí on in kar je ñgovih, ber. 91 David pa beží zmiraj dale v goré, preš. 78 napréj brez mirú svoj čóln drví, al' tak za pévkami ríbič hití, kdo vé! al' sám pred seboj beží, 171 on z ñimi, ki še trđjo véro krívo, beží tje v Bòhiñ, dalm. prip. 27 ptica katera iz svojga gnezda izbežy, 4 mos. 35 imate šest slabodnih mest dati, de notèr pobežy kateri eniga

vbye, rog. 63 Marijni s. scapulir jé enu pravu žihér mestu, gdur kole h letému perteče, perbižy, dalm. sal. predg. 13 ta timu vsimu vbežy, prip. 12 ta pravični vbežy britkosti, schön. 431 kateri vžé prav veruje, páklu vbežy, rav. ber. 151 črnílna riba kadar je pregaňana izpustí črni mók od sebe, s tem vódo skali in vbeží svojimu sovražniku, škriň. 84 kakòr ptica, katèra iz svojiga gnèzda zbežy, takú je tá kateri iz svojiga mèsta po-bejgne, 343 aku se on vzdigne tàr zbežy, ne bóš vejdl, kjè bi néga jiskal, rav. 1, 85 bog reče: kaj imaš tistu v roki? Mozes odgovori: palico. Bog reče: na tla jo vrzi. Jo vrže in kača je bila. Mozes pa zbeží pred nó. — bežimò: škrb. 1, 414 ta krat k' bomo skušani h bogu ne bežimó. — béžimo: dalm. jos. 8 bodo ménili de pred nymi béžimo; — bežé: dalm. jez. 16 nyh bé-žoči bežé od te try lejta stare junicé v Coar, 21 ony bežé pred mečom. psl. 104 pred tvojim svarom oné bežé, schön. 192 za enim ptujim one (ovce) ne gredó, tèmeuč bežé pred nym, kast. 416 naj od nas deleč bežè vse nespodobne lubezni, rog. 497 te káče sence tiga drivésa na morejo trpeti, temuč pred to bejžè, škriň. XIX sence stare postave bejžè, 40 kateri pred hudim bejžè, traun 69 kateri mene zvunaj vidijo, pred mano bejžè, 145 tem kateri se tebe boje, si ti enu znamíne dal, de pred strè-lam bejžè, rav. ber. 9 deréce in strupéne zvéri bežé od lúdi, 29 ko se je zarja napóčila, zapuste Lot, negova žena in negove dve hčéri mesto in bežé na bližne goré, 196 škodoželni nevošlivie svoje sreče je morivic, taciga povsod črté, radi od negá bežé. dalm. jer. 4 vsa mésta pobežé pred kričáñem téh kojnikov. (ezek. 21 pobéžé). obad. ti némaš stati na razkrižišči de bi te negove vbyal ker vbežé.

blede: bledím: met. 111, jan. 86 bledím; — bledí: preš. 5 pésmica! trdosréni oznanúj, kak bledí mi môje líce. — bledé: preš. 86 ko gódec skrivnóst pogóvora zvé, mu líca rudéce obledé.

blišča: bliščím: met. 110 bliščím; — bliščí: rav. 2, 104 božje veličanstvo zdaj iz néga zabliší: — bliščé: rav. 2, 135 prigóvori in pa drage igle, ki ne blišé, pa tolkaj véci céna je v níh.

bobne: bobním: kop. 363, met. 111 bobním; — bobní: jan. 86 bobní, preš. 180 in brž vesláta v konec tá jezéra, kjer bístra vá n'ga perbobní Savica.

bogate: bogatím: met. 111, jan. 86 bogatím.

boja: bojím se: dalm. jez. 12 jest se zanesem inu se ne ,boy m', traun 135 jest se bojím velikiga dneva, 297 gospód je moj pomočnik, jest se ne bojym, kar bi meni človek sturil. jap. prid. 1, 173 jest se še vselej bojím, de nih dosti te nar potrebriši resnice te vere prav ne vejdo, 335 jest se ne bojím de bi tebe vtrudil ali tebi nadležen bil; še majn se jest bojím, da bi tebi tó nemogóče bilú kar te prošim, ravn. 1, 50 strašno se ga bojím, 65 jest se boga bojím, 2, 211 desiravno se boga ne bojím in za ljudi ne maram, pravico ji bom sturil. ber. 14 bojím se pred te priti, 36 móčno se ga bojím, preš. 78 zgublèn je, vtoplèn je, se bojím, 98 o sréčne Róvte! v vás me iti mika: al' se bojím, per róvtarji, per kméti de béra besedi ne bo velíka, kop. 361, dain. 183, 239 bojím se; — bojiš se: dalm. 1 mos. 22 zdaj vém de se boga boyš, riht. 7, jer. 22; kast. 58 kaj se vbuštva boyš? jap. prid. 1, 213 če je le tá bóg živ kateriga se bojiš poklicati, zakaj se ne bojiš negovih gromov? ravn. 1, 36 zdaj vém, de se bojiš bogá, 165 ne bojiš se ponočniga stráha, preš. 9 úp mi vzdigni, z róko migni, ak bojiš se govorít'; — boji: schön. 25 katéri se bogá ,boy', ta bo dobru sturil, kast. 87 kateriga se oben ne bojoy, ta se obeniga ne bojoy, škriñ. 30 kógar se hudobèn bojoy, tó bó čez néga prišlú, 39 katéri se zapóvèdi bojoy, bó v myri, 52 kdór se človeka bojoy, bó hitru pádèl, 220 tímú katéri se gospoda bojoy, dobru pojde itd. traun. 218 naj se moje srce vesely, ker se tvojga imèna bojoy, kug. 4 ne glédate koga se (ta doja zverina) bojí, h komú je nagnena, jap. prid. 1, 38 ona se jeze eniga bogà bojí, 177 letá ali uni rad vinu pyé, ali pyanosti se vèndar bojí, 298 katéri se ne bojí sam v se jiti, 2, 50 on se bojí tudi tiga nar majnšiga človeka režaliti, ravn. 1, 253 drevesu je enak ob vodi zasajènimu: pridi tudi vročina, ne bojí se, 2, 168 slišala je, Jezus je v temu kraju, de bi ji pomagal, jo žela obide, pa bojí se, 218 kdor va n zavupa, se ničesar ne bojí, 256 ne bojí se ne truda nè stróškov, preš. 22 mornár se smrti ne bojí; — bojimò: škrb. 1, 82 sturi tedaj de se bomo te nesreče tolko báli, kolker je vredno de se je bojimó, ravn. 1, 72 tako nas greh plaši, de se bojimò še tako dobrih lidí, 269 veliko dobriga bomo imeli, če se boga bojimò; — bojitè se: jap. pred. 2, 62 vy se žiher bojté de bi ne bily na večnu pogubljeni, 140 inu se tega vse skuzi bojté, škriñ. 223 vy, katéri se gospóda bojté, čakajte potrpežlivu na néga vsmileñe, traun 49 hvalite gospóda vy, katéri se néga bojté, 159 poslušajte

vsi, kateri se bogá bojté, 340 vy kateri se gospoda bojté, hvalite gospóda, ravn. 1, 145 če vas stariši kaj vprašajo, dé naj vam resnico povedati še tako hudo kaj, clo biti pokorjèni naj se bojitè, le po pravici povejte kakor je res; — bojíte: dalm. 2 mos. 9 jest vém de ti inu tvoji hlapci se še ne boyte pred gospudom bogum. — bojé se: dalm. pslm. 14 ondi se ony bojé z' strahom, 22 kateri se néga bojé, 61 ti dobru tém lonaš kateri se tvojga imena bojé, kast. 149 vekši dejl ludy, desi nič nej hudiga, vener se boyè, 273 eniga hudiga firšta neradi vidijo, zakaj se ga bojè, inu za tù kir ga neradi vidijo hoče de se ga bojè, rog. 185 on bo dopólnil vólo tēh, kateri se néga bojè, škriñ. 245 gospod glēda na tē, kateri se néga boje, 271 kateri se néga boje, ne bodo to lubili, traun 28 tē kateri se gospóda boje, časty, 69 moji znánci se mene boje, itd. jap. prid. 1, 283 se še enu malu gréha bojé, 2, 117 se sicer boje eniga komárja požrēti, zravén pak eno celo kamēlo požró, 2, 126 kateri se takih štimancov ne boje, ravn. 1, 196 vsmílva takó se jih, ktiri se néga bojé, 2, 3 ktiri se boga bojé, 2, 277 konca tih nógradnikov se bojé, ber. 22 česa naj se bojé, 46 se bojé tatjé šteti biti, 130 naj se vsi négovi podložni bojé bogá kteriga Daniel moli; — bojíta: dalm. gen. 2 in margine: Adam inu Eva se za greha volo pred bugom boyta in skrijeta; — bojitä: ravn. 2, 94 učénca sta hrepenéla Jezusa viditi. Po časi gresta za nim in bojtä se; — bójita se: rog. 141 sta odgovorila de na bójita se négove martre ne smrti.

bole: bolím: kop. 363, met. 110, 111 bolím, kast. 153 oboly m? aku bom na telesi bolán, bržè dušo ozdravim; — bolí: dalm. pslm. 69 jest sim reven inu me boly, jer. klag. 2 jest sim vže skoraj moje ocy izjokal de me život boly, kast. 112 mejniš de se nemu krivica gody, za tu tebe srcè boly, 143 vsi beteži s časom jeñajo, ako lih nekuliku časa to boly, s časom jeñajo ali z zdravjem ali pak s smrtjo, traun 191 to mene boly, de se je disnica tiga nar vikšiga taku premenila, jap. prid. 1, 315 ali tó kar jih nar bōl boly, je slepota inu trdovratnost tēh duš, ravn. 1, 295 neč ogna se jih ne dotakne, ne bolí, še ne čutijo ga, 2, 157 bolí te, je li, če so zarobleni, če te pisano gledajo, 185 vas niko! drujih lubeznívost nih sveta krepóst, nih lepi prid, nih perurnost ne bolí? preš. 82 po strúni ga le bolí srcé, de več je na gósli napéti ne smé, kug. 33 kadar v eni dežéli več krav ali volov

več ovac ali svin na en krat ali po vrsti z boly, tisti krat prave vy, de je le to kuga, 40 živina z boly za to, ker jo po zimi lakoto trpeti... pustité, 123 ne vèrjamíte, de vaša živina še le ta čas z boly, kadar jo vžé blizu smrti vidite, 207 mórete vy, kakòr hitru en prešíc z boly, vse tē druge zdajci iz sviñaka vùnkaj vzēti, ravn. ber. 206 kdor iz sladkosnédnosti mnogotére in škodlive jedi zavžije, z bolí in oslabí, levst. žup. 59 vse taciga pazila je treba, ako za kúžno plúcnico ali za grižo izbolí govéd, kast. 34 kadar tvoja duša o boly, jo zapustyš, 39 nyh malu o boly od družiga, ampak od preložená tega želodca, levst. žup. 55 ako najdenec o bolí, to mu je dosti zdravníka; — bolé: ravn. 1, IV vučēni radi krajnsko besédo tako po ptuje stavijo, de praviga Krajncea všesa bolé, levst. žup. 37 troški za kurilo in opravo odgonskih sób ter tudi za odgon bolé občino odgonske postaje, kug. 45 jelēni, košute, zajci le malo krat z bolē, 187 ene sorte jéd dolgo vžita stury, de živali po časi z bolē, jap. prid. 2, 91 če zraven še z bolē, taku je nih vbóžtvu popólnama, levst. žup. 77 vse to po tem zaléga da se... pomóč daje tacim gasitelem, kateri ali izbolé ali se takó pohabé v službi, kast. 84 cesarjovi synovi obolé, vmrjó.

breča, brenča: brenčím: met. 110, jan. 87 brenčím; — breči: dalm. jez. 16 jest sim timu pejtju konec sturil, za tu brečy moje srce čez Moaba kakor ena arfa.

breždža: breždžíš: Miklošíc lautlehre 290 kaj tako breždžíš?

brle: brlí: preš. 163 bol dán na dán brlí živlēna svéča, doklēr ji réje zmánka in ugásne.

brne: brním: dain. 242 brním.

buča: bučím: kop. 365. met. 110, (bčím), jan. 87 bučím; — bučí: dalm. jer. 48 čez te ludy v Kirheresi bučy moje srce kakor ena trobenta, škriñ. 367 krivičnih premoženje bó kakor potok vsahnilu, inu bō kakòr en velik gróm, kateri med dážjam bučy, ravn. 1, 103 trobenta bučí, met. 291 kmale se pa zima spst povérne, séver bučí, zemlja zmérzúje, preš. 61 obúp takó po ní bučí, kri vnéma in možgáne, ravn. 1, 103 kadar pojútrišnim trobentni glas z a bučí, jim pod goro iti reci, 186 kadar z a bučí trobénta, glas poženíte: kralj je Absalon v Hebronu.

črvove: črvovím: met. 111 črvavím.

dehte: dehtím: jan. 86 dihtím; — dehtí: ravn. 2, 51 človek vovčij, ošaben, ki po visokósti dihtí, huji je od divje zverine;

— dēhté, ravn. 2, 132 kakor kadilo dihté dišave iz róž in in cvetlic.

diša: dišim: kop. 364, met. 111, jan. 87 dišim, dain. 245 dyšim; — dišiš: kast. 408 kadar ti vidiš te lépe rožice s tvojimi očmy, z rokami tipaš, z nusam dišyš, lubi tega kateri je ne stvaril; — diši: dalm. psalm. 45 in margine: onu mora en koren biti, kir dobru dišy, cant. 1 tvoji sesci so lubezniviši kakòr vinu, de se dišy tvoja dobra žalba, jez. 11 negov ofer pred bugom dobru dišy. kast. 98 karkuli tebi dobru dišy, merkaj prav de ti ne bó škodilu, škriñ. 370 nevumnimu pománkañe dobru dišy, kug. 167 katerih sapa po gnilobi dùšy, 177 oje bol smrdy kakor dušy; jap. prid. 1, 368 enu vinu ali drugu močnu pytjé se zdušy, kadar posoda ny zaprta. — dišé: dalm. psalm. 115 ony imaju nus inu ne dišé, škriñ. 134 tvoje lubezni so bólsi kakòr vinu, bòl dišé kakòr nar žláhtniši mazila, traun 111 po myrri, áloe, cássi (čitaj kásiji) dišé tvoje oblačila, jap. prid. 2, 74 bogú bó silnu prijeten tvoj post vselej, kadar si bóš iz lubézni pruti nemu kaj od tēh rečy pètrgal, katere tebi dopadejo ali dobru dišé, ravn. abc 43 cvetlice lepó dišé, pisane tulpe ne dišé.

done: donim: met. 110 donim; — doni: jan. 86 doni.

drča: drčim: kop. 365, met. 101 drčim (drčim); — drči: ravn. 2, 116 mikalo jih je zvéditi, kaj je z nó govoril. Lih tolko de jim vprašane iz jezika ne zdrči. — drčé: dalm. jer. 46 ony semkaj derčé de arnož žvenkeče.

drevene: drevenim: met. 111 drevenim.

drža: držim: rog. 303 iz unim držym kateri djal je: . . , 597 te za močnè na držym, 608 jest držym za tu ner bulši tu, de se jest zamórem nad svojimi šovražniki maščuváti, škriñ. 123 tudi to za prav nečimrnu držym, 305 v družbi svetníkov se gori držim, traun 93 mene oprávlajo, kēr se tiga dobriga držym, 182 za mene je dobru de se boga držym, 302 tvoje beséde držim, kug. 80 jest jo držym za eno bolezen katēra se poerba, jap. prid. 1, 49 ali vam ne sturym krivice, če vas jest eniga takú otrpniga srcá držym de . . ? 44 maša je zapovédana, vse to drugu je gola andoht, inu jest ne bom pogublen, če nič družiga ne držym, škrb, 71 za to se vendar za pravičniga ne držim, kop. 361, 364, met. 110, jan. 87 držim; — držiš: kast. 84 za kaj se tih posvitnih vpuhlih ričy takú trdú držyš? škriñ. 188 kēr si pravičēn vse pravičnu ravnáš: ja tudi za kàj na tvojo móč spodóbniga držiš, obsódiť tēga kateri ny pokorjenja vrédēn, 184 zakaj tvojo

děsnico v tvojim naróčji vědnu držíš? kast. 74 gardú je část zgubiti s tem kir ti tvoje častite krotkusti ne obdržyš, škriň. 14 glědaj de svoje žnoble v brzdah obdržíš, 132 spumni de se ti v tvojim živěnu zadržyš kakor na eni gosterij, rav. 1, 335 če kaj slišiš čez svojiga bližniga, v tebi naj vmrje beseda. Ne bo te razgnala nè, če jo v sebi zadržíš, kast. 189 si li katero čednost zadubil, taku boš v leti viži poznal, aku se zdržyš inu se rad varuješ pred tem kar poznáš de je hudú; — drží: schön. 410 kateri vžé le té zapuvedi držy, ta bode živil, kast. 74 ta pravični inu modri obeno rejč za gardo ne držy, ampak tá gréh, 81 kadar edn se ofrtu inu oholu držy, ta sebe štimá, 291 se daržy svoje pohlevnosti, rog. 274 je uprášal, ali je le tu dějte, kateru držy na rokah, ne, škriň. XI kateri rad sam sebe za módriga držy, 9 kateri se ně držy, je srečēn, 33 kdor je zvestiga srcá, na tihim držy kar je nemu prijatel izróčil, 52 syn kateri besědo držy, ne bó pogublēn, 156 on nas za otročje ludy držy etē., traun 28 kdó bó počival na tvoji světi gori? kateri tiga hudobniga za nič držy, jap. prid. 1, 110 imaš eno posebno srbečico od vsega govoriti, čez vse se modruvati. Ali ny le to ena sorta hudiča, kateri te za jezik držy? rav. 1, 21 bog ga drží, 1, 102 človeku gre, de se postáv drží, ktire nemu piše bog, 1, 120 kdor se boga drží, ostane vekomaj, 1, 196 drží me tvoja desnica, 1, 208 bahač, ki besede ne drží je veter in brez dežja oblak, 1, 255 kdor moje zakone drží, taki naj živí, 1, 310 prvák dvōrnih knězov naj mu koňa drží, preš. 175 v mladosti trdliši so mrěže, ki v nih drží nas úpa móč golfíva, levst. žup. 2 on drží rěd po občini, itd., kast. 18 de vučenyk hoče nucati, tú je gvišnu prez vsiga cvibla, de li ta grěšnik tá vuk obdržy, 292 aku se ti kulikajn kakeršne kuli bodi posvitne ričy držyš, taku si enák eni majhini ribici z jmenom echines, katera kadar na murju se perlipy h ti barki, de bi si s tem vekša bilá inu nar močnéše od větra gnana, to isto vstavi inu obdržy, de se ne more naprej ganiti, škriň. 56 kdor per sebi obdržy presušnico, je nevúmēn inu hudobēn, traun u predgovoru: tukaj imate en dějl světiga pisma, kateri stu inu pětdesēt světih pejsēm ali molítu v sebi obdržy, rav. ber. 26 vse premožēne za se obdrží, 129 zavpil je kraľ: velik je Bal, on je živ bog. Pa Daniel podrží kraľa mu pokaže stopiņe po tempeľnu . . , kast. 273 aku en krajl perdržy svojo múč, aku vse zamiere inu sturjene krivice pohlevnu zaničuje . . tá se risničnu z eniga krajla izkaže, jap. prid.

2, 268 taku se vsaj ta mlajši folk, kadar iz cerkve gre, takú zadržý, kakor de bi iz eniga tempelna tih malikov vùn prišál, škrb. 1, 52 on se zadrží kakor de b' ne vidil hudobije grešnika, ravn. 2, 173 tudi nas drugim dobro storiti naj nobeno še táko vesele ne zadrží; schön. 59 sléjdni, kir na premagajne se skuša, ta se na vseh rečih zdržý, škrin, 289 enimu pomankañe bráni grešiti inu aku ravnu se zdržý, žele ohráni, — držimò: škrb. 1, 78 pa za kaj se gori držimó per podóbah inu perglihah ktire vsaki ne zastópi? ravn. 1, 105 če želimò dobri, popolnoma biti, nè pa malo-pridni in neporédni, per zapovdih božjih, de jih držimò, moremo začéti, 1, 106 na tanko držite božje zapovdi.. zmiraj bote bol pregledovali de nas, držimò naj jih le, k svetosti in zveličani na ravnost pelajo, 1, 213 tako naj bo naše srce popolnoma z gospodam, našim bogam, skléneno de vedno držimò negove zapovdi; škrb. 1, 96 nemo dopá e, ako se proti nemo takó zadržimó; — d r ž i m o: škrb. 1, 71 kako ,déržimo' nazaj nagneñe? (grijska 1, 131 deržímó); — držitè: kug. 7 aku vy tē regelce držité.. potler ne bo kug, 8 če vsako žival dobru držitè, potler bodo kuge jenale, 14 ta rāzložik se vy lohká iz tēga navučitè, če vy eno živino pruti drugi držité, 43 vaša živina konec vzame za to, kēr več živali držité, kakor ste jih v stani rediti, 107 če jo (živino) vy pregorkú držité, taku postane bolezen hujši, 179 me-tlaje vy za urzoh tē bolezní držité, 182 hlēve čēdne inu luftne ne držité, 210 ne smēte v nēmar pustiti, de živali suhú držité, jap. prid. 1, 99 z nimi na eno tako vižo govorité, katēra da na znañe, de jih v časti držité inu poštujete, 1, 215 za katēre vude se vy držité, 1, 221 ali ne držité vy hudiča za več, kakòr vašiga izveličarja, kadar vy grešite? 1, 335 katēre za vaše pomoč-nike držité, 2, 239 cel dan v glavi nespodobne misli nósíte inu se z luštam v nih gori držité, kug. 105 če vy tó bolno živino v lētim lejtnim časi v hlēvih obdržité, taku mórete vrata inu okna odprte pustiti, 127 dajte tēj živali, katēro obdržité, več živeža, ravn. 2, 62 zgodovina negove mladostí — in tako je prav, de jo lohka obdržitè — je scer le v te lē besédice skrajšana, jap. prid. 2, 221 če jih kólčikaj v srei podržité, bóte na vaši duši rañeni, 2, 260 vy greste zgol posvetnimi, raztrēsenimi misli iz hiše inu med norčijami pridete do cerkve, kaj za enu čudu je potlej, če se tudi v cerkvi slabu zadržité? 2, 169 jest vam per-poročým, de se vy v nesrēchāh zdržité od takih besedy; — držé: dalm. jerem. 5. ony ne držé pravde, 6 ony gospodño besedo za

en špot držé, 8 ony se trdnú držé krive božje službe, itd., kast. 46 le tú vse tudi vsi ty sveti ludè močnu držè, 88 nar veča čast je teh oblastnikov, kadar se držè krotku inu pohlevnu, 93 vari se, de ne bóš znotraj drugi, kakòr te zvunaj držè, 167 lahku se nam zdy, de drugi od nas malu držè, 221 kateri se ne ahta, de ludè ga držè za norca, rog. 29 ty držè te Jezusave beséde, 259 mest zidovi od vsih platy držé nazaj to silo teh šaurážnikon, 309, 600 itd., škriñ. 40 vsi držé méče, 217 ne samu tē moje bukve, temuč tudi drugih bukve nekaj drugači glase, kadàr se tēm v prvim jeziki spisanim na pruti držé, 241 kadàr módriga vglèdaš, híti cèlú zgódaj k nemu inu po stápinah, katere k nega vrátam držé, po góstim hodi, jap. prid. 1, 180 gorjē tēm, kateri se jo držé, 1, 282 ludjē me za eniga takušniga držé, 2, 61 togotniga za eniga norca držé, 2, 82, 90, 110, 112, 140 itd., ravn. 1, IV drugim, ktiri se lepši krajšine držé, pravimo, de jo po domače povedó, 1, 123 ktiri negove zapovdi držé, 1, 252 čapla spod neba vé, kdaj je čas priti; grlica, lastavka, slòvec držé svoj odhod, 1, 308 tako se bogabojéči vùn in vùn nega držé, 1, 325 ktiri se boga trdó držé, 2, 47 spoznane resnice se trdo držé, preš. 10 ilo ríbice veséle se klávrno držé, dalm. ezek. 13 se trude de svoje ričy obdèržé, kug. 152 gmej ovce tē druge zobē bol pred dobó kakor tē žlaht(n)e, ampak le tē jih dalej obdržé, 188 take luže jih zdrave obdržé, preš. 48 ne vdržé ga túrške stráže, rog. 643 kakòr se zadržè, kadar se ú mej ptújimi znájdejo, 649 v cèrkvi zadrži se, kakòr zadržé se ty angeli, traun 119 letó nih zadržáne je ena nevúmnost, katéro samy čútijo in vèndèr se drugi za nimi po nih vúku rádi zadržé, 300 blágòr tim, kateri se nedólznu zadržé, kug. 4 vy ne glèdate, kakú se te živali, katere so same sebi čez pušéne, zadržé; — držíjo: ravn. 1, 64 deset Jožefovih bratov gré zdaj v Egipt. Benjamina pa oče domá obdržíjo; — držèta: rog. 141 na tu sta odgovóрила, de za peklenske hudyče držèta negove mályke (možda = držta.) dušè: duším: met. 111 z aduším. glušè: gluším: met. 111 ogluším. gomzè: gomzím: met. 110 gomzím; — gomzí: dalm. psl. 104 ondi gomazy prez čisla od male inu velike zvirine; — gomzé: traun 261 pole letó veliku inu široku morjē, v katerim brez štèvíla majhène inu velike živali gomàzē. gorè: gorím: kast. 341 govory Judas: jest vžé tukaj gorym en tãvzent šèstú dvej inu pèdeset lejt, kop. 363, met. 110, dain.

243 gorím; — goríš: kast. 339 o nesrèčni Judas, kuliko lejt vžè v tem žveplenim ognì goryš? škrb. 1, 22 goríš v plemèni inu boš večno gorel; — gorí: kast. 36 tá bogati móž še današni dán žely inu prosi en kapic vodè de bi svoj jezik ohladil, katèri vžè nékoliku tavžent lejt tam gory, preš. 9 v hram pogléjte, mi povéjte, zvézde, al rés óna spí; al poslúša, me le skúša, al za drúziga gorí, 59 za tó kar v mèni zdàj gorí, gasíla ni, 78 lepôta, ki zá nó srcé ti gorí, 80 óna zvestó za gódca gorí, 83 jokále so mílo néne očí, ki zdéj ji srcé za gódca gorí, 85 préden se vnámejo zvézde nočí, že gódec za lépo híšno gorí, rog. 78 udari u kako híšo ali koele inu vse pogory, levst. žup. 93 kadar kaj pogorí, naj oblastvu kváro zglási tist gospodar, kogar je prijala nezgóda, dalm. 2mos. 3 hočem pogledati, za čes volo ta grm ne zgory, schön. 303 aku katèri v meni ne ostane, bode vunkaj vržen kakor ena mladica inu se posuhšy inu ga bodo pobrali inu v ógejn vrgli tèt zgory, ravn. 1, 85 čúdi se (Mozes) de grm gorí pa ne zgorí; — goré: preš. 178 list pride, kak vasi in véže bôžje goré, dalm. baruh. 6 ony pak zgoré kakor drugi pajnuvi, ravn. 1, 233 če je líša v ognju, jo popi potegnejo, bogóvi pa zgoré kakor drugi hlódi.

grča: grčé: preš. 64 kaj tàm grčé, kaj tam zvoné?

grenê: grené: kug. 101 v jesen (ima živina rada) zeleñe iz vrta, tèt zelíša, katere enu malu grenê.

grmê: grmím: kop. 363. met. 109 grmím; — grmí: dalm. pslm. 29 ta častiti bug gàrmy, jerem. 10 kadar on gàrmy, taku je mnogo vodé pod nebom, kast. 60. srd je ena kratka norúst, katera žely hudu sturiti: tà pozabi na čednosti, se ne domisli kaj je potreba, očy gardu bliskajo, jezik garmy inu ropoče, rokè tréskajo, zobè škriplejo; 107 le tú je hudú, de dvej prijatelici ali botri takú lipú vkupaj govorè, de ena ti drugi vse svoje skrvnusti zavupa: more biti de ena kar si ji zavupa, moléy, ali tà druga kogar šreča timu povej, inu dokler vsi očitu ne vejdo, skrivaj znajo, le tú taku dolgu vmej sabo tolčejo, de potler povsod grmy (germy'), jap. prid. 1, 282 ali nisim jest eden od tih lakomnih ali vohrnih, čez katere pridigar taku strašnu gàrmy? škrb. 1, 43 ako se grmí čez rezvojdanošt v zadržáu, preš. 181 slap drúgo jútro mu grmí v ušésa, jap. prid. praefatio: čela gora zagàrmy od hrušaña, malik se po dolini razlega; — grmé: ravn. ber. 167 viháři vstanejo, če vetróvi od vsih strani z silo naglo skúp per-grmé.

hitê: hitím: kop. 365 hitím; — hitíš: kast. 9 kaj želyš, kam hityš? 34 kadar tvoj život oboly, zdajci z flisom hityš inu obene muje se ne šonaš, 244 pomerkaj kam hityš inu od katerih se ločiš, rog. 252 kam hityš? škriñ. 126 dëljaj po moči, kar koli tvoja roka sturiti zamóre, za kaj v gróbi, kamër hitíš, ny dëljaj, škrb. 1, 4 hitíš proti pekló, preš. 72 kaj čútar'co čez pléča iz mésta vùn hitíš; al ne pijësh studëncov, se mrzlice bojíš? — hití: dalm. prip. 28 kateri hity bogat biti, ta ne bo nedolžan ostal, kast. 252 tá ne hity, kateri dosti ne žely, (rog. 14 kadàr jelen zamërka te kače, taku on hyty pred lukno, jámo ali péčyno tajstih, 421 na bodimo enaki temu ojlu, katéru le k vrhu hyty,) škriñ. 62 dëjlež, h katerimu kdó od začëtika hity, bó k zádnuimu brez žegna, 256 hudobën človëk dëljaj, hity inu trpy, al nič ny premòžniši, itd. škrb. 1, 3 postavite mu pred oči brezen negoviga pogublená v ktir'ga iz hitro stopinu hití, 63 z nó k soji čédi hití, ravñ. 1, 28 Abraham hití v šotor, 1, 39 vídevši Laban na sestri zlate uháne in zapéstnice, hití k móžu v ti hípi na studenec, 1, 46 Laban slišati, de pride sestrin sin, mu hití naproti, 1, 160 velikan se vzdigne nad Davida. David mu naproti hití, ber. 27 Abraham hití v šótor, 33 ko vidi Laban per sêstri zlate uhane in zapéstnice, hití k móžu, 87 Golijat se vzdigne nad Davida, David mu naproti hití, 151 de le kurje ojstro oko sovražnika zagléda, mu hití uiti, preš. 57 iz bója vójska céla domú hití veséla 73 kaj mášnik z mizerêram, kaj dânes z líbero in z drúgo per pokópu hití molítvijo? 78 al ták za pévkami ríbič hití? 121 čas hití, ravñ. 1, 70 hišnik jih (Jožefove brate) dohití, škriñ. 37 kateri se v pričúvânu prehity, pléde lažë z jezikan, ravñ. 2, 176 nimam ga človeka, de bi me v jézero djal kadar se voda jerí. Preden pa sam va nó pridem, me že vselej kdo drugi prehití, preš. 73 pred ním odpró se vráta, vùn pévic perhití, 77 ak káko mu brézno napróti reží, na zvézdo gled'jóč v hití, bo otét; — hité: dalm. prip. 1 nyh noge k hudimu tekó inu hité de bi kry prelili, jerem. 9 pošlite po te, kateri dobru znajo, de hité nas objokati, psl. 104 oné proč hité od tvojga grmeña, kast. 2 tú je tá nar vekša dobruta, tú je cyl je konc, h katerimi po naturi vsi hitè, rog. 252 vsi hitè, tekó, gredó, skokújejo za blágam, 335 z velikim flisam hytè ty lubi angelci nebeški nam h pomuči priti, 339 tudi ta čas hetè nam h pomuči perteči angelci varhi, škriñ. 3 nih nogë tekó k hudimu inu hitë k prelivañu, krivy, 117 vse rečy hitë na en kraj,

ravn. 1, 92 pergañali so jih Egipčane in silili, da naj hité iz deže, 2, 132 od vsih strani hité k Jezusu z bolníki, preš. 58 mladí, starí iz híš hité ukánu trúm napróti, 74 stal tam je kámen, ktér'ga nihčè pred číslal ní, hité mu máh otrébit.

hlapé: hlapím: met. 111 hlapím; — hlapé: ravn. ber. 153 list je prav velaven dél sádeža. Po listih iz hlapé preobilni déli soka.

hrepênê: hrepéním: met. 110, jan. 86 hrepéním; — hrepéní: traun 102 kakòr hrepény jélen po mrzlih vodah, takú hrepény moja duša po tebi, škrb. 1, 3 vus hrepéní po rezvozdanih nečistih luštih, 69 po bogastvo hrepéní, ravn. 1, 133 ktiri hrepéní le znotraj biti dober, 2, 137 bog hotel le, de bi srčno in res po pravici, po čednosti in krepósti hrepeneli, kakor po kruhu, k dor v opáleni in divji pušavi omaguje in po studentu hrepéní, preš. 5 po ní hrepéní srce, 8 zdihujóče srce vróče védno h tébi hrepéní, 129 tak kákor hrepéní okó čolnárja zaglédat' vájni zvézdi, Dioskúri, tak, drága déklica! zvezd tvójih čakam, 153 rómar v podobah glédat' hrepéní veséle živléna rájskiga; — hrepénitê: ravn. 1, 249 poslušajte me vi, ki po pravici hrepénitê; — hrepéné: ravn. 1, 205 modróst in krepóst prosimo vsaki dan bogá, pa nikar zraven ne pozabímo, de jih le tisti dosežejo, ktiri iz srca in iz vse močí po níh hrepéné, 1, 258 vsi ravnajo trápasto ktiri mislijo de srečo bogastvo daja, ki po dobrimu ne hrepéné, 2, 77 ljudjé le, ktiri res po dobrimu hrepéné, bodo tega darú deléžni, 2, 131 de se tisti ki se poboljšati ne hrepéné samí iz tega kraľstva zaklépajo, čisto sonce je to.

hrumê: hrumí: ravn. 1, 19 kakor iz strašnih slápv hrumí spod neba voda na zemlo, ber. 18 kakor iz strašnih slapov hrumí vóda štirideset dni in štirideset nočí spod néba na zémlo, jan. 87 hrumí, ravn. 2, 160 povoden perhrumí, 1, 21 kdor v bogá zavupa, ne sme trepetati, če si ravno vsa zemla na kúp zahrumí; — hrumé: ravn. 1, 198 za to se ne bójmo, naj giba se zemla v brezno morjá naj hribje hrumé.

hrupê: hrupím: jan. 87 hrupím.

hrušča: hruščí: jap. prid. 1, 223 ta luft vžé hrušy od grozovitnih žlakov.

ječa: ječím: kop. 365, met. 111, jan. 87 ječím; — ječí: škriñ. 90 kadar hudobni poglavarstvu zadobe, ludstvu ječy, 311 v srédi svojih sosédiv ječy nê móž, 348 on ne bó siróte prošno

zaničoval, tudi ne vdóvo, kadar pred nim tóži inu ječy, traun 102 ss. očaki spoznájo v gorečih želáh tiga preróka močne žele ene brunne duše, katéra med skušnávami inu nadlógami tiga živléna ječy; — ječé: preš. 175 ječé pod težkim jármam síni Sláve.

kamenê: kamením: met. 111 kamním, dain. 242 kamením; — kamení: škriú. 1, 191 za volo tega grešnik na zadne popolnoma okamní ravn. 1, 170 Nabal otrpne in ves okamní.

kipê: kipím: met. 109 kipím; — kipí: rog. 462 Martinus ú tem nar hujšim času te mladusti, kir use kipy inu unéma se u človeku... ohranil je celo to čistost inu divištvu, ravn. 2, 19 v nebo ji kipí duh, ber. 209 varite se sovraštva, kér po nem kri kipí, ravn. 1, 308 nobena prava molitev ne zájde, če iz lubezni, iz zavupaňa in iz ponižnosti polniga srca perkipí.

klasovê: klasoví: ravn. 2, 199 kadar sétuv požene in klasoví, kar se tudi plevél perkazuje.

kleča: klečím: kop. 365, met. 110, jan. 87 klečím; — klečí: rog. 604 katéri stóji, ložaj inu hitreši se perpógne inu h pomúci perstópi, kakòr pak ta katéri sedy, klečy, ležy; — klečé: ravn. ber. 5 med službo božjo stojé ali klečé.

kopnê: kopní: preš. 76 ko vstáne drúgo sónce, srcé takó skopní ko béli snég s pomládi; — kopné: ravn. 1, 98 Moabskim vojvodam groza perhája, Kananski vsi prebivávci kopné.

koprñê: koprñím: met. 110 koprñím; — koprñí: ravn. 2, 280 drage jedí in pijače vsaki dan je vžival, zdaj od pomáňkaňa koprñí, 1, 307 veselo, hvaležno srce se veliko raji vsimu dobrimu odpíra, kakor srce, ktiro v révi brez pomóci koprñí; — koprñimò: ravn. 1, 120 od tvoje jéze koprñimò.

kosmatê: kosmatím: met. 111 kosmatím.

kriča: kričím: kop. 365, met. 110, 112, jan. 87 dain. 248 kričím; — kričí: kast. 271 ta izveličar tega svitá kričy ali vpye pruti ty vkup zbrani človeški množici: vsi pridíte, ravn. 1, 117 vse ľudstvo je glas in jok zagnalo in kričí in jóka vso noč, 1, 16 Kajz zakričí ves plašen in zdivján: prevelika je moja pregreha, 1, 134 Gal zakričí: kdó je ta Abimelek? ber. 16 Kajz obupa in ves zdivjan zakričí: môja pregréha mi ne móre več odpušéna biti; — kričé: dalm. jer. 12 tebe ferrahtajo tudi tvoji bratje inu čez tebe kričé, kast. 195 nebú, zemla, lúft, ogjn, voda inu vse kar je v nyh, z velikim glasom inu štimo vpyejo, vsak dán nenehajóč kričé, de ti jmaš bogá nar več lubiti, preš. 66 zapáhi odletíjo in strášno dúri zakrécé.

krvavê: krvavím: met. 111 krvavím.

letê: letím: kop. 361, 365, met. 110, jan. 87, dain. 192, 247
 letím, rav. 1, 235 kakor živí bog, za ním poletím, preš. 29
 blíza se želézna césta, né se, lúb'ca, neselím; iz Lúbláne v drúge
 mésta kákor tíčik poletím, traun 132 kdó bó meni dál perúte
 kakòr enimu golóbu, de kam zletím? rav. 1, 196 na daníčnih
 perutah zletím naj; — letíš: kast. 332 vidim de ti z vsim te-
 kom inu močjó letyš v tá paklenski ognj; — letí: rog. 562
 postojna lety na visokust prútje soncu, traun 238 ti se ne bóš
 bál pred pùsico, katera po dnevi lety, rav. 1, 55 Ruben natvé-
 gama letí nazaj k bratom, 1, 222 vse na to letí: stori prav in
 zavupaj v boga, preš. 64 klop klòp trdó za ním letí cel tròp po
 kóna slédi, 180 čolníč letí ko v zraki úrna tica, 181 do nebés
 letí né jéze péna, dalm. jez. 16 kakor ptica izlety, katera je
 iz gnezda izpojena, taku bodo Moabitorske hčere, kadar skuži
 Arnon prideš, rav. ber. 149 kader je kak pañ prepóln, izletí
 ròj s svôjo matico, rav. 1, 151 že bi bili pokójni per taki molítvi
 per vsimu, kar nam čez dan doletí, le gre naj nam iz srca, 1,
 281 doletí naj nam kar kol hoče, vselej imejmo trdno véro, levst.
 žup. 129 de se vsak zglási — ako ne, vsacega doletí kazen, 1,
 209 kdor v bogastvo zavupa, se kakor cvét obletí, 2, 229 sve-
 timu Janezu glava odletí, preš. 86 po strúnah lok góri in dóli
 drví, de zádñih strun éna odletí, škriñ. 80 kakòr ptica drugam
 prelety, takú bó ena brez potrebe čez kogá rečéna kletva čez
 šla, 1, 206 reče: na dvoje razkolíte živiga otroka in vsaki pol ga
 dajte. Otroka pravo mater vse preletí, preš. 146 veséje preletí
 natóro célo, rog. 521 če le čez eniga pèrlety ena zuperna be-
 seda, je žè ta ogyn ú stréhi, rav. 1, 336 kamen, kdor ga na
 kviško luča, mu na glavo perletí, ber. 18, golob spét k barki
 perletí; sedem dni pozneji Noe zópét goloba izpustí, kteri še le
 zvéčer nazaj perletí, 64 še tisti večér perletí velik vlak pre-
 pelic, preš. 58 k ní máti skrbna perletí, dalm. ozea. 13 kakòr
 se pleva iz gubna rezlety, škriñ. 286 ena vmètnost je, kateri ne
 spodletí, 323 várúj se, de ki tebi jezik ne spodletí, kast. 87
 po visokih gorrah inu strmih je nevarnu hoditi: hitru se popolzne
 inu v prepod zlety, škriñ. 164 vse tó je kakòr sèнца prešlú, ali
 kakòr ptica, katera po nebi mèmú zlety, rav. 2, 154 le škrijánc
 naj na kviško zletí, kmalo bi se moglo naše srce v nebo za ním
 spustiti; — letimò: preš. 62 mrlič' in mí ko blisk letmò; —
 lètim o: rav. 1, 120 odrézano kmal je in zlèt' mo! (imperat?);

— leté: dalm. job. 41 ognjene yskre vunkaj leté, ravn. abc. 75 koló goni kdo, de prah in pléve leté, preš. 65 na lévi désni kak letí grmóvje, grája, césta! kakó leté jim spred oči vasí, trgóvi, mésta, 66 ko blísk leté duhóvi, 110 na visóki vrh leté iz néba stréle, ravn. 1, 210 pot hudobnih je tmà, samí ne vedó, v kaj na-leté, 1, 301 Daniela rekel je iz levnáka vzeti in namest néga vse nému po živlénu stregšé va n pometati. Ko bi trenil, so jih v pričo kraja, preden do tál perleté, zgrabili levi in pohrústali, 1, 253 jerebica léže jajca, ktirih ni ona znesla, in nima nič od tega: mladíci popusté ptujo mater in se razleté, traun 32 podpéraj mojo hójo na tvojih stézah, de moje stopne ne spodlete, dalm. dan. 4 ptice iz négovih vej zleté.

leža: ležím: dalm. 1 mos. 38 prosim te naj lež y m pèr tebi, traun 138 jest vùs prestrášen ležím, 348 kóder jest hódim ali kjer ležím, je tebi dobru znánu, ravn. 1, 195 naj grem al ležím, me obdajaš, kop. 364, met. 110, jan. 87, dain. 246 ležím; — ležíš: dalm. 1mos. 38 kaj hočéš meni dati de per meni lež y š? — leží: dalm. daniel 2 on vej kaj v temi lež y, schön. 48 kulikur na vas lež y, imejte myr zo vsemi ludmy, 96 pojditá tjakaj v to vás, katéra pruti vama lež y, kast. 131 timu kateri v vročini lež y, ne more obenu pytje žeje vgasiti, rog. 604 katéri sedy, klečy, lež y, kug. 64 majn lež y inu težíši okoli sebe gléda, jap. prid. 1, 28 on lež y tam na posteli, 1, 109 katéri v enim brlógi lež y, ravn. 1, 15 mrtev in ves spreménen leží v krvi Abel, 1, 34 vslišal je bog otroka vek, ki tisto leží, 1, 46 drób-nice tri čede leží zraven, 1, 165 (David) po noči leží na trdim mej pečovjam v strašnih brlógih, 1, 331 kakor gora mu leží večnost na srcu, 2, 27 déte bote najdli, v pelnice je povito in v jaslíh leží, 2, 166 kakor skala mu greh na srcu leží, preš. 27 ni nesréčen, kdor v gróbu leží, 28 éna se tébi je želá spolnila: v zémli domáči de trúplo leží, 72 prázna čutárcica leží, 75 mi mu srcé odprimo, pod nébam naj leží, 83 v híši moj ôča leží bolán, 163 hrast leží tam, 173 leží kristjánov věč od polovice kug. 31 v blati, katéru od povudné oblež y, tečy sème eniga gníliga hudiga strupa; — ležé: dalm. jerem. 14 aku jest grem vunkaj na púle, pole, taku tam ležé z méčom pobyeni, aku pridem v méstu, taku tukaj ležé, kateri od lakote konec jemló itd., rog. 143 ty denarji usi ukupaj ležè na tem meste, 427 katére ležè ú te štérni tiga ogná, 482 eni ležè na deskah, traun 221 katéri v gróbi lež e, kug. 188 katére vednu v blati lež e, preš.

175 na tlèh le ž é slovénstva stèbri stári, kug. 133 če lety mitelni brez močy v živini o ble ž e, je enu slabu znamine, ravn. abc. 73 golí razkólejo na poléna, polétje pre le ž é v hósti, de se do do-briga posušé (dalm. job. 15 léžé).

medlè: medlím: škriñ. 137 i 144 od lubèzni medlym, jer. žal. 1, 13 celi dan od žalosti medlím, jan. 87, dain. 240 medlím; — medlí: škriñ. iz. 21, 4 moje srcé medly, traun 303 moja duša od žalosti mèdly, škriñ. iza. 1, 5 vsa glava je bolna inu celi srcé medly, ravn. 2, 236 lúba materska lúbenzen jim iz očesa medlí, jap. prid. 1, 198 on pade inu omedly.

meža: mežím: kop. 364 mežím, met. 111 mēžím; — mež é: dalm. mat. 13 nyh ušesa hudu slišijo, inu miž é svojemi očima.

minè: min é: dalm. daniel 4 dokler sedem časov miny, jezaia 24 kadar brañe miny itd., kast. 73 kadaj ena minuta miny, de bi ti ne vidil kej kaj, kar je svarjenja vrédnu? 124 taku tvoja posvitna lubezn hitru miny, 146 po gostim opominai tvoje srcé, de pomérka prav na vse tú kar jmaš, kakú je neobstoječe inu vse zgine inu miny, 174 hitru lejtú miny, 269 lipoti te kreature se čudiš? enu malu počakaj, bōš vidil kakú hitru miny inu preide, 306 aube! vse posvitnu vesele zgine inu miny, preš. 75 mi mu srcé odprimo, pod nébam naj leží, de dán danášni prêjde, de prva nóč miní.

mładè: mladím: met. 111 mladím; — mladí: preš. 177 naj pévec drúg vam sréčo popisúje, ki célo léto je cvetlà obéma: kak Črtomír osrédik obiskúje, kak ôča omladí med níma dvéma.

molča: molčím: kast. 47 molčym tukaj za Samsona, Davida, Salomona, 276 z enim oli z dvéma je dosti skrby, molčym z dvajsetmi, rog. 518 danas molčym od Petra, traun 47 jest upijem inu ne molčím, ravn. 1, 179 molčím naj, kop. 365, met. 110, jan. 87 molčím, rog. 107 ali, de druge zamolčym, spriča tu zadosti tu, 274 tega, de drugiga več zamolčím, vídit je nad tem kar berem, 622 tukaj, de druge svetnyke za danas zamolčím, tukaj, ah! kaj za en lubi inu veselí zgled so iméli ty angelci nad temi nadolžnimi publiči; — molčíš: kast. 108 od teh pametnih bōš več hvale jmel, de molčyš, kakor de odgovarjaš, 274 aku lih z govorjenem molčyš, z oblačilam inu z hojo se vun daš, traun 61 k tebi, o gospód, moj bóg, hóčem klicati, nikár ne bódi gluh pruti meni, de kjè jest, aku ti molčíš, tím istim enák ne postánem, kateri v jámo doli gredó, kast. 74 ne vdaj se ti jezni bolézni: za dosti se ti maščuješ, kir permolčyš

inu maščuvala ne yščeš; — molčí: dalm. 4mos. 30 h timu taisti dan molčy, sir. 20 nekateri za tu molčy, de se ne zna odgovoriti, kast. 107 ena, kar se ji zavupa, molčy, ali tá druga kogar šrčča timu povej, jap. prid. 1, 252 Marija gleda syna, ga preišluje, molčy inu si celu ne vupa zdi hvati, škrb. 1, 52 bog potrpí, pregleda, movčí, 53 on vse vé inu movčí, rav. 1, 178 bog naš perhaja in več ne molčí, dalm. jez. 53 kadar je bil martran, nej on svojih ust ne odpre, rav. 2, 9 Marija vsa ponižna obmolčí, škrb. 1, 75 če greh tudi rezodéne, zamovčí štvilo; — molčítè: jap. prid. 1, 211 per malopridnih pogovorih molčíté ali se zraven še namuznete; — molčé: dalm. jer. klag. 2 Cionske hčere stariši ležé na zemli inu molčé, kast. 19 eni zmamleni inu slipy molčè svoje nadluge, rog. 499^a pravični ú usem le tém moučé, rav. 1, 282 skrivnosti kaciga kraja ti naj se molčé, božje delo pa bodi razglasováno, jap. prid. 1, 16 naj govore za vas. Ali vsi obmolčé inu z potepenimi očmi stojé vsi zasramoteni, 2, 121 kateri per spovèdi tē nar vèkši hudobije zamolčé; — molčíjo: preš. 10 molčíjo v gójzdi tice.

molè: molím: jan. 87 molím.

mrazča: mrazčí: let. mat. 1882/3 214 mrazčí me to je: mraz me preléta.

mrgolè: mrgolè: rav. 1, 4 zadnič bog reče: mrgolè naj ribe po vodi, ptice po nebu.

mrše: mrši: let. mat. 1882/3 214 mrši = drobán sneg pada.

mrzè: mrzím: met. 110 mrzím; — mrzí: levst. žup. 36 ki jim delo mrzí, 72 katérim délo mrzí.

niča: ničím: met. 110 ničím.

norè: norím: jan. 87 norím; — noríš: kast. 73 obnoryš aku za vsaku se bôš jezyl; — nori: jap. prid. 2, 55 en človek, kateri nory, ne vej kaj govory ali kaj dèla .. edèn kateri obdivja, ali obnory, ima za vselej leto nadlogo, ali je vsaj dolgu brez pameti.

pezdè: pezdím: dain. 239 pezdím.

prahenè: prahení: rav. 2, 262 kar mu še dobriga mańka, mu le po misli hódí. Lih toľko de ves pred bogam ne sprahení.

prašča: praščím: dain. 245 praším.

prdè: prdím: met. 110, dain. 239 prdím.

preža: preží: škriń. 316 lev vèdnu na róp prežy, 319 možtúváne kakor lev na úih prežy, rav. 1, 15 kakor tvoj brat si mi ľub in prijeten, če prav ravnaš. Če pa nè, kmalo preží greh,

deréčimu lévu enako, per dvórih; — prežé: traun 33 ony na mene prežę kakòr en rópa želni lęv, ravn. 2, 85 ta zgodba ima nauke, vse vaše žive dni naj bodo zvézda nad vami, de se iz nevarnost zvéste, ki na svetu v našo nedólnžnost prežé, 2, 152 krúšne skrbí jim iz obraza prežé.

prhnê prhním: dain. 242 prhním.

prstenê: prstením: met. 111 prstením.

prša: prším: met. 111 prším.

puhtê: puhtím: met. 110, jan. 87 puhtím; — puhtí: ravn. 2, 4 puhtí k tebi, o bog, kakor dišéče naj naša molítuv.

rdê: rdí: dalm. mos. 13 kadar se gdu na svoji koži od ognja speče inu tu spečenje se, zaerdy ali bélu postáne . . taku so gvišnu iz tiga spečéna gobe postale.

renča: renčím: jan. 87 renčím.

reža: režím: kop. 364, met. 111, jan. 87 režím; — reží: kast. 126 eni so kateri vsakiga sovražijo, z enim takim moremo jméti potrpléne, za kaj on sam na se režy kakòr zaye kateri se sam svoje sénce bojy, preš. 77 ak káko mu brêzno naspróti reží, na zvézdo gled'jóč vhití; — režé: kast. 140 kej je ena oblást, na katero drugi ne režè inu ysceo kaku bi tebe doli vrgli?

rjavê: rjavím: met. 111, rjavím; — rjaví: škriñ. 261 kakòr je bronasta posóda takú negova hudobija rujovy, preš. 83 áli je rés, de stára ljubézen ne zarijoví?

rjovê: rjovím: jan. 87 rujovím (mjesto: rjuti, rjovem).

rmenê: rmením: met. 111 rmením; — rmení: ravn. 2, 143 sónčni žárk, ki sadje od néga rumení, nam božjo prijaznost oznanuje.

rohnê: rohním: jan. 87 rohním; — rohné: traun 211 tvoji zúprniki rohnę.

sca: ščí: kop. 365.

sêdê: sedím: jap. prid. 1, 114 če sedym per myzi, se perbaše zraven senagoltnost, ravn. 1, 195 veš me, naj sedím al stojím, 1, 271 v tème sedím lè in še beliga dneva ne vidim, abc 45 tiho sedím, kop. 362, met. 110, jan 87 sedím; — sediš: škriñ. 333 kadàr med nih veliku sèdiš, ne seží s tvojo rokó poprej kakòr drúgi, traun 205 kateri na kerubinih sèdiš, pokáži tvojo čast, jap. prid. 347 ti sediš, preš. 17 v misli zamákñena sama sediš; — sedí: dalm. prip. 9 ta sedy mej daurmi svoje hiše, dalm. sal. predg. 10 en nore sedy v veliki vrejdnosti, itd., schön. 182 Jezus sedy na desnici božji, 407 sedy na desnici

boga očeta vsiga mogočiga, kast. 102 na jeziki sedy smrt inu živeñe, rog. 501 sèdáj sedy ú nebéseh, 604 katéri sedy, klečy, ležy, škriñ. 99 ñe móž je žlahtèn med vratni, kadar z deželnim sodniki sedy, 238 enkateri je prijátel, dokler per mizi sèdy, traun 115 bóg sèdy na svojim svètim sèdeži, 166 katéri od začètká v nar vikših nebesih sèdy 248 katéri na kerubíñih sèdy, jap. prid. 1, 28 smrt mu za vratam sedy, rav. 1, 31 Lot pred mestnimi vratni sedí, 1, 66 Simeon sedí zaprt, 1, 204 na ñih sèdežu sedí, 1, 246 nad zemle okróglejam on sedí, 1, 199 v zbòru zasmehvávcov ne s'dí, 2, 22 ktiri v tàmi sedí, ber. 27 Abrahám sedí pred durmi svòjiga šotòra, preš. 45 v sènci per kamnitni mizi zbòr sedí gospòde žláhtne, 50 kristjáne v cèrkev hódijo, po trgi se sprehájajo, po lúbih se ozérajó, rodú Abrahamovga hči pa dán na dán domà sedí, le málo kdej gre mèd lúdi, kast. 70 ravnu kakòr kadar edn hodi po enim velikim méstu, vèasi se spotakne, vèasi postoji, vèasi posedy; taku na tem svejtu v èasi moremo eno réč slišati v èasi to drugo hudo ali dobro; — sedé: dalm. psl. 1 dobru je timu možu, kateri ne hodi v svit tih pregréšnikov, inu ne stopa na pot téh gréšnikov inu ne sedy ker špotlivci sedé, psl. 104 pèr teh istih sedé ptice tiga neba, sal. pred. 10 ty bogati nisku sedé; pisano: sidé dalm. pslm. 69, jer. 17, ezek 38; schön. 244 tèdaj boš ti čast imèl pred temi, katéri s tabo réd pèr myzi sedé, škriñ. 128 enu húdu je, de je norèc k visokim službam povzdignen inu bogáti zdolej sedé, traun 168 katéri v sodiši sède, čez mene govore rav. ber. 3 ktéri zraven ñih sedé, se morajo radi v makniti; — sedità: rav. 2, 240 mati ga prósi: naj sedetà naj ta dva moja sinóva precej zraven tebe v tvojimu kraľstvu.

siča: sičím: met. 112 sičím.

sklé: sklím: kop. 362 sklím; — sklí: preš. 66 v nos jútra sápa me skelí; — sklé: rav. 2, 136 vsim scer velá ta Jezusova beseda, kolkor jih volno trpí, pa zlasti tistim dobrim dušam, ki jih grehi sklé, de nobena nesréča takó.

skrbé: skrbím: rav. 1, 276 Tobija reče: jez vém, moj oče in moja mati že zdaj dnéve in ure štejeta in zlo jih skrbím, kop. 362, met. 111, jan. 87 skrbím; — skrbíš: kast. 33 o zmama prevelika, o slipota neizrečena! ti ne jeñaš núč inu dán, de ti skrbyš za potrebo tvojmu životu inu kratkimu živeñu: za tvojo dušo pak, katera nikuli ne vmrje, nyč ne preskrbyš za naprej, 78 ti skrbyš za tvoje opravilu, 147 kaj se grimaš inu skarbyš

za tú posvitnu neobstoječe? 172 v posvitnih ričéh tečyš inu za ne s krbyš, kadar se svoje trme inu vole preveč držyš, ravn. 1, 74 tudi za nas tí skrbíš, kast. 35 prava modrust inu zastopnost je le tu, de ti preskrbyš, de tvoja dušica se bo od života ločila čista; — skrbí: dalm. 1 mos. 22 u opasci: naj on za tu skrby kast. 55 ta bogati skrby, de bi kaj dobl, 120 ta kir lubi, nej sam per sebi: nyč ne skrby za se, 149 človik skrby, de bi tega svojga ne zgubil, rog. 133 ob sedajnih časih več se skrby, več se smili enimu gospódu en pès kakor en človik, škriñ. 165 nar viši za nih skrby, 167 bóg za vse enaku skrby, traun 100 gospód skrby za mene, jap. prid. 2, 76 gospodina za svojo držino skrby, ravn. 1, 61 skrbí naj kralj po móžu umnimu, 1, 82 skrbí bog tudi za vas, 2, 100 on skrbí per ti priči potrebi vèntati, ber. 22 bog za vse skrbí, preš. 25 za smrt le skrbí, dalm. 1 kralj. 17 jest sim ondi eni vduvi zapovédal, de ona tebe oskrby, škriñ. 192, dobru jo oskrby, levst. žup. 145 za tó naj župan poskrbí, ber. 181 traun 14 David se čúdi, de bóg slá-biga človeka takú dobrótlivu preskrby; — skrbítë: kug. 8 če za zdravo jéd inu hlěv skrbítë, potler bodo kuge jeñale; — skrbé: dalm. baruh 3 ony po denarjih delajo inu skèrbé po nyh. rog. 253 ti angelci skrbé za nas, 614 taku oni skrbé, komú bi nyh otróke u skrb dali, jap. prid. 1, 171 katéri tih potrebnih navukov za nih izveličañe ne znajo, tudi ne skrbé, de bi tē iste znali, 2, 91 taki imajo k zverinam v šulo jiti inu tam se vučiti, kaku onę za svoje mlade skrbę, ravn. 1, 81 s tako lubezenjo skrbé matere za svoje otroke, abc 51 vsaki dan skrbé mati, de kaj jesti dobimò, 57 mati skrbé, de se vmazano perilo spet osnáži, ber. 185 de se potrebni učeníki, opravlínik in vojaki plačuję in oskrbé, škrb. 1, 72 truplo preskrbé z drágim méhkim oblačílam.

skvenča: skvenčé: ravn. 2, 50 z gòlimi mèči vderó po vsih hišah. Iz naróč in od sesca nedolžne otročiče trgajo materam in — pa joj otroci! zamežimo, de jih ne bomo vidili vbóžcov, ki se v krvi prevračajo še z mlékam v ustih, in máter, ki vse bléde skvenčé, ki jokajo in túljo, ki se ne dajo tolažiti.

slabê: slabí: rog. 37 katéri nyh lepóto vidi, osla by takú, de se ú tajste zalúbi, jap. prid. 1, 198 per lete j misli bo ñegova človeška natura premagana inu doli pobyta, on osla by, on pade in omedly, ravn. ber. 206 kdor iz sladkosnédnosti mnogotére in škod-

live jedí zavžije: zbolí in oslabí; — slabé: rog. 501 ú srěnústi oslabě inu ú stanovitnosti venejo.

slepê: slepím: kast. 154 oslipym: bóm vrata zaprl k veliku hudih misli; — slepí: kast. 49 takú tvoje zastopnu okú začne kolnu perhajati dokler cilú oslipy, rav. ber. 114 Tobiji smetje od lastovke v oči pade ter oslepí; — slepé: jap. prid. 1, 293 zadušę štimo tę vejsty inu luč svoje pameti, de še bôl oslepę (slę jer slep).

slonê: sloním: jan. 78 sloním; — sloní: levst. žup. 63 ondód je blagonrávje, ki na nem sloní vsa človeška združba.

slovê: slovím: jan. 78 slovím, preš. 101 na délapust de sódniga jez dnéva slovím, še to, kaj pél bóm, me podúci; — sloví: škriñ. 382 kateri so od nih rojéni, so enu ime zapustili takú, de nih hvala še slovy, rav. 1, 140 sloví po Betlehemu naj néno ime.

smrča: smrčím: rav. abc. 35 se mi zdéha, drémlem, zaspím, smrčím, se mi sáha, met. 110, jan. 87 smrčím; — smrči: škriñ. 28 kdor ob časi žetve vkup spravla, je módër syn: kateri pak po léjti smrčy, je sramoténa otrok.

smrdê: smrdím: met. 110, jan. 78 smrdím; — smrdí: kast. 82 en ofertni smrdy pred bugom, rog. 81 neh život samú živý, ali neh duša pred bugam inu pred angelci božjimi smrdy, kug. 48 blatu groznu smrdy, 99 to blatu zlu smrdy, 177 to oľe bol smrdy, kakor dušy, škrb. 1, 127 od ene platí jim smrdí grešni stan, rav. abc. 43 vstránik (der abtritt) smrdí; — smrdé: dalm. pslm. 38 moje rane smèrdé, jez. 80 nyh ribe pred pomankañem vodé smàrdé, kug. 167 katerih ošpice smrdę, škrb. 1, 73 kolko je hiš, ktirih zidóvi smrdé od preklinvaña, krivih perség, nečistih grèhov.

smuča: smučím: met. 111 smučím:

sopê: sopím: met. 109 sopím.

spa: spím: dalm. cant. 5 jest spym, ali moje srce čuje, škriñ. 143 jest spym, al moje srce čuje, kop. 361, 363 spím, traun 25 razsvitli moje ocy, de kjè v smrti ne za spym; — spíš: kast. 67 aku ti na lete beséde se ne zbudyš, taku ne spyš, ampak si mrtou, preš. 61 Lenora, spíš al čuješ? — spí: dalm. 1 kraľ. 18 lahkej spy de se zbudy, schön. 99 en dober dejl jih spy, traun 101 kaj né, tá kateri spy, ne bó več vstal, škriñ. 73 kateri v srédi morjá spy, 333 on spy do jutra, rav. 1, 143 Samuel spí en krat v snidnici, 1, 171 vse spí, preš. 9 al res óna spí, 165 v kateri spí, kdor vá nó spát se vléže, de glásni hrúp nadlóg ga ne

predrámi, schön. 436 kadär telu zaspý, vsaj de misel v tebi čuje, dalm. 2 mos. 22 kateri kuli eno živino obspy, ta ima smrti vmréti, škriü. 73 tedaj bóš kakòr edèn, kateri v srèdi morjá spy, inu kakòr čolná vižar, kadar trdú zaspý inu krmilu zguby, ravn. 1, 45 djal je kamen pod glavo in zaspí, 1, 60 kral se prebudí, pa spet zaspí, 1, 126 kdor po Mozesovo zvesto gospod bogu služi, zaspí pohlevno po Mozesovo, 1, 143 Samuel gré in spet zaspí; — spimò: ravn. 1, 45 Jakob djal je kamen pod glavo in zaspí. Pa spimò naj tudi, bog vselej čuje nad nami; — spím o: dalm. 1 tesal. 5 aku my čujemo ali spymo, ž nym red imamo živéti; — spitè: schön. 113 Jezus je prišál k svojim jogrom inu je ne nešál spéče od žalosti inu je djal k nym: kaj spité? jap. prid. 1, 105 kadar ena truma tatov vašo hišo obsuje, se je bati za vaše blagú inu za vaše živleñe, pak še več se je bati, če vy per le tej nevarnosti brez skrbi spité; — spé: dalm. 1 tesal. 4 my ne čemo, de bi ne iméli véditi od téh kateri spé... my ne bomo tém naprej prišli, kateri spé. 5 kateri spé, ty spé po noči, jap. prid. 2, 183 v srèdi njih pregrèh inu hudih navad myrnu živé inu sladku spē, ravn. 2, 199 sovražnik pride, kadar negovi spé, 2, 211 zaklènil sim duri, moji otroci so že per meni v spàvnici in spé, dalm. prip. 4 ony ne zaspé, temuč de poprej hudu sturé, škriü. 12 ony ne zaspé dokler hudú ne sture, ravn. 2, 276 ker lé dolgo ni bilo žeñina, so vse dremále in zaspé; — spijò ili spijó: schön. 378 bratje, my ne čemo, de bi ne iméli vejediti od téh, kateri v gospudi spió; — spējo: preš. 11 več níma vòda rib ko misel jez, ki spējo v lubezñenih sañah.

stare: starí: levst. žup. 84 če je 3 mesece uže prešlo... tedaj kazen zastarí.

stoja: stojím: dalm. 1mos. 24 jest stoy m le tukaj, ravn. 1, 38 glej, tukaj stojím per studentu, 1, 195 veš me, naj sedím al stojím, 1, 220 kakor živí gospod, izraelski bog, pred ktirim stojím, nè dežja ne bo nè rose te leta, dokler ne rečem, 1, 234 kakor živí bog, v pričo ktiriga stojím, nikar tròhe ne vzamem, 2, 5 Gabriel sim, ki pred sédežam božjim stojím, kop. 362 stojím, ravn. 1, 321 ti veš kolke bolečine trpím po životu, lohka bi se jih bil ógnil, pa iz častí do tebe jih rad v sebi prestojím; — stojíš: dalm. 2mos. 3 mejstu na katerim stoyš je ena sveta zemla, kast. 190 aku rad volnu v doparnašañu teh čednosti stanovitnu stoyš, 382 hodiš ali stoyš, škriü. 300 spomni se na očeta inu máter tvojo kadar v srèdi mogočnih stojíš, ravn. 1, 39 pri-

jatel božji! kaj zvonaj stojíš? brš pojdi v hišo, preš. 174 al jézero, ki na negà pokrájni stojíš, ni, Črtomir, podóba tvója? — stojí: dalm. salm. predgar 3 kar bug stury, tu tukaj stojy, itd., schön. 107 od nega stoy pisanu, kast. 25 hudu stojy za tebe, 129 tujstu zadobiti inu jméte nej v tvoji oblasti, ampák eniga družiga, per katerim stojy tebi dati ali nikár, 143 ne stojy per tebi v tvoji moči nesrèčo v srèčo obrniti, 145 te z lahka stojy vupañe jmejti, 159 počutki naprej pernesó hude inu dobre ričy: per pameti stojy, ali gori vzeti ali pak zavréči, 239 ondi on močnú stojy, kir drugi se do tal šibè, rog. 542 danas stoy pred nami en drugi, škriñ. 22 ona v srèdi stèzâ stojy, 137 on stojí za našo stèno, 140 okóli Salomónove póstile stojí šestdeset močnih izmed nar močnejših v Izraéli, traun u predgovoru: kar v napisañu, kateru pred psalmi stojy, ne zastópiš, nikár po svoji glavi ne izlágaj, kug. 22 ta prostar, ker vekši dejl hlevov stojí, je nizek ali globok, 53 zmèram na enim kraji stojí, 74 ona zastojn v hlevi stojí, 178 vaši živinici nič dobriga naprej ne stojí, jap. prid. 1, 20 nemu družiga naprej ne stojí, kakor de bo ferdaman, 1, 28 tedaj bolnik ne vej, de z ñim taku nevarnu stojí, 1, 79 kumaj na nogah stojí, 1, 98 v boleznih ji vèdnu na strani stojí, 1, 99 podložnost v tèm stojí, de ste možem pokorne, 1, 289 poglejmo, v čem ena dobra vejst stojí, 2, 112 prazna čast stojí v tim dopadajeñi kateru eden imá, de ga drugi visoku drže, ravn. 1, 61 Jožef zdaj stojí pred kralam, 1, 246 kar zemla stojí, 2, 27 kadar so uno čuli takó per tmí, kar stojí angel gospodov pred ñimi, 2, 43 na enkrat vglédajo svojo zvézdo, spet stojí na nébu, 2, 98 vidil je, pred komur stojí, je vsiga vedóč, 2, 153 če bog polsko travo, ktira dansi stojí in jutri se v péč vrže, takó lepó oblači, ne bo vam še raji tega storil, vi malovéci! ber. 175, preš. 45 hrást stojí v turjáškim dvóri, 161 o Vrba, sréčna drága vas domáča, kjer hiša mójiga stojí očéta, 163 tak siromák, ti v brán, sovražna sréča! stojí, ki . . , 174 bohiñsko jézero stojí pokójno, ravn. 1, 20 deževje pojeña, voda vpada. Barka obstojí na neki gòri na Armenskim, 1, 238 s koñi in vozam je Náman prišel k Elizeju in pred ñegovim pragam obstojí, 1, 318 per obedu je Nehemija kralu vino po navadi podal, pa žalosten in ves pobít obstojí pred ñim, 2, 43 zvezda nad hišo obstojí, ber. 18 Noetova barka obstojí na Araraški gòri na Arménskim, ravn. 1, 29 Abraham postojí še pred gospodom, 1, 235 potlej gré k svojim gospodu in postojí, če ga bo tréba, škrb. 1, 81 kdor

ima uržoh ene velike nesreče se báti, ta vse strí, vse prestojí, z vso skrbjo mirka de nesrečo odvrne, 1, 42 de svet prestojí, je mnogih délov potreba; — stojimò: rav. 1, 283 Rafael sim jez, angelov tistih ki pred bogam stojimò, ber. 116 jàz sim Rafael, angel, eden sedmérih, ki védno pred sédežam bôžjim stojimò; — stojitè: jap. prid. 1, 23 kaj stojtè vy še pred mojmi očmy? traun 338 katèri v gospódovi hiši inu v lópah našiga bogá stojitè, škriñ. jerem. 7, 10 potle pridete inu stojtè pričo mene; — stojíte: dalm. pslm. 134 hvalite gospuda vsi hlapei gospodni, vy kir stoyte po noči v hiši tiga gospuda; — stojé: dalm. jerem. 14 Juda opuščena ležy, ne vrata žalostnu stojé, itd. dalm. prip. 12 risnična usta vekoma obstojé, rog. 256 ti hudyči stojé uselej na vahte, škriñ. XXI v katèri angeli k službi stojé, jap. prid. 2, 30 vejmo, kaj za ene nesreče nemu naprej stojé, rav. 1, 292 če jih postavijo, stojé in kar ne ganejo se, preš. 177 v dnu zad stojé snežnikov velikáni, 178 stojé po lícah jíma káple vróče; — stojíjo: preš. 190 solzé stojíjo v vsákim mu očesi; — stojitâ: škriñ. 112 kadar se kaki močnejši čez eniga vzdigne, dva nemu zoper stojitâ, rav. 1, 253 Mozes iu Samvel naj stojitâ pred mano; — stòjita: rav. 2, 171 Jezus je k mrlícu stòpil. Zraven stòjta oče in mati.

Sastavljen s prijedlogom *pri* ima naglas na prijedlogu svuda nepromijeñeno: levst. žup. 190 prístojim.. prístojim o, prístojíte, prístoje... tebi ne prístoji takó govoriti, okrajnemu oblastvu prístoji, lòv dajati v zâkup.. té dvé nívi prístojita k mojemu zemlîštu.. to meni prístoji.. pristòjbina: plaćilo, katero komu po kakej pravíci gré ali prístoji, 35 prestopke orožnega zakona kazñevati prístoji časi okrajnim oblastvom časi okrajnim sodíščem, 40 prístoje 190 pristojita.

strmê: strmím: jan. 86 strmím; — strmí: rav. 2, 56 kar jih ga sliši, nad neznáno modróstjo tega posebniga fanta vse strmí, ber. 193 če tvôjih del premisli čast, strmí nad ními duša mója, rog. 11 srna zasliši h prvemu ta rúh, takú ostrmy inu se nekolku prestraši, škriñ. izaia 13, 8 edèn pred drugim ostrmy, rav. 2, 98 Natanael ostrmí, 2, 170 ves pobít ostrmí, ber. 106 ľudstvo ostrmí in popada na obraz; — strmitè: rav. 2, 133 tudi vi strmitè, oblubim, nad tem Jezusovim čudežam, 1, 181 ľubi otroci! ne ostrmitè, de je David, ktiri je do sih mal imel toľko božjiga strahú, ktiri se je nad svojim smrtnim sovražnikam clo tako milo obnesel, ne ostrmitè, pravim, de je David

táki nezdúš'n na en krat? — strmé: rog. 450 de ta lev je ta ner močneši ú bestiami, tu se vidi, kir pred nym, kadar rijove, use od straha ostrmé, de se z mesta na gánejo, ravn. 2, 243 še boľ ostrmé, ber. 50 bratje ostrmé od strahú.

ščedê: ščedím: levst. žup. 197 ššedéti ščedím.

ščezê: čšežím: met. 111 ščžím.

ščrle: ščrlím: let. mat. 1882/3 253 ščrléti ščrlím, vreščáti, otrok ščrlí.

štrlê: štrlím: jan. 86 štrlím.

šumê: šumím: ravn. abc. 45 z nogami šumím, ich rausche mit den füszen, kop. 363, met. 110 šumím; — šumí: jer. 6, 23 negovi glas šumy kakòr morje, škrb, 1, 15 spreobrnéne je enáko dežévni vodi: od začetka se naraste, močno šumí od ajfra sovz inu grevenge pa kmalo vpade, ravn. 1, 12 sape ju je groza, ki zvečer po drevju med perjem pošumí; schön 321 naj zašumy tvoj glas v mojih vušesih; — šumé: dalm. jerem. 6 ony šumé semkaj, kakor enu divje morje inu jézde na kojnih, škriñ. jer. 31, 35 kateri meša morje de negovi valovi šume, ravn. abc. 67 kmalo po kòšni nastópi žétuv. Oče najmejo žaúíc. V rež jih pelajo. Srpi šumé, de jih je vesele, da rauschen die sicheln, dasz es eine Freude ist, preš. 10 ne létajo čebéle, krog cvétja ne šumé, clo ríbice veséle se klávрно drže.

teča: tečím: rog. 462 ah! gdu bode mógel mene réšit od tega mesniga trupla, ú katérim tíčym? kop. 365, met. 111, jan. 97 tičím, traun 168 izleci me iz bláta, de ne obtičym; — tečíš: kast. 144 žaluj se de v gréhih tečyš, 172 kadar v posvitnih ričéh tečyš, škriñ. 138 moja golobíca (katera tičíš) v razpókah med skálami; — tečí: dalm. jez. 22 ta isti čas ima ta klin proč vzet biti, kateri na trdnim mejsti tèčy, de se zlomi, prip. 18 en nore néma lušta k zastópnosti, temuč kar v negovim srei tečy, sir. 10 ofert žene k vsem grehom inu kateri v néj tečy ta veliku gnusniga nareja, 19 kadar stréla v bedri tičy, 231 kateri v hudih žejlah tičy, 27 kakor klin v zydu mej dva kamena vbyen tičy, taku hudi greh mej kupcom inu predajavcom tečy, kast. 41 tukaj tečy ena huda želna zadruga, 142 tá tečy v revah inu nadlulah, katerimu se zdy de tečy, 254 v pomankañu teh vunanih sovražnikou notri v nas yh tečy vse polnu, škriñ. 253 napuh je slehrniga greha začetik: kateri v nemu tičy, bó z kle-tujo napólnen, 315 kakòr klin v zydu med dva kámna zabyt trdnu stojy, takú tudi greh v sredi med prodajavcam inu kúpčám tesnú

tičy, 371 v vse sôrte skrbêh tičy, traun 20 pod négóvim jezikam tičy ràzžaleñe inu žalost, kug. 31 v blatu tečy sême eniga gnyliga hudiga strupa; jap. prid. 1, 87 ali ne vidiš, de le ta človek vse skuzi per vinu têčy? rav. 2, 115 boga prav moliti ji zmiraj na duši tičí, 2, 198 strání z vso trmo, ona in pa kamenje, ki pod parstjó tičí, nebenei dobri réči se ne da v naše srce vrasti! ber. 31 v gošavi tičí ôven za roge zaplêten; — tečé: dalm. pslm. 38 tvoje strile v meni tičé, baruh 3 kateri smrti v grlu tičé, kast. 165 tamkaj notri pogledaj te hudobe katere notri tačé, rog. 396 študentji po zymi inu po léjte tičè ú buquah inu u šulah, traun 91 tvoje pùšice v meni tičé, rav. 1, 65 nekadaž so néga vrgli v vodnák, zdaj oni tičé v jéči, 2, 48 ki še v tàmi tičé.

temnê: temním: met. 111 tmním; — temní: škriñ. 132 predèn otàmny sônce, svitloba mešec inu zvezde; jap. prid. 1, 3 mašuvane pride naprej de sonce otàmny, škrb. 1, 76 ako pamet zmiram bol otemní, kakó se bo mogla vola nagníti de b' poznéje greh sovražila? rav. 1, 196 tudi tmà ti nič ne otemní, po dnévino sija ti noč; — temné: škrb. 1, 26 vemo iz skušne de navuki inu postave svejta, kolker bel se človk ponih viža, tolko bel otamnê resnica inu luč s. evang.

tišča: tiščím: kop. 364, met. 111, jan. 87 tiščím; — tiščí: dalm. pslm. 88 tvoja zlobnost mene tisčy, tvoj strah mene tisčy, jez. 24 né pregreha tisčy, škriñ. 178 človeške misli so boječè inu naše previdnosti nestanovitne, kêr strohliku telú dušo težy inu pàrstênu prebivalíše doli tišy pamet, katêra velíku misli, jap. prid. 1, 144 takú praviš ti, inu kêr te tvoja brumnost vžê taku preveč ne tišy, de bi kaj od več sturil, kar si dolžan, ny tebi mar, de bi držal kar my pridgujemo, rav. 1, 31 gospoda v mojo hišo vaji prosim in per meni prenočíta. Iz prviga se brànita, ker pa le tiši in lepo prosi, gresta z nim na dom, 1, 51 Jakob tiši tako dolgo va ñ, de more vzeti, 1, 275 vse svoje soséde in prijatle je na ženitnínó povabil, v Tobíja pa tiší sej štirnajst dní ostati še per nemu, 2, 113 dobri ženi je zdaj še druga per srci, réč jo tiší, in ta nè majhina, levst. žup. 171 glén, m. obilo nečiste slíne, kakor jo teščí n. p. bolna živál; — teščé: dalm. pslm. 65 naše pregrehe naš silnu tisčé, jap. prid. 2. 217 ta zuprnost, katêro vy čutíté vselej, kadar vam ena taka misel notri pade, je enu očitnu znamiñe, de vam ona ny radovólna, ravnu taku malu, kakor muhe, katêre nam vse skuzi lê v glavo tišê,

de si smo jih toliku krat odgnali, ravn. 2, 169 od vsih strani ljudje v té tišé.

tlê: tlí: ravn. 2, 88 peklénska žerjavica — huda vést — tlí v nemu.

tolstê: tolstím: met. 111 tolstím.

trohnê: trohním: met. 110, jan. 87 trohním; — trohni: rog. 597^a citróna na gnjê, na trohny, na prepéry; dalm. sir. 14 vse mesu strohny; — trohnê: ravn. ber. 154 vsak sádež v starosti spét razpade i žilice okrepčajo, sok ne teče več, ampak se začéna otrdovati, deblo in korenine strohnê.

trpê: trpím: rog. 152 aku si lih trpym inu čutim po celim truple veliko marto inu težavo, vener mvoje srcé mi upadlo ni, 477 prav inu spodobnu jest le tú trpím, traun 167 za volo tebe jest špot trpym, jap. prid. 2, 299 ti si meni tē križe poslal, katere trpym; — trpiš: kast. 67 kar od eniga družiga trpyš, tú nyč nej pruti paklenskimu ognú, kateriga si vrédn, 92 kir si, tukaj dosti trpyš, 148 spumni de ti premoreš dosti hudiga prenesti, aku li hočeš, aku n' hočeš, vener trpyš prez vsiga lona, 171 aku rad inu volnu trpyš vse zuparčine, 260 kadar si kej štrafan, merkaj nikar na tu kar trpyš, ampak na tú kar si sturil, 295 za tú věčnu trpyš, škriñ. 300 spomni se na očeta inu máter tvojo, kadar v srēdi mogócnih stojš: de ki bóg pred nimi ná te ne pozábi inu ne trpyš očitaña, ravn. 2, 279 zdaj se on veselí in tí trpiš, kast. 371 vse djañe te lubézni pride topelt v eno vižo kakor se začne, aku ga ti h bogu obrneš, de za nega volo vse sturyš inu pretrpyš . . , ravn. 1, 269 pomózi vsakimu, kolkor vtrpiš; — trpí: dalm. jerem. 15 po kaj le naš beteš dolgu trpy? itd., rog. 133 krajlestvu nebešku sylo trpy, 421 kateru (ojle) nobéne mokrúte na trpy, itd., kast. 80 tú vse li en majhin čas trpy, 101 ona (lipota) kratik čas trpy, 376 on rad za božjo volo trpy, škriñ. 66 nevúmèn škodo trpy, 231 reši tēga, kateri krivico trpy iz roké prevzētiga, 310 vsaka rana se lóžej trpy, kakor srcá rana, traun 22 per tim božja čast škódo trpy, 231 naše živléne trpy sēdemdeset lejt, kug. 38 tē bolezní se napravijo, kadar živina na eni reči pomankañe trpy, katēra jo zdravo ohrani, 70 le ta pomoč le en kratki čas trpy, itd., jap. prid. 2, 27 ne brez uržaha prenese inu trpy bog te hudóbne, 2, 52 de nič ne sturimo, dokler jēza trpy, 2, 55 niso drugiga rāzločika nešli, kakor de enu več, tó drugu pak majn trpy, 2, 147 na veliko rečēh pomankañe trpy, ravn. 1, 36 vse trpí volno Izak, 1, 332 peklénске muke

ali martre trpí že na zemlji, 2, 124 komej trpí to, dokler govori, 2, 200 za kaj bog vŝtric dobrih tolko hudobnih ljudi trpí? 2, 251 trpleñe tega sveta le malo časa trpí, ber. 112 Salmanasarg a ne trpí popolnoma zapuŝeniga, 156 ktera dētela več lét trpí, preš. 158 zavol črke ne trpí nič škóde, kast. 242 tá kateri boga prov lubi, lahku vse nadluge z veselēm pretrpy, ravn. 2, 22 iz né vidimo, kaj človek ne vtrpí, 2, 32 tako vboga je, de še jagneta v dar ne vtrpí, 2, 100 če pomagati z djañam ne vtrpí, saj z besedo pomore; — trpimò: ravn. 1, 231 nam bodi v skrbi, de préd raji per lastnim blagu kaj trpimò škóde, kakor bi jo drugim nagnali, 2, 251 okó vzdígnimo z veselām v nebó, če veliko na svetu trpimò, ber. 46 po pravíci trpimò vse to; — trpé: dalm. josve 4 kateri krivico trpé, itd., schön. 358 izveličani so ty, katéri pregajnejne trpee za pravice volo, rog. 430 duše ú teh vicañ, za katére mašnik móli per s. maše, na trpé za tedāj nobene martre, 563 trpé takišni potler veliku pregajñane, škriñ. 74 nevúmni škódo trpé, 203 ony skuzi božjo sodbo pregajñane trpé, 211 perkázni so to naprej kazále, de bi ne bily v nevejdnosti, za kaj táke nadlòge trpé, pogubleni, traun 21 glēdaš na tē, katéri krivico dēlajo, inu na tē, katéri jo trpé, 57 vsi katéri za volo pravice pregajñane trpé, najdejo tukaj vélik tróšt, kug. 36 nekatére od tih nadlog trpé iz eniga lejtniga časa v tiga drugiga, 45 one lē ta isti krat konēc vzamejo, kadar pomankañe trpé, 195 tē živali, katere le tó nadlògo trpé, ne dadó obeniga znamiña ene boleźni, jap. prid. 2, 157 če je vékši nadlòga med ludmy, več trpé ti vbógi, škrb. 1, 6 te žéle trpé noter do smrti, ravn. 2, 138 blager jim, ktiri pregañane trpé za volo pravice, ber. 201 kdor strgan in vmazan kam gré, povsod ga neradi trpé, škriñ. XXXV. naj potrpé krókarji med tēm, kadar se golóbi pásejo, kast. 139 mañe bodó stréle, na katere se poprej zmisli inu se lagle pretrpè.

veča: večím: met. 112 večím; — večí: ravn. 1, 206 ni tako nè kakor praviš, moj otrok živí, mrtev je tvoj. Ni res, zavečí poprejšina, lažeš, tvoj otrok je mrtev in moj živi.

velé: velím: met. 109, jan. 87 velím; — velí: preš. 123 ta veli mi: pój sonéte, úni: pój baláde, levst. žup. 49 treba z ñim delati, kakor velí dvorni dekrét, 55 ljudjé so dolžni trdno držati vsega, kar jim velí zdravník; — velé: preš 64 mrliča djáti v grob velé.

vetrnê: vetrním: let. mat. 1882/3 205 izvetrnéti iz vetrním: izkaditi se, izgubiti moč. Vino, žgañe izvetrní.

visê: visím: met. 110 visím; — visí: kast. 302 dokler si še na le tem svejtu, visy ali véčnu živéñe, ali véčna smrt h tej véčnústi, škriñ. 141 tvoj vrát je kakòr Davidov z braniši zydan turn, na katerimu visy tavžent škitov, jap. prid. 1, 234 o moj vbógi Jezus! ti nimaš drugiga trošta, kakòr samú pèr timu zgrevanimu ràzbójniku, kateri zraven tebe visy, 247 ali poznaš ti tega, kateri na galgah le tiga križa visy? ravn. 2, 270 ki vse polno žlahtniga grozdja po ñemu (nogradu) vesí, ber. 97 Absalonova vòjska je otepena, on sam, ko je v begu na mezgu hòtel udirjati, obvisí za lase na véji košate trpeatinke. — visé: kug. 79 bradavice večí dejl taku majhine, kakor enu prosénu zrnú ostanejo inu vkup visê kakor grozdje ... katere na čevih visê.

vodenê: vodením: met. 111 vodením.

vreča: vrečím: let. mat. 1882/3 263 vrečáti vrečím, kričati, dreti se. Govori se o detci.

vrišča: vriščím: met. 112 vřščím, jan. 87 vriščím.

vrša: vrším: jan. 87 vrším; — vrší: ravn. 1, 210 vihar pervvrší memo in več ni hudobneža, 2, 160 nañiv ñe, povóden pervvrší.

vrtê: vrtím: met. 110, jan. 87 vrtím; — vrtí: škriñ. 102 sóñce grê gori in doli inu se v svój kraj vrne inu od tamkaj zopet gori grê, se vrty pruti poldnevi inu se pruti polnoči nakláña, ber. 175 ne solnce, ampak zemlja se vrtí, dalm. sirah 9 in marg: kakòr po visokih turnih, ker si enimu lahku v glavi zvrty inu pade, — vrté: škriñ. 81 kakor se vráta na svojih tečajih vrte, takú ñen v svojí póstéli. ber. 170 vetróvi oblak v króge vrté.

zdê: zdí se: dalm. prip. 21 vsakimu se ñegou pot prov zd y, itd. schön. 122 kaj se vam zd y? 174 aku se komu mej vami zd y de bogu služi inu ne brzda svoj jezik, temuč zapela svoje srce, tiga istiga bóžja služba je zabstojn, kast. 142 tá tečy v révah inu nadlugah, katerimu se zd y de tečy, rog. 584 verjámemo le samu tú, kar se nam zd y inu kar hočmo itd., škriñ. 41 ena pót je, katera se človeku ta prava zd y, 87 bogat človek se sam sebi móder zd y, 94 en ród je, kateri se sam sebi čist zd y, vendèr ny od svojih mádežov omyt, itd. traun 207 ta psalm je, kakòr se zd y, za práznik tēh trobent složen, jap. prid. 2, 221 do zdaj se mĩ zd y sim sam zadosti ràzlóžil, kaj so hude misli, škrb 1,

25 svejt se ti tako perjazno smeja de se ti nemogoče zdí se mu odpóvédati, ravn. 1, 60 spet se mu saňa, zdí se mu, de sedem lepih polnih klasov iz eniga stebľa pogaňa, 2, 43 pred seboj iti se jim zdí de jo vidiyo, 2, 162 velikov Izraelcov je nad tem ostrmelo, in tudi vam more býti se ta nekolko čudna zdí, 2, 231 vučenci, ktirim se to nemogoče zdí, se mu čudijo, 2, 239 vsaki réči, potrebna kakor roga per hóji naj se tudi zdí, se odpovéjmo, preš. 66 petélin pôje, se mi zdí, 177 se móžu zdí, de gré le v smrt krvávo, 180 ker se mu zdí, de lákota ga grúdi, junáku kar je v tórbici ponúdi; — zdé: dalm. jez. 5 gorje tém kateri se samy modri zdé, baruh 3 kateri se razumni zdé, traun u predgovoru: več krat so tí ísti, kateri se zastópni zdé, nezastópni, škriň. 315 dvé rečy se meni težké inu nevarne zdé.

zelenê: zelením: met. 111 zelením; — zelení: škriň. XXX pálmovu drévú vèdnu zeleny tudi po zymi, ravn. ber. 171 snég storí, da mlada sétev ne pozébe ampak spomladi vnovič ozelení, raste in obilni sad rodi; — zelené: škriň. 220 gospódovi strah je modrósti korenína, inu ñe véje dólgu zelenę, traun 235 grěšniki zelenę kakòr tráva, ravn. 1, 209 kdor v bogastvo zavupa, se kakor cvet obletí, zelené pa pravični kakor nova mladika, 1, 333 bogá se bati je korenína modrósti, ñeni odgánki zelené vekomaj, ber. 8 pogléjte, kakó po hudim vreménu travniki lepó zelené.

zorê: zorí: rav. ber. 156 laški oreh se, kadar dozorí, razpóči. žehtê: žehtím: let. mat. 1882/3 205, izžehtéti (reci: izžeh—) izžehtím in izžehtéjem, pokvariti se... žehtéti, žehtím glühend heiss sein: peč je tako vroča da žehtí.

želê: želím: schön. 259 jest po vas vseh želím vunkaj iz srca, kast. 261 jest tebe želym, 364 jest močnu želym od božyh ričy govoriti kakòr je vrédnu, 417 želym govoriti, 431 nyč družiga ne želym, ampák samu tebe, jap. prip. 1, 59 o kaku želym tudi vse tę kraje obhoditi! 482 tukaj v le to odprto stran vas želym vse skupej gori vzęti, škrb. 1, 279 jest želím, ti věš kakó, rav. 1, 17 svakimu deklíču želím tako Elizabeto, preš. 22 sto tēbi srēč želím, 97 jest tudi v trop ki se poti in trudi, ledino ôrje naše poezije, se vriniti želím, rav. ber. 178 daj mi da ptujiga blagá ne poželím; — a s naglasom na početnoj slovcí: želim: škrb. 1, 99 ta reč vam želím dones za celo leto za en dár dati, 167 sad mojiga govorjeňa želím de b' bil ta:..., 279 močno želím de b' si strili iz današnega navuka dobre misli, 2,

90 želim biti tak kakoršniga tebe vidim, 140 on more dati kar želim; — želiš: kast. 9 kaj želiš? 48 béži pred ne očmy, kateri kuli želyš sebi izveličaŋe, 93 hvalo zgubyš aku jo želyš, 124 nej tu tebi en špót kir si čist inu snažin, de ti hočeš inu želyš se v nečistost podati? itd. rog. 135 želiš de sklénem, 280 hočem tebi dati kar želyš, 478 aku dobru želyš, škriŋ. 221 aku modróst želiš, ohrani pravico, škrb. 1, 6 h ktirmo vender želiš priti, preš. 17 stári čas skórej nazáj si želiš, kast. 128 aku ti poželyš po tem kar tebi ne more biti, taku boš vselej v révi živil, 129 bodi de ti vse zadobyš kar kuli poželyš, tujstu na smrtno uro moreš vse zapustiti; — žèliš: škrb. 1, 504 nimaš kar žèliš, 2, 243 moreš tudi ti striti, ako žèliš biti resničen spokórník; — želí: dalm. sal. predg. 6 kar ñegovu srce žely, itd. kast. 60 srd je ena kratka norúst katera žely hudu sturiti, rog. 418 tu sledni samú žely, 596 on žely vse izvelýcat, škriŋ. 36 hudoben žely podpóro nar bol hudobnih, 116 ñemu nič od vsega tega kar žely ne mánka, itd. traun u predgovoru: kdó je ta človek kateri si živleŋe vóši inu dobre dny viditi žely, itd. kug. 193 mitelne sim vam vžę povędal: natura tęh žival jih sama žely, ravn. 1, 38 hlapec želí zmed ñih zvediti nar nedolžnišejo (!), nar pridnéjšejo (!) in prijaznišejo (!), 57 bogu vstręči le želí, 173 želí za pobólšati, 197 kdo si želí dolgo živleŋe? itd. ber. 34 gorjé mu, ktéri ti hudiga želí! 61 bog gréšniku ne želí smrti, itd., preš. 44 srcé ti želi v ľubézni slúžit, 69 želí si plesáti z ñim déklica vsáka, omréžit' ga Uršika lépa želí, 180 želí dat Črtomir mu povraćilo, . . bog ne želí nobéniga pogúbe, kast. 291 nyč ne požely, nyč ne išče, ampák sam sebe, škriŋ. 287 kakòr en skóplen, kadar požely divici divištvu vzęti, takú je tá, kateri s silo krivično sodbo stury, kug. 98 jej mórete vse sorte futer pokazati inu viditi, ali od tę ali uue sorte ne požely, levst. žup. 104 županu se bode naméřilo zdaj ter zdaj, da jih poželí poglédati, ravn. 2, 94 Simon ga brš viditi zaželi; — želimò: ravn. 2, 85 imamo skušŋave premagati, če svetí biti želimò, 2, 294 če želimò cele kupe praznih skrbí odvrniti . . , 1, 105 če želimò dobri, popolnoma biti . . , ber. 72 če želimò srečno umréti . . ; — žèlimo: rog. 576 usi žèlimo izvelýčajne zadóbit, škrb. 1, 35 ako žèlimo večno živleŋe iméti, kaj nam je striti? — želitè: ber. 54 če tudi vi želitè kedej mirno in častno umréti . . , preš. 30 vé si pa želte (pogřeška štamparska mjesto: žel'tè kako veras zahtjeva) možíčke, ki ne stóp'jo z vójence; — želite: rog. 172

vějm de vsi želíte to milost od buga prejèt; škrb. 1, 280 ne cviblam de vsi želíte spolniti cerkovno zapoved; — želé: dalm. psalm. 119 moje oči želé po tvojim zveličaŋu, itd. rog. 485 po molitvi inu andohti treba se je podvyzat tēm, katéri želé ú modrústi inu skuži to h temu dobrimu slovu, 584 katéri se izvelyčat hočjo, želé inu pofliísajo, itd. škriŋ. 34 pravični žele vse to dóbru, 168 ona tēm sama napruti pride, katéri žele v neběsa priti, 166 rāzkropi ludstva, katere vojskó žele, ravn. 2, 294 jim nesréčo žele, ber. 56 z kakošno ľubéznijo in skrbjó žele starši svoje otróke zrediti! preš. 71 valóvi šuméči te Urška žele, 84 bil je v grádu god gospé, tam slišat slovéc’ga gódca žele, kug. 170 vy morete klajo, katéro nar bol požele, tim bolnim datí, ravn. 1, 216 kar oči poželé, nič jim nisim odrekel; — želejo: preš. 11 več nima vóda ríb ko misel jez ki spējo v ľubezninih saňah ki si na dán želejo zletéti v pėsmicah; — želivā: ravn. 2, 240 mati Janeza in Jakopa, Jezusovih vučencov, je en krat z téma sinóvama k Jezusu prišla, rečeta mu: želivā, stori nama, kar koľ te prósiva. živē: živím: kast. 128 hoče bóg, de jest dale živym, traun 302 skaži tvojmu hlāpcu milost, de živím inu tvoje besēde držím, jap. prid. 1, 70 le za vas živym jest, ravn. 1, 37 po ŋegovih zapovdih živím, 1, 118 kakor res živím, storil vam bom, kakor ste mi govorili na moje usēsa, 1, 255 kakor res živím, 1, 270 idi, de dnarje perneseš, dokler še živím, kop. 365, met. 110, jan. 87 živím; — živiš: kast. 29 postavi naprej (v tulikajŋ lejtih kir ti živyš) li en dán, de bi mogl tvojo čednost spričavati, de si ga prez gréha doprnesil, 33 takú veruješ inu takú živyš? 43 pomisli, h kákešnim gostém ti tvoj život pitaš inu k jédi perpravlaš, kadar nezmasnu živyš, 93 povrni bogú kar si od ŋega prejěl, de si, de živyš, de zastopiš, 127 sovraži sam sebe inu svojo dušo, de živyš samovolnu, 174 ti še zdaj ne živyš, ampak še li bóš živil, škriŋ. 278 hvali, dokler živiš, časti boga, 341 synu inu žéni, bratu inu prijátlu ne daj, dokler živiš, oblást čez sebe.. dokler živiš inu sopeš, ne pusti se od nobeniga člověka pregovoriti, ravn. 1, 170 kakor bog živi in kakor živiš tí, kjer koľ boš ti, ondi bom tudi jez, 1, 192 spoštuj očeta in mater, de ti bo dobro in de dolgo živiš na zemli, ber. 174 vživaj le ōndi, kjér živiš, darí in dobróte, ki jih je bog perprávil, zmérno in hvaléžno, 192 de dóber si in dóbro stríš, za tó na svétu le živiš.. vse bode te rado imélo, če lepo živiš; — živí: škriŋ. 120 hudobēn veliku časa v svoji hudobii živy, traun 28 gospód, kdó bó

prebival v tvojim šotorji? tá kateri nedóljnu živý, kug. 4 vy ne ględate, kakú ona živý, se redy, se pari, ravn. 1, 64 kakor res kral živí, de mi ne pojdete od tod, dokler vašiga nar mlaji brata ne bo, 1, 255 taki je pravičen, taki naj živí, 1, 258 pravičen je iz vére živí, 2, 8 sréčno se štěje, de v timu času živí, 2, 83 človek ne živí le ob kruhu, ampak ob vsaki besědi, ki bogú gré iz úst, 2, 121 idi, živí ti sin, preš. 23 soldát živí vesel v en dán, 25 v Arábje pušávi se tíčik rodí, v odlúdni gošávi sam zá se živí, 26 tak pévic se trúdi, samóten živí, 28 dólgo Smolétov spomin naj živí, itd., škriň. 310 kateri nad otrócmi veselě imá inu doživý, kug. 49 kadár ta bolna živina ta dvanajsti dan doživý, je enu dobru znamíně, ravn. 1, 79 Jožef doživí še sto in deset lét; — živimò: škrb. 1, 162 v srědi hudobnih živimò, ravn. 1, 222 ako po véri ne živimò, nam véra malo pomaga, 1, 269 vbožno scer živimò, pa veliko dobriga bomo vender le imeli, če se boga bojimò, greha varjemo in pa prav storimò, 1, 293 le srečni smo, de v takih časih živimò, 2, 180 ľudjé ne živimò, de bi jědli, ampak ľudjé jěmo, de živimò, ber. 65 saj nam vender vsak dan daje, česar nam je trěba, de živimò, 145 Evropa, kjér mi živimò, je nar maňši děl zěmle, 164 so parji in drugi tekóči lahki děliki vstajajo zmerej od zěmle in se vzdígújejo v zgórni zrak, kér so lahkeji, koker spódni zrak bliz zěmle, v ktěrim živimò; — živitě: jap. prid. 1, 21 o duše, katěre v enim světim božjim strahi živitě, odpríte veselu vaše srca, ravn. 2, 50 hvalíte boga, de per miru lohka živitě, 2, 119 če negov navuk tudi vaše živlěné ravná — če tudi živitě po němu, iz živiga kmalo bote va n verovali, ber. 181 opravľajte pròšně za vse gospóske, de mirno in pokojno živitě, 201 pojdite potlej k svójim stársam, per ktěrih živitě, ravn. 2, 126 če kádaj doživitě, de se bodo ľudjé s hrúmam po puntarsko kakšinimu poveľu vstavľali, nikar se vmés ne vtikájte; — živé: kast. 84 božji otroci vékoma v nebeškim veselú živě, 87 oblastniki vselei v strahu živě, 121 kadar jeňa v sebi živěti, taku v němu živý, v katerim vse stvari živě, 185 prez božyga strahú v pregrěhah živě, 205 vmej sabo myrnu živě, škriň. 196 v eni veliki vojski živě, 377 oně vse živě inu vėdnu ostánejo, kug. 13 krave od žlahtne sórte živě ďalej, kakòr tě taku imenovane cvitarce, ravn. 1, 27 gledal je, kakó prijetno je bogu, de bratje v miru in pokoju med sabo živé, 1, 64 naš oče še živé na Kananskim, 1, 68 so zdravi vaš stari oče? še živé? 1, 72 šě živé moj oče? 1, 212

dy ktiri gledaš v srca vsih ljudi, de se te bodo ves čas bali, dokler živé, itd., ravn. 1, 78 perzadenite si, de tudi nad vami stariši veliko vesela doživé; — živitā: met. 291 nésta vrédna de živētā.

žrča: žrčím: jan. 87 žrčím.

žvenča: žvenčím: met. 112 žvenčím.

žvrgolê: žvrgolím: met. 110 žvrgolím; — žvrgolê: ravn. 1, 5 ribe miglājo po vodi, tiči žvrgolê, 1, 8 tiči nam žvrgolê in popévajo zjutraj.

b) u ugarskoj slovenštini.

U singularu je na osnovnom *i* koje glasi *ij* otisnuti, ređe otegnuti naglas, a u plur. i dualu obično otegnuti: držím, držíš, drži; držímo, držíte, držíjo, držíva, držíta. U slovcí ispred naglašene slovke mijenja se *ê* na *i*: bižím mj. bežím.

batrivê: batriví: nagfl. 26 vučitel povej ali opíta falingo, batriví, podžíga, pohváli.

běža: bižím: küzm. 341 gori sem šou pouleg oznanehá, i pred né sem djáo evangeliom, šteroga prejdgam med poganmi; naime pa onim, štere so za vékše preštímali, da bi kak zobstom ne drkao, ali zamán naj ne bižím; — bižíš: trpl. 40 či vídiš tatí, ž ním bežíš; — biží: küzm. 59 precí biží eden ž njih i vzeme špongio, 375 molte za nás, naj rejč gospodnova biží ino se diči povsud, kakti i pri vas, nagfl. 84 či závec človeka vára, beží pred ním, 187 k ejnomi lejpomi nebeskomi mousti mi je hititi, odgovorí pojbič, i li beží, 196 sunce je vretina svetlosti i toplouče. Ono se nigdar ne pozdigne tak visiko na nébi, kaj bi nam zráven dobi na temen gláve síjalo, nego gde k etoj visíni bliže, gde od né dale beží po svojoj pouti, gön. 51 k časi beží Kolman po očino púkšo, 92 zdaj se je mačka vrgla na edno nepazno miš i kak beží ž nouv! 104 oča z detetom pod eden gousti rást beží, küzm. 434 prouti stante vrági i odbíží od vas, 70 gda bi on vó šou z ládje, precí príbeží k úemi z grobouv eden človík, nagfl. 85 mačka zvána príbeží, goñena pa odbeží, 199 naša zemla edno veliko pout prebeží, štero v 365¼ dní dokonča okouli sunca; — bežímo: küzm (1771) 825 vu vsakom skúšávaní i nevouli k tebi bižímo; — bižíte: küzm. 415 zá to se i odtíhávajo, ka ž nímí vrét ne bižíte na ono isto oblosúnosti vó vlejšvané preklínávajouči vas; — bižíjo: küzm. 48 tada kí so vu Judeji naj bežíjo na goré, nagfl. 85 štere stvaré pred človekom

bežíjo, letíjo, divje se zovójo, 157 deklícke domou bežíjo i mater cvetno semen prosíjo, gön. 77 rávno zdaj letí nekši fič kumes ní. Sevílijo i vsi pod perouti materé bežíjo, 192 v zourje malo pred shodom sunca néga míli trák (!) z nezrečeno lejpim posvejtom prebežíjo lice nébe i oblákov.

boja: bojím: trpl. 4 ne bojím se vnogo jezér lüdstva, gön. 96 vö bi šou s tebom, moj sin, velí oča, bojím se kaj boš trüden, — bojí: bar. 6 vido je ka je žalosten ino ka se bojí, trpl. 20 či me vojska obléze, dönok se ne zbojí srce moje, bar. 29 fčélica se né náj meúe ne zbojí; — bojímo: trpl. 37 boug je obramba i mouč naša; záto se ne bojímo, či bi se svejt premenávac; — bojíte: küzm. 14 velí nim: ka se bojíte, maloverci? 460 hválte bogú našega vsi slugi negovi, i ki se ga bojíte, i mali i veliki, trpl. 17 ki se bojíte gospodna, hválte néga; — bojíjo: küzm. 419 zna gospoud .. na dén soudbe, naj se kaštigajo, obdržati .. one .. ki se sebi dopádnejo i dík se ne bojíjo preklínati, 751 kí se tvojega imena bojíjo, trpl. 18 pláčam oblúbe moje pred onimi, kí se ga bojíjo, 24 kak velika je dobrotivnost tvoja, štero si odloučo onim, ki se te bojíjo.

bolé: bolí: nagfl. 26 nejme stvári ne mantráj tí, ar mantráúe i úou bolí.

cüré: cürí: nagfl. 83 v globočini zemlé jeso žile, po šteri voda vu stüdenec vküp cürí, gön. 101 znoutra vu zemli nestanoma curí voda; — cüríjo: nagfl. 200 z žaloudca zemlé vretine cüríjo.

diša: diší: bar. 17 gda se snejg raztopí violica li hitro za diší; — dišíjo: nagfl. 111 kak lepou düšíjo kúúe, gda cvrėjo moje pečéúe! 154 krumpíše vsi poznate, je li? k kakšemi sádi so oni priglíhni na obrázko gledouč? k jábokam. Ali dönok so vu vnougom náčíši kak jáboka, jeli? Je li dišíjo tak lepou? gön. 37 rouže nasladno dišíjo.

drža: držím: trpl. 20 k oltari tvojemi se držím, gospodne, 31 z zlom za dobro povrnávajouč se protivíjo z menom, zá to ka se toga dobroga držím, 32 gori sem djao vu sebi: zdržím vüsta moja na vúzdi, dokeč de nepobožen pred menom; — držíš: küzm. 279 držíš se za voja ti slejpi, 439 držíš imé moje i nejsi zatájó vero mojo, nagfl. 22 v šteroj rouki držíš žlico gda jejš ž úouv? trpl. 35 tí nas obdržíš od naši protivníkov, 34 mene zdržíš za volo pobožnosti moje i postáviš me pred lice tvoje na veke; — drží: küzm. 439 tou velí, kí ti sedem zvezjd drží vu dejs-

noj svojoj, nagfl. 167, 27 vu veliki logej se drží škodliva divjáčina, 15 nouvo víno vu nouvo posoudo vlejvajo in obouje se zdrží, 35 zá to je prišao sin človeči, naj zdrží to pogübléno, 216 i bode da vsáki, ki bode zezávao imé gospodnovo, zdrží se, 431 ki koli cejlo právdo zdrží, potekne se pa v edno, včinen je vsej krivičen, 31 nim gospoud bode pomágao ino je vö vtrgne: rejši je ti nepobožni i zdrží je, ár se vu nem vüpajo; — držimo: nagfl. 80 kámre so zá to, da naj žíviš držimo vu ni. Ka za žíviš držimo vu ni? Vu kámraj držimo slanino, mast, mesou itd.; — držíte: nagfl. 28 naj vídim, je li dobro sedite i držíte vaše rovatke, 22 vido bom, je li i zdržíte, ka ste oblúbili; — držijo: küzm. 256 či Domiter i ki so ž nim mešterski lüdje s kim kakšo rejč májo, právde se držijo, i jeso namestnícke, naj obtoužijo eden drügoga, 381 šteri slugi so pod jármom, svoje lastivne gospodáre vsega pošteńá vrejdne naj držijo, 418 či je boug anjele ki so pregrejšili, nej milüvao, nego je z lanemi mráka zvézane vu strašno pekla propast süno i tá dáo, naj se zdržijo na soudbo, i prvi svejt je nej milüvao, 440 kí navuk Miklošancov držijo, trpl. 3 vküp stáplajo králi zemelski i poglavárje tanáč držijo med seboj prouti gospodni, 23 tanáč držijo med seboj prouti meni, nagfl. 23 tablico ti prvi trije prstje držijo, 81 je li tvoji roditelji držijo víno? za kaj držijo víno v pivnicaj? víno zá to držijo v pivnicaj, ar je tam niti nej preveč mrzlo niti vrouče . . sád, krumpíše itd. čeres zíme zá to držijo v pivnicaj, ar je tam v zími bole toplo, kak vönej . . na hrambi držijo senou, slamo itd. gön. 69 preci kak gori stánejo za prvo skrb držijo k bougi zdühávati, küzm. 420 tá nebésa, štera so zdaj, i zemla se po negovoj rejči srańena, naj se k ogní obdržijo, 437 blážení, ki zdržijo ona, štera so pisana.

gladê: gladí: nag. vog. 33 kí dosta gladí, nega obráz de zanücan; — gladimo: nagfl. 163 či krüh mámo, ne gladimo.

gorê: gorí: nagfl. 14 Ilka je jedno (vužko) vužgála i sestri právila: víš, Irma, s kak lejpim plamnóm gorí moja vužka! 177 ka za lastnost má žveplo? kaj se vužgé i gorí, 183 či v železni káhlaj ogen gorí i takšega hípa sopi zateknemo, ka se godí? gön. 92 črstvo gorí ogen na ognišči, küzm. 303 či šteroga delo zgorí, kvaren bode, on se pak zdrží; — gorijo: nagfl. 177 takše skopaline, štere se vužgéjo i gorijo, se goréče zovéjo, küzm. 420 zemla pa i štera so na nej dela se zgorijo, 68 dosta krát grum vdári vu hrambe i zgorijo.

grmě: grmí: trpl. 22 glas gospodna nad vodami, boug velike díke grumí, nagfl. 101 je li ste že vidili, kaj ovce na paši, či nedovejdno zgrumí ali kakši koli rúm nastáne, vse vkúp bežijo?

guča: gučíš: küzm. 24 zakaj nim gučíš vu prilikaj? 271 je li moremo zvediti, ka je tou za nouvo včeené, štero gučíš? 269 dopuščeno ti je, naj sam za sébe gučíš, nagfl. 164 ne znaš ka gučíš; — gučí: küzm. 29 ki hüdou gučí oči ali materi, s smrtjom se naj vkonča, 64 ka ete tak gučí prekléstva? 317 ki gučí s tühim jezikom, ne gučí lüdém, nego bougi, ar ga nišče ne slíši, v dühi pa gučí skrovnosti. Ki pa prorokúje, lüdém gučí na pobougšáne i opomínahe i obeseľávané. Ki gučí z jezikom, sám sebé pobougšáva, 318 ki gučí z jezikom, naj moli, da raskladé, 415 či što gučí, naj gučí liki bože ričí, 434 ne gúčte eden prouti drugomi, bratje. Ki prouti brati gučí i soudi brata svojega, prouti gučí právdi, soudi pravdo, trpl. 11 ki istino gučí, 30 vüsta toga pravičnoga modroust govoriyo, i jezik negov gučí ka je prav, nagfl. 144 teda etak gučí na dale; — gučímo: küzm. 300 opominam vas, bratje, po iméni gospodna našega Jezusa Kristuša, naj tou isto gučíte vsi, 302 známo ona, štera so nám od bogá darüvana, štera i gučímo; — gučíte: küzm. 317 ščem, naj vsi gučíte z jezikmi; — gučíjo: küzm. 22 z obilnosti sreá gučíjo vüsta, 215 nejso vsi eti ki gučíjo Galileánci? 220 trdno se nim poprejtmo, da več ne gučíjo vu tom iméni nikšemi človeki. I gda bi je prizvali, zapovedali so nim, naj cilou ne gučíjo niti ne včijo vu Jezušovom iméni, 224 prizovéjo apoštole, zbíjejo je i zapovejo nim, naj več ne gučíjo vu Jezušovom iméni, 280 odprti grob je nih grlo, z jezikmi jalno gučíjo, 319 prorocké dvá ali trije naj gučíjo i drugi naj rásodjavajo, 425 oni so svejta, záto od svejta gučíjo i svejt je poslušá, trpl. 5 odprti grob je ni grlo, z jezikom svojim jalno gučíjo, 12 z vüstami napíhüena gučíjo, 21 ne vlečji me vö z neverníki i hüdodejlnikmi, ki priaznivo gučíjo z bližnimi svojimi, i hüdoubá je vu srei níhovom, 34 či mi prido na glédahe, márna gučíjo, nagfl. 183 brezi zráka ne bi mogli čüti lüdi, gda gučíjo.

kipě: kipí: nagfl. 182 či v železni káhlaj mlejko küpí, ali mást štrka po ni, lagoja saga ide po zraki.

kriča: kričím: trpl. 12 jas k tebi kričím, ár me ti boug moj poslühneš, 16 o moj boug! kričím čeres dnéva, i ne odgovoriš, 21 gda k tebi kričím, gospodne, pečína moja, ne múči;

— kričí: küzm. 434 ovo nájem delavcov, kí so vaše držéle želi, zadržáni od vas kričí, trpl. 34 prepast prepasti kričí z šümlej-nem válov tvoji, nagfl. 161 „vö je prišla, vö je prišla!“ kričí Eržika, gön. 20 zori se! vö s postelë i srp v rouke! kričí lüdëm polë, 22 vrana kvár kvár kričí, nagfl. 168 oh, jas bedák! skričí on, gön. 35 jas jo znam zgrabiti, skričí Laci; — kričimo: küzm. 287 ste vzëli dühá sinovčine, v kom kričimo: abba, tou je, oča; — kričijo: küzm. 263 z bičüvanëm spítávajte ž ñega naj zvejñ, za kakši zrok kričijo tak na ñega, trpl. 26 kričijo eti, i gospoud je čüje, nagfl. 129 indri igrajo, plëšejo, jejjo, pijëjo, kre pouti koudiške kričijo, álmoštvo prosijo, 169 „prav máš, prav máš!“ zakričijo vsi.

lešča: leščí: gön. 71 nous i vüha oblizávaš da se ti ves trúp leščí; — leščijo: nagfl. 177 one skopaline, štere se leščijo i žmetne so, vtégnoti se dájö i v ogñi se raztopíjo, leščino zovëjo, gön. 93 na vríli töрма se že ñega (sunca) slejdñi tráhi leščijo, 106 kak lepou je glëdati nébo gdare se zvezjde leščijo na ñej! one se naimre vu zímski večerej ostro leščijo.

letë: letí: trpl. 9 vu gospodñi se jas vüпам. Kakda právite düši mojoj, naj letí na gorë vaše liki ftiček? nagfl. 115 goloub ne letí pečeni človeki v zoube, gön. 77 ravno zdaj letí nekši ftič, bar. 17 gda se snejg rastopi šterk z daline nezáj priletí, gön. 35 zdaj va ouzdaleč nastrejgala dokač sinica na tikev zletí; — letíjo: nagfl. 85 štere stvarë pred človekom bežijo, letíjo, divje se zovëjo, gön. 107 ftice letíjo, nagfl. 197 na jësen vandrajouče ftice odletíjo, trpl. 20 gda se ti hüdi na méne sünejo, da bi jeli tejlo moje, nepriatelje moji i protivñici moji sami poletíjo i spádnejo, bar. 37 lastavice i šterki nazáj k nám priletíjo, gön. 92 gosí z velikim šúmom priletíjo, nagfl. 84 či človek prouti vranam, srakam, vráblom ide zletíjo pred ñim.

leža: leží: nagfl. 24 vídite ete stouličec? eto je ñega temen, lepou ednáko leží kak lice vode itv.; — ležijo: nagfl. 82 gde ležijo vaše štale? 166 ñíve na víšiši, trávnici na nížiši mejstaj ležijo, bar. 33 ñíve goule ležijo, 39 saní vküp strejte ležijo.

mrzë: mrzí: trpl. 31 moji lüblëni priátëlje stojijo pred menom i mrzí se ñim nevola moja, nagfl. 118 neradi ga (pavuka) trpímo zá to, ár se nam mrzí od ñega.

plavë: plaví: nagfl. 163 bëtva po tom ocvetëjo, vu klasovjej se zrne zvrže i gda je eto doraslo, cejlo betvo s časoma plaví, posejhre.

sědě: sidíš: küzm. 263 teda němi erčé Pavel: vdári te boug, ti obeljena stejna. I tí sedíš soudivši mené pouleg pravde i prouti pravdi me velíš biti? nagfl. 15 tí ne sedíš ravno; — sidí: küzm. 46 ki prisěga na něbo, prisěga na trouuš boží i na onoga, ki na něm sedí 374 on kí se prouti bougi postávla i gori se zvišava više vsega, ka se zové boug ali boža služba tak, da vu církví božoj kak ti boug sidí skazůvajouči se, kaj je boug, 458 te vodé, štere si vido, gde ta kurva sidí, so lůdjé i lůdstvo i národje i jezicke, trpl. 8 sedí vu predvori šůtavcov, 38 boug sedí na svojem světom stoulci, nagfl. 16 kakda se zové, kí ti kre dejsne sedí? 25 vučenik pri rovatani naj ednako sedí, 48 što sedí pouleg tebe na dejsno? 73 na stolici več lůdi lehko sedí, na stolci pa samo eden; — sedímo: nagfl. 58 šolske stolice na tou nůcamo, da na ni sedímo; — sedíte: nagfl. 48 vu šterom stoulci sedíte ví; — sedíjo: bar. 3 deca eden kre drůgoga sedíjo, 39 na nih sedíjo dečácie; — sedíta: küzm. 39 povej, naj sedíta ctiva dvá siná mojva eden na dejsnoj tvojoj i eden na lejvoj vu králestvi tvojem.

skrbě: skrbíš: nagfl. 34 hvála ti mili boug, oča vse dobroute, kaj se skrbíš za nás i za vse siroute; — skrbí: küzm. 309 neožeňena se skrbí za tá, štera so gospodnova, naj bo svéta i s tejlom i z důšov; ožeňena se pa skrbí za tá, ka so svecka, kak bi se dopádnola mouzi, trpl. 33 gospoud se za méne skrbí, nagfl. 75 vzemmo z vučítela vůst vő vsáki glás, ki se trápi, dela i skrbí za nas, bar. 16 za ňou naj se skrbí, 45 boug se ešče z vsakojacke stvári skrbí, nagfl. 125 oča priskrbí krůh i pejneze; — skrbímo: nagfl. 117 na hižne stvaré gledouč so důžnosti naše té da .. se za ně skrbímo; — skrbíjo: nagfl. 133 za dugováňe živiša se vu etoj vési skrbíjo oráčke, mlinarje, peki, mesárje, oštariáške, ríbičke i ništeri tržci, 178 za šteri živiš se lůdjé sami skrbíjo, bar. 10 roditelje se ešče zdaj za ně skrbíjo.

smrdě: smrdí: nagfl. 119 hramba strašno smrdí od ni (steníc) gde se ednouk naplodijo.

spa: spím: trpl. 10 presvejtí oči moje, da ne zaspím vu smrti; — spíš: trpl. 36 za ka spíš, gospodne? obůdi se; — spí: küz. 72 nej je mrla deklíčka nego spí, nagfl. 170 vuk se vu dně v goščere potégne i spí, gön. 107 čeres nouči vsaki človek spí, bar. 36 što verno dela i dobra činí on zagvůšno i sladko spí; — spímo, küzm. 372 kí je mro za nás, naj ali verustijemo ali spímo, na vkůp ž ňim živěmo, 321 ovo skrovnost vám povejm: vsi istina ne zaspímo, vsi se pa preobrněmo, gön. 110 v tvojem krili naj vsi tiho spímo; — spíjo: nagfl. 196 vu zůni ništere stvaré spíjo, gön. 78 kak sunce zahajati začne, kuri na sedalo idejo. Oni zaspíjo.

stojá: stojím: gön. 96 vő bi šou s tebm, moj sin, veli oča, ali bojím se kaj boš trůden. Prestojím jas hodbo, oča moj, odgovorí Kolman; — stojíš: küzm. 227 odvėzi čřejvle noug tvoji, ár mesto na šterom stojíš, je světa zemla, 292 ti po veri sto-

jiš, trpl. 8 gospodne, za ka tak daleko stojíš? nagfl. 127 gde ti stojíš? — stoji: küzm. 35 naj vu dvá ali trej svedokouv vüstaj stoji vsa rejč, trpl. 3 blážen je on mouž, ki ne hodi po tanáči ti neverni, i na stezi grejšnikov ne stoji, 37 kre dejsne tvoje stoji záročnica vu čistom zláti, nagfl. 4 dúhovni žitek vu preglédaui, brodjení, míšlení i govorejui stoji, 13 što mi vas zná povedati, vu čem stoji eta zmejna? itd. bar. 19 zraven od veliki dvér stoji te veliki oltár; — stojímo: küzm. 282 po kom smo i pristoupaue doubili z verov k toj milošči, vu šteroj stojímo, trpl. 16 oni so súšeni ino spadnoli, mi pa stojímo i podpérani ob stojímo; — stojíte: küzm. 39 ka eti stojíte cejli dén maúikúvajouči? 214 možjé galileánski, ka stojíte gledéči vu ne-bésa? 319 na znáue vám dájem, bratje, evangeliom, šteroga sem vám nazviščávo, šteroga ste i vzéli, v šterom i stojíte, 325 smo pomočnicke radosti vaše, ár vu veri stojíte, nagfl. 142 ostante tak kak stojíte; — stojíjo: küzm. 23 ovo mati tvoja i bratje tvoji vönej stojíjo, 215 ki stojíjo v Mezopotamiji, nagfl. 4 vsi zloučki pod rokouv ednoga vučítela stojíjo, 32 ro-vatao bom vam edno hižo. Eti od dvej krajouv stojíjo né stené, 59 tábla redovno na stejni visi, ništere na zdržki stojíjo, 154 črešne sírouve li kratki hip, jáboka pa dugo stojíjo, 166 logouvje z dosta drevja stojíjo, vu ni drevje ne stoji vu redi, 185 obláci s ténki vodeni spárov stojíjo, 190 zvezjde od nás uprav vu rázložnoj dalečini stojíjo, gön. 91 pred hižov maline stojíjo, 94 vu etakši štacúni stojíjo tržci, bar. 34 na zemli stojíjo hiže, trpl. 3 zá to ne ob stojíjo ti neverni vu soudbi, 5 zvišávci ne ob stojíjo pred očmi tvojimi.

trpě: trpí: küzm. 20 kralevstvo nebesko silo trpí, 33 smiluj se nad mojim sinom ár je mejsečni i hüdou trpí, trpl. 22 srd negov li megneue trpí, nagfl. 517 na srečo etakša povouden ne trpí dugo, 178 je li steblo drevja dugo trpí? — trpímo: küzm. 287 ako ž nim navkúp trpímo, naj se i ž nim odičimo, 324 štero se dela vu znášaui tisti nevoul, štere mí trpímo, nagfl. 118 neradi ga (pavuka) trpímo zá to, ár se nam mrzi od nega; — trpíte: küzm. 336 radi trpíte nespametne ví spametni bodouči, ár trpíte, či vas što vu službo vrže, 373 kotero je ká-zaue prave soudbe bože, naj se za vrejdné preštímate na kralevstvo bože, za štero i trpíte. . . , vam, ki nevoule trpíte, oddejhneué, 414 či trpíte za volo pravice, blaženi ste, 416 on naj vás, ki zdaj edno malo trpíte, poprávi; — trpíjo: küzm. 316 či trpí edna kotriga, vkúp trpíjo vse kotrige, 416 ki trpíjo pouleg bože voule, líki vernomi stvoriteli naj preporáčajo dúše svoje v do-brom činejui, nagfl. 178 drevje šteroga stebila so méhka i ne trpíjo dugo, nego v onom istom leti zrastéjo i preidejo, travíno zovémo, bar. 32 či dugo nega deža, lúdje ino stvari gláda trpíjo; — trpíta: nagfl. 108 dvá kokouta se ne trpíta na blúzi k en-drúgomi.

velé: velím: küzm. 20 jas pa velím vám, kaj vsaki, šteri se srdi na brata svojega zamán, vrejden je soudbe, 10 velím pa vám kaj se je ni Šalamon vu vsoj diki svojoj nej tak oblácao, kak edno z eti, 19 za istino velím vam, nej je pobúdjeni med narodjenimi od žen včksi od Ivana krstitela, 20 ali velím vám: Tiruši i Šidoni lezej bode na soudni dén kako vám..., ali velím vám, kaj Sodomskej zemli lezej bode na soudni dén kako tebi; — velíš: küzm. 263 prouti právdi me velíš biti; — velí: küzm. 5 vrág velí nemi: da vsa tebi dam, či doli spádnovši me molo bodeš. Teda nemi velí Jezuš: otídi, šatan, 17 teda velí vučenikom svojim: žétve je dosta, ali delavcov je malo, 439 angeli efezánske církví piši: tou velí, ki ti sedem zvezd drží vu dejsnoj, svojoj itd., nagfl. 14 do časa je lepou tekla zmejna. K časi velí Árpád: no, Béla, podrži na mé tvojo púksó, 41 lažeš, níčesen človek! velí ribič itd., gön. 58 Janči je z bratom svojim pod ednim rastom sedo. Nini! velí te mlajši, ka je etam pri rastej za strár? bar. 16 koliko krát se (kokouš) zglási vértiini tou velí, za nou naj se skrbí; — velím o: küzm. 280 nej, (liki právjio niki, ka mi velím o) čiamo hūda, 371 tou vám velím o z gospodnovov rečjouv, nagfl. 192 rad glédam jas zorjo, gda na jegnedouvja vríhke ino néga vejke sunce strejla zláte tráke i cejlo krajíno prebeží nouvi glás, díš i posvejt, i, ka več velím o, moj je dén, skrb, moj žítka lejpi cvejt; — velíjo: küzm. 37 velíjo nemi: zakaj je pa Moužes zapovedao dati list razpítaña? . velíjo nemi vučenické negovi, 44 velí nim: koga kejv je ete i napísek? velíjo nemi: casarov, 68 velí nim Pilátuš: ka mo pa činio z Jezušom, ki se zové Kristuš? velíjo nemi vsi: ráspi ga itd., gön. 52 čakaj tí pesič, velíjo razbojnici, vó dobiš ti ednouk tvoj obrok; — velíta: küzm. 16 gda bi šao vu hižo, pristoupila sta k nemi tiva slepca, i eréé nima Jezuš: jeli verjeta, kaj morem tou včiniti? velíta nemi: kak pa, gospodne, verjeva.

visé: visí: küz. 45 vu etivi dvej zapouvidaj visí cejla právda i prorocke, nagfl. 59 tábla redovno na stejni visí, 70 stejna tábla na stejni visí; — visíjo: nagfl. 168 bour je lejpo drejvo, néga steblo tah visoko zrasté, kak eden tórem, i tak ednáko je kak svejča, vejke doli visíjo, listje k kustoj iglej glíhno ešče i v zími je zeléno, bar. vu türmi zvonouvje visíjo.

vrté: vrtí: nagfl. gde se v pogübeli odejvke, života i žítka vrtí, 125 držina vrtí se okouli márhé, gön. 92 vértiina se okouli večérje vrtí; — vrtíjo: küzm. 419 napíhñene márnosti riči gučéči vábijo na poželejše tejla po hotlivosti one, kí so za gvúšno odbejžali od oni, ki se vu zbloudi vrtíjo.

zdé: zdí: küzm. 34 ka se ti zdí, Šimon, králove ete zemlé od šteri jemléjo vámo ali dáčo, od sinouv svoji ali od tühéncov?

c) u kajkavštini.

U singularu ima [^] rjeđe ' a u plur. ' na osnovnom i: velím, velíš, velî, velímo, velíte, velíju, a u 3. plur. [^]: velê. Kašto ali veoma rijetko dolazi u knízi štokavski naglas n. pr. mat. 2, 124 lèží, to je lèži; rijetko je i na slovcu ispred osnovnoga i.

beža: bežím: kov. kemp. 238 ako ne pristúpim, žítka bežím; — bežíš: zagr. 5b 269 pred kojem gnojem ti nös zatiščeš i od nega dalko bežíš; — beží: petr. 73 vuk grábi te razgáña ovce, nájemnik pak beží, ár je nájemnik, zagr. 1, 318 s. duh od nyh beží, 4^a 44 nad rasvečeñem istine naj se pretira láž, naj beží nesložnost, 4^a 57 začudil bi se vsaki zmeđ vas, da bi videl, ali čul i razumel, da jeden srčen i oboružen general beží pred jednem samem prostem soldatom, mul. ap. 136 Joseph vu snu je opoméñen, da z Jezušem i Marijum od Heródeža beží vu Aegyptum, 258 kada se duh s. izkazuje vu prilike goluba, tak kaže, da rad prebiva pri človeku tihom, čednom, složnom, mirnom i ľuble-
nom, â beží od srditoga, nagloga, nazlobnoga, jalnoga, nesložnoga; . . golub od jastreba beží vu duplo ali golubiñak, kov. kemp. 137 živeli su (apoštoli) prez tužbe na svétu, i koja svét beží, oni velikem hoteñem su priímali, mat. 1, 73 nit jedna suza ne vidi se vu očih, kada spoved činí se, i beží se kakti od preveč oštreh spovednikov, koji za prevelike i prevnoge grehe davaju pokoru jeden post dveh ali treh dnevvov, 116 ov smrti nit beží nit se nè

straši nit plaši, nego nu želi, 236 grehota koju včinił je nega primarja, da se ogible i beží zmed očih ľudih, 307 kaštiguvani budu z onum strahovitum kaštigum, koju duh s. vsakoteromu, koji beží réč božju čuti, obečuje i grozi se nu dati, 464 koji beží iz jednoga varaša, koteri bogu oduren je, on mora bēžati z nogami i z očima i z vsemi čuteni, 512 gdo zebranoga puka ovoga tak priprostoga je včinił i tak strašlivoga, da beží na groznu deteta? mat. 2, 63 zvér od sebe lozu lubeča beží vse daļe od lovca, 97 muž zaglušen od vsevdilnoga klopotaņa beží i daleko stojí, 340 beží se farna meša, 493 beží se prilika poslušaņa prodečtva, petr. 73 i ev. tirn. 67 kí né pastir, komu ovce nesu (nésu) lastovite, vidi vŭka prihádajučega i ostávi ovce te (ter) pobeží, à vuk grábi te (ter) razgáňa ovce, gašp. 1, 952 to videči tovaruš negov brzo prebeží; — bežímo: mul. ap. 278 človek vu ližnom zakonu ne more bogu povoļen biti, za to vu redovni stališ bežímo, mat. 1, 314 mi ne bežímo prodečtva zbog pokaraņa našeh grehov, nego vnogeh prodekatorov bežímo kriče, s kojemi velike groznie povedaju; — bežíte: mat. 1, 95 neprijateli jeste vsem protivščinam i postom, odurjavate vsa trapļeņa, bežíte vseh pregonov i vsaku težkoču, 465 kada više ne budete poslušali razgovore nečiste, i kada bude videlo se, da bežíte ali pokárate one, koji ne govore . . , onda bude se moglo reči, da tvrdno žalovali jeste za grehe na spovedi, 466 bežíte od s. maše, da evangelium i reč božja ne bi čula se, 496 kak je razlučen vaš način koga imate od ovoga gore spomenutoga proti onem, koji vas zbantuvali bi bili! bežíte vseh prilik, da se z nimi ne bi zestali, 2, 100 vidim da zahman bežíte zestajaņa z nim govoriti; — bežê: petr. 85 i ev. tirn. 79 za tuđem (pastirom) ovce nėjdu, nego bežê od nega, petr. 127 i ev. tirn. 114 onda kii su vu Judae, naj bežê na gore, kraj 249 vnogi lúdi gustoga pričesčaņa bežê, 193 vrazi pred nijednem oružjem tak ne bežê kuliko pred s. križem, zagr. 4^a 318 čim on nyh boļe k sebe zove, tem se oni gluhešeh činè i daļe od nega bežê, 4^a 420 vseh za sobum zove vu ovčarnicu svoju nebesku; ako se pak grešniki na negovo zvaņe gluhe činè, za negovu milošču ne maraju, od negove ovčarnice bežê ter vu pekel prepadaju, kakov more on tomu biti zrok? mul. ap. 327 Grki od kipov zrezaneh kakti od bolvanov bežê, kov. kemp. 138 naj bežê pred obličajem tvojem vse krive miseli, mat. 1, 122 je li oni . . . ne boje se pravice svecke i je li ne bi radi s slugami pravice svecke zestati se, i ne videči je li ne bežê?..

oni pak koji krivci ne nahajaju se . . ako prem s slugami pravice svecke zestaju se, ne bežé, 134 mati Makabeuše^v bátrivela jednoga za drugim sina bi bila, da naj ne bojé se . . nit smrti ne bežé, 244 netrpilivni nu zazivaju, želni iščeju i próse, ali kada donešenu zagledaju, nu bežé, odurjavaju, 245 za to nega odurjavaju, nega bežé, 262 vreme je, jedno malò i one opomenuti, koji ne bežé pajdaštvo takveh sramotneh govoritelov, 299 ovo more se reči spodoba oneh kršćenikov, koji bežé i daleko stojé od poslušana réči božje, 599 radi bi zdržati se od greha pijanstva, igre; ali ne bežé od krčmih, ne bežé od pajdaštva, shodišča, 2, 56, 63, 100, 376, math. 1^a 213 naša čuteña bežè i odurjavaju siromáštvo i nevòle, 214 naša čuteña bežè vsa trapleña, suprotivčine i muke, 2^b 242 onda koji jesu vu Judéi, naj bežé na gore; — bežíju: krist. blag. 1, 171 ono kaj ne na ove gréhe vléče, ne bežíju.

boja: bojím: kraj. 268 za kotere se tebe bojím, zagr. 1, 245 ali se ja kruto boím da vas ufañe vaše vkaniti hoče, 498 boím se da ova bogatstva hote me zaslepiti, itd., mat. 1, 462 kakvo je to požaluváñe? Da vam odprtò i očitò povem kak sudim, boím se jako, da požaluváñe vaše ni istinsko . . . , čujte zrok rádi koga boím se za vas, 568 bil je opitan jeden preštiman človek, koje protivščine zmed tulikeh na svétu naj boje bojal bi se. Ja, odgovoril, ne boím se ni jedne . . , nit ovéh ja ne boím se . . , ljubim ga, ali ne boím se nega, 2, 492 ne boím te se; — bojiš: zagr. 5^b 28 hoču tebe osloboditi od ruk neprijateljskeh, kojeh se boiš, mat. 1, 568 kak, da se ne boiš prekliñaña, pregonov, vrazéña poštea? krist. nač. 81 ti koji se podstupljuješ poslom boga tvójega suprot govoriti, ti koji se ne bojiš nému kazati kaj misliš, da bi on bolši izbor stvàrih včiniti bil mogel, kaj bi činil da bi bog . . . iz stolice svoje stupil dolé, da tebe na nu postavi? — boji: petr. 83 i ev. tirn. 76 náj se ne búrka srdce vaše i náj se ne boyí, kraj. 286 šta se grešnik bole bojí nego smrti? zagr. 2, 23 ni česa se ne boi, 2, 60 ne spomina se več, da je cesarom, kojemu se ves svet klaña i nega se boi, 2, 116 coprnik počel ga je nagovarjati, da naj vučini slobodno, da se za to nikakvoga zla naj ne boi, 4^a 57 začudil bi se vsaki zmed vas, da bi videl ali čul, da se jeden prejaki gospodin sluge svojega boi, 4^a 321 on je proti kraļu zneveril se i zagrešil, ali po vsem tom se ne boi od kraļa za to kaštigan biti, kov. kemp. 51 komu pak drago je još grešiti, ne čudno, ako se smrti i suda boi, mat. 1, 104 nut človeka, i ov

je blaženi Simeon, koji smrti ne boí se, nego nu želi, 200 za isto biva da se on protivščin boí, straši i nè odurjava, 242 straši se boí se pekla; — bojímo: mat. 1, 179 na mesto da vračtvo ovo želimo, nut nega boímo se, 243 ne strašimo se, ne boímo se pekla 2, 330 ne ne boíte se nit strášite se? Ne boímo se, krist. nač. 221 smrt, koje se bojímo, je najpovolneše dugovanje koje človek imeti more; — bojíte: petr. 28 reče nim Jezuš: kaj se boyíte, male vere ľúdi? mat. 1, 126 smrt vas na skorom oslobodí od zla onoga, koga najbolje boíte se, 309 stanete malo, još vam nekaj imam povedati, koji se boíte kvara pri imétku ..., ne boíte se, kak vidim, kvara, vendar ništar mañe boíte se za vuru ali pol vure čujuč prodečtvo, 513 čudim se, da se ne strášite i ne boíte spodobneh zvrhu vas nesreč! 545 očito s čini kažete, da se ne boíte nit strášite groznih, koje onomu koteri greši obečane jesu, 2, 49, kojeh strašite se i boíte, 278 za to dvoíte i boíte se itd.; — bojê: zagr. 2, 193 vrugi pekleni niti molitve, niti posta, niti almuštva, niti ni česa drugoga tuliko se ne boiè niti pred ni jednem oružjem tak ne bežè, kuliko pred s. križem, 4^a 278 kak hočete, da to od sebe rekù, da se gosp. boga bojè i nega časte oni, koji preslavno ime negovo špotaju, pšane i proti nemu blazne, 5^b 12 da se sadašnje žalostno i nesrečno vreme vse drugač žive, da ľudi kršćeni g. boga ne samo ne ľube niti se ga ne bojè ..., tomu vsemu ni drugi zrok nego kaj ti ne veruju vu pravoga živoga g. boga, nego si ziskavaju kajkut po smetju krive boge, itd., mul. ap. 508 bojé se od ovud pojti, 821 Darius je zapovedal da se bojé boga Danielovoga, 923 nesu se bojali na božič stranskoga prestániti kak se vezda negda bojé, itd., gašp. 1, 471 govoreči, da se naj nikaj ne bojé, mat. 1, 108 pravo imaju putniki, da se puta onoga stráše i bojé, 112 vsi nè (smrti) bojé se, 114 grešniki ove vure stráše se, bojé se i plaše se, 439 grešniki boga kak bi morali ne bojé se, 484 koji bojé se boga, 2, 321, 421, 427 itd., kov. kemp. 221 šónaju se angeli i arkangeli, bojé se sveti i pravični, a ti veliš: hote k meni vsi, math. 1^a 214 naša čuteña bojé se ponižèna. — Kašto dolazi naglas na početnoj slovcí: bòjim: zagr. 1, 306 kot se bòim .. ali se bòim, 328 jako se bòim, 4^b 58 istina je, to bi tak moralo biti, ali se bòim, da vse drugač biva; — bòjiš: zagr. 2 17 ako li smrti se bòiš, Jezuš je žitek; — bòji: zagr. 4^a 64 kojemu je ona odgovorila, da se naj ne bòi nikaj, 4^a 209 žaluje se, kaj ti se bòi od g.

boga kaštigan biti, kov. kemp. 51 ni pekla se ne bóí; — bòje: mat. 1, 454 boga ne bóje se (ovdje je možda štamp. pogrješka, jer je drugdje u mat. svuda: bojé).

bole: bolí: mat. 2, 408 srdce me od žalosti bolí, krist. blag. 1, 277 ne znam za kaj ravno mene ondé bog vudri gde mé naj bole bolí; — bolê: zagr. 4^a 102 vi vašega tela nigdar ne pšanite, ne bijete, ne preklináte, ada niti ženami vašemi tak ne smete činiti, ako vas vaše oči, glava ali noge bolè, mul. ap. 1 391 koju ženu oči bolé, gašp. 1, 406 boki tebe bolé.

cure: curím: kov. kemp. 233 suzno prosim da se vès vu tebi raztalím i lúbavjum precurím; — curí: zagr. 1, 376 kada čuješ da on črep praščí, da nekaj curí, ne glej tamo, 4^a 137 mala i kruto vuska je na jedne barke lukunica, čez koju tak tenko i polehko vu onu barku voda curí da se v pamet ni ne jemle..., krist. blag. 1, 297 od ovud biva da on čemeren ogovorlivec, iz kojega jezika zmir curí krv rañenoga tulikéh ljudih poštèna i dobroga glàsa, niš ne màra da se po vsém vàrašu od ñegovoga pekenskoga jezika govori; — curê: mat. 2, 400 štimali su vsi da ñemu od plača oči izcuré.

cuze: cuzê: ovc. 69 oči ñoj cuzé.

diša: dišê: zagr. 1, 491 oni psi kada kakov tràg kojega zvereta zadišè, do teh dob za ñim tèču doklam je i dobè.

drča: drčí: kov. kemp. 98 lúbav letí, drčí i radúje se, mat. 1, 466 jelen buduč glavni neprijatelj káč ñe vumárja i poklamkam ñè vumóri, veliku i nenavadnu žeđu trpí i tak preželen drčí k potoku da žeđu vgasi, 2, 56 za onemi drčí koji ñega bežé, krist. blag. 1, 256 pozna glàsa svojega pastira i sledi ñega ter ako zablúdi tak pázi na glas svojèga pastira i taki se povràča i drčí nazad k čredi, Kukuļevíc razna djela 4, 226 zagledel sem divojčicu kaj z vrta drčí, mat. 2, 479 opade i kričí: pomoč, pomoč! dodrčí vsa družina; — drčím: krist. blag. 1, 40 kaj nam je reči od vséh nas nevolnéh ljudih, koji tak skrbljivo za dobri ovoga sveta drčím? — drčê: mat. 2, 479 prestrašeni drčé da se skriju pastiri, 484 drčé ñim na proti.

drža: držím: zagr. 1, 381 ja te pak za vekšega norca držím nego onoga, kov. kemp. 125 vredno je da trplivnost držím, 136 za veliko držím dobročineñe nemati vnoga, iz kojeh zvuna i pri ljudih hvala i dika shađa, 176 kada ja mučím i za otajno držím, on sam ne mòra zamúčati kaj me je drugem ne povedati prosil, 251 kak dugo gospodína mojéga odprto vu svoj díki ne vídim, za

ništar držim vse; — držiš: kov. kemp. 237 mašnik vučinen jesi, samoga sebe nepokarlivoga držiš, krist. blag. 1, 133 koji male grehe za nikaj držiš, kraj. 137 prosimo te da one koterè si vu naručaj cirkvè krščànskè opčìnskè pripełal, potvrdiš i do konca vu ñe obdržiš, kov. kemp. 197 da čistu vést obdržiš; — drži: zagr. 2, 63 to dugovañe Salamon za jedno veliko čudo drži, 159 s. mati cirkva s. Jurja drži za patronuša suproti neprijatelom vere svoje, itd. itd. mul. ap. 159 on ne veren ki drži z neprijatelom, itd. kov. kemp. 8 istinsko velik je koteri mal vu sebi je i za nikaj vsu višinu dike vremenite drži, itd. mat. 1, 141 koji sebe od nas nadeñenoga z dármi drži, itd. ovc. 53 s konškom dlakum ali s kakvemi goder vunastemi canki mora se štala kaditi kak dugo beteg drži, math. 2c 53 stola svojega za nas vsigdar pripravnoga drži, krist. nač. 113 s. Pavel vsa za nikaj drži, itd. ovc. 30 ako hočemo da brav.. dobru i gustu svoju vunu obdrži, bráva jednoga k petnajstem samo pripustiti bude smeti, zagr. 2, 292 bežeči sejali su peneze putem štimajuči da se kralj Ladislav svojemi soldati na ñe pohlepi i ñe pobirajuč zadrži, 5a 250 koje (nečiste misli) ako vu srce pusti, vu ñih hotonce zadrži.., 5b 265 ako se Judas zadrži vu one misli.., gašp. 3, 282 od kola odvezanoga božanska ruka na vrhuncu brega zadrži nevraženoga, mul. ap. 954 blizu do pol dan zdrži se od jela, mat. 1, 307 još ostaje meni govoriti z druge fele ludy, koji kak oni sude, zrok imaju ne čúti réč božju i od navuka zaostati, ar ali posel i velike skrbi ñe spréče, ali pak potreboča trštva ali kaj drugo zdrži, 320 iz vnogeh, koja Jezuš Kristuš je vučinil, da se zdrži i ostane frižek i živ spomenek težke i britke svoje muke, more se suditi, da takov spomenek najdragši bogu je, 597 verujem, da bi molili boga, da pokoj zdrži, 2, 103 kojeh ako želi potrebno je da on sebe stegne i zdrži; — držimo: petr. 235a i ev. tirn. 229 oči doli od sráma držimo, mul. ap. 145 bog hoče rad dati dosta navuka, ako vsigdar z ñim supr t vragom vernò držimo, 220 á s kêm držimo, kada tak bahato grešimo? zagr. 1, 359 koje mi držimo podigneno, mat. 1, 481 zapoveda, da vu srdeu né držimo proti bližñemu jála i názloba, 2, 234 ne držimo si to za greh, 509 za to ne držimo da je on zveličen, krist. nač. 193 kak ti déca držimo oteñska kaštigaña za zlo, math. 2a 33 kruto skrbeti se moramo da ovu veru obdržimo, krist. nač. 177 da naš pokoj zadržimo, ne prispodabljajmo drugeh stalíša z našem, mul. ap. 202 vučimo se več krat, dolè stúpiti v pe-

kel i v purgatorium, da se legle zadržimo od grehov, mat 1, 517 navuk po kojem navučiti se moramo tvrdnoga i stalnoga načina, kak verne nas skažemo i zadržimo vu oblžavanu božanskeh zapovedih, 473 vreme već je doiti na zadnu skrvnost, koju vu gore stajahu odkupitelan sled vati moramo, da stalno i tvrdno nas zadržimo vu milošće božje; — držite: mat. 1, 311 vidim, da fantena držite i nazlobe vu srdcu kuhate, 546 ovo vuprav spričavanje vaše držite za velik vaš odgovor, 507 koji vu pameti vaše vsigdar złate misle držite, 530 kak daleko se držite, da bi takva razmišljanja činili, mat. 2, 21 i vi tak malo držite jednoga takvoga zapoved? 25 zapoveda družinu vašu v pobožnosti da držite, 73 koji razlog goruči i nepovolnosti vu srdcu proti onomu od kojega zbantuvani jeste, držite, 140 jeli pravo činíte kada tuliko od vaših dellov (!), činov i pobožnostih držite? 181 pušle cvétja na prsah nosite i ne raskrite držite, 195 vi naj meće štimate vaše starinske dúge, dapače držite, kajti jesu starinski, da već ne ostaje dužnost ne naplatiti, 511 jeli vi nevojni grešniki držite i štimate da srečno zvršíte i napravite vu vure smrti čin skrušenoga požaluvanja? 295 vam zapovedal je da se obdržíte vu milošće božje, krist. blag. 1, 165, 219 i t. d., petr. 71 koterem odpustíte gréhe, odpúščaju se nim, i koterem je zadržíte, zadržani jesu, mat. 1, 543 ovde podelím vam opomenke, koji vas budu pripomágali, da vu vas zadržíte odurjavanje proti grehu, 474 sada premislite kak je moguće, da vas zadržíte vu milošće božje, 562 takov opomenek vam bude vnoğò hasnovit, da od greha zadržíte se, — držê: šim 386. takva je nesrečna norija svéta ovoga da na već držê jeden zločesti telovni dobiček nego boga, zagr. 2, 19 vsa ova za nikaj se držê, 2, 29 postelju počinka svojega za nikaj držê, 2, 52 blaženi su vsi oni koji néga čekaju i na zvañe negovo odprta vuha srdca svojega držê, 2, 104 on vse one lúbi, koji néga častè i za patronuša držê, 2, 159 néga za patronuša držê, .. generali vojskih néga za naj vekšega patronuša držê, 4^a 52 koji su ti takovi? ah jesu vsi oni nečisti lotriši i prazniki, koji vu hižah svojeh držê one božice, s kojemi se nasladuju, 4^a 62 na vusta i ruke naše straže marljivo stražci pekleni pazeči kak se zaprta ali odprta držê, 4^a 90 oni penezni interesi držê na tuliko zabavljene misli, da ih ne puščaju k bogu podignuti, 4^a 102 koji navuk muži i žene naj dobro na pameti držê, 4^a 106 vnoge žene muži vu redu držê, 4^a 190 oni si za diku držê, kada mogu koga zopiti, 4^a 303 takova občina mora po sile

na nikaj dojtí, po keh dob da složnost ima se na spodobu vapna, koje hižne zidine vkup spravla, jedina i sklenuje, da se vkup držè, itd. itd., mul. ap. 175 oni moju ljubav za nikaj držè, 189 cirkva ima skrb, da se verneh tela pošteno pokopaju, da se takova mesta lepo ogradé i blagoslove i na veliko držè, 508 oni boga grdò špotaju, za malo, da pače za bedáka držè, kov. kemp. 7 sada nihove dohodke drugi držè, 11 istina je, da vsakoteri rad čini, kak mu se vidi, i k nim je boje nagnen ki (s) sobum držè, 147 sinko, ne budi ti težko, ako koji od tebe zlo držè i govore kaj nerad čuješ, mat. 1, 299 za povekšavañe imetka vsaku láž i krivu prisegu za slobodnu držè, 484 koji daleko držè vsu misel fantèna zvrhu neprijatelov, 499 štimaju krivo držè krivò, 500, 501, 503, 519, 593, 607, 616, 630, 2, 74, 173, 191, 203, 270 math. 2^c 111 vnogi kršćeniki s tèm diče se i za čudo držè, ako zbog ľudomorstva potvoriti se i pokriviti ne mogu, 200 krivo imaju, kada sámí do sebe vnogo držè, 120 to vaše roditelje v dobrovolji, da vaše falinge na skorom pozábe i vas kak ti predi vu ljubavi obdržè, 1^a 160 ako sluge ali dekle obetěžaju, iz hiže (ih) tiraju, i ako je obdržè, tak im vu štali tvrdo mesto za ležanje odrède, habd. mar. 549 nad tem se trse divojke, da vu imenu Marije divojačtvo i čistoču do smrti zadržè, ove. 45 na pet sto gláv ovác more si ovčar jednu, na jezero pako dve krave na gospodskom strošku držati, s tum vendar pogodbum, da si gospoda teliče za se zadržè, mat. 2, 391 ako (hmam mišleña) vlezneju vu srdce i onde zadržè se, ladala lahko srdce budu; — držíju, krist. nač. 134 drugi su dobili nagneña, koji se vsevdíj sredñega púta držíju, krist. blag. 1, 1 ostále za kakove izmišlene osobe držíju, blag. 1, 181 zapovédi ove prekršćíju i ne tak držíju, kak da ze vsemi nikaj ne bi znamenúvale, 1, 62 naj obdržíju puta gosponovoga 1, 12 da se pripovesti ove s tèm lehkše vu pameti zadržíju, dobro je imèna zapametiti dàti onéh, s kojemi sí bog navlastito služil je.

gledè: gledím: mat. 1, 583 ne gledím z daruvañem ovem na tvoju i stališa tvoga vrednost, nego gledím na moju zmožnost; — gledíš: petr. 124 i ev. tìrn. 111 ne gledíš na peršónu ľudih — gledí, petr. 198 i ev. tìrn. 183 vezda sedí na desnò otcu bogu visoko, od kud gledí i vídi po vsem svéte (tìrn. svetu) širokò, kraj. 294 tó vsè gledí na zveličeñe ñegove duše, zagr. 1, 86 ti jesi dužen ñemu.. tak marljivo i verno posle opravlati onda kada na z oči ñi kak bi činil onda kada te gledí, 99 ne zapušča nas, nego nas gledí, 129 naj ide vu cirkvu, naj gledí kuliko je peršon

vu ne, 358 bog ne gledì tuliko kaj mi dobro činimo, nego pazi s kakvem nakaneñem mi kaj dobra činimo, 367 bog ne gledì kaj i kak dugo mi molímo, 4^a 102 ona z očima našemi gledì, gašp. 3, 427 Mojžes zagledal jest na bregu jeden veliki grm ves vu ognju goruči i s plamnom obdani, ali prez vsake škode i kvara, ar zgoriti ni mogel. Gledì, premišljava čudnovito pripečenje ovo dugo vremena, mul. ap. 966 ovde se ne gledì na spavanje, kov. kemp. 78 ako se vrednost darovnika gledì, nikaj dano malo ali jako zločesto ne bude se videlo, 200 milošča nê kaj je sebi hasnovito i prilično, neg kaj bi mnógem hasnilo boľe gledì, mat. 1, 200 razumen človek ne gledì nit pazi na ono, kaj je vu vračtvu žuhkoga, trpkoga, gñusnoga, 293 kada trgovac hoće nadomestiti svoje kvare, kaj činí, dobro znate: skrbi se i gledì, vse prilike dobička i trštva i pazi da iz vsega hasen more znúti, 424 vu vremenu zimskom sunce strance i kak ti samo prehajajuč gledì i svéti na zemľu, 442 za kaštiguvati niti jednoga niti drugoga vrednost gledì, 583 on ne gledì vu svojem daruvanju na našu nevrednost, 593 hodi se v cirkvu za posluhnuti s. mašu, hodi se za zadobľeñe prošćení, moli se čislo i v knigu i vu istom vremenu gledì se, koji dohađaju, koji ostajaju v cirkve, gledì se oprava onoga i one, mat. 2, 18 gledì vse ľudi kak ti brate svoje, 19 nas ne gledì z okom srditem, ne gledì na čudo, 169 redovnik gledì nega z velikem pomiluvanjem, 261 ne gledì na se i na hasen svoju, 362 ona na vrednost gledì, mat. 1, 464 kada bog bil bi nazvestil Lotu, da naj izhađa iz odurnoga varaša Sodoma, zapovedal nemu je, da naj se, kada izhađal bude, nit ne ogledì na varaš, mat. 2, 346 naj pogledì na guvna, naj gledì v hiže, 2, 479 nega još iz daleka zagledì, 155 zagledì da vihri ľadju premahuju; — gledímo: mat. 1, 209 za potvrditi ovu istinu, više od vsake pelde i vsakoga zroka naj bude veščnost (experientia) i spoznañe oneh, koja z očmi našemi vidimo i gledímo, 492 zapoveda, da gledímo tak neprijatela i tak z nim hódimo, kak da bi ze vsemi spozabili se iz krivic i obšanstvih kak ti nigdar nam vučineneh, math. 97 vučinemo i mi nas delnike žalosti ove pobóžne i svête matere, i to tuliko pùti, kuliko pùti Jezusa raspétoga gledímo, 1^a 218 ohòlno gledímo na one, koji od nas priprostěši i siromaškěši jesu, krist. nač. 42 lépota njihova, koju mi zdalka gledímo, dala nam je namisel od vsemogućnosti početnika njihovoga; — gledíte: zagr. 1, 180 mučíte ter čez prste gledíte ter se smeјete, mat. 2, 92 gledeč norsku i bedastu Balaama srditost vašu ispisanu

vu ove gledíte, 100 vidim da zahman okom gledíte onoga koji, 121, 187, 380, 382, 457 mat. 1, 335 ako jeden malar hoče čij obraz zmalati, jeli ne mora više krat vu obraz pogledati i na vsako skorò pera svoga potezane gledeti vu obraz onoga koga mála; i vi, koji za zveličene vaše dužni jeste na peldu Kristuša tak trplivnoga, tak poniznoga gledeti i vu vas trplivno-t i poniznost zmalati i zasaditi, jeli i kak budete mogli ove dve kreposti v srce vaše postaviti i vu vas zasaditi, ako nigdar ne pogledíte s spomenkom guščejšem i z razmišlavanem vu muke negove, 138 hoču, da razmislite i razgledíte ono dobro; — gledê: habd. mar. 174 razveseljuješ oči oneh, ki te gledé, šim. 186 nikaj ne razmcvaju kajti takove pelde neradi gledé, zagr. 4^a 356 miruju slugi pravice, čez prste gledè sudci, 4^b 120 vsi ljudi ovoga sveta na nas gledè, mul. ap. 817 gde oni gledé, kov. kemp. 165 koteri prehodna z levem gledé okom a z desnem nebeska, mat. 1, 107 oh kak tebe ljudi krščeniki z dobrem okom ne gledé, ljublena smrt! 122 koji krivci ne nahajaju se, ako prem s slugami pravice svecke zestaju se, ne bežé, nego ne prez straha gledé, 200 vu vračtvo samo gledé, 216 dobročiniteli z dobrem okom več na nas ne gledé, 376 angeli želé obraz boga gledeti ne kaj ti nega ne bi videli vsigdar, nego kaj ti je takve ljublenosti i lepote da, s kem više nega gledé, s tem više vsigdar želé videti, gledeti., takva lepota bog je, da isti nebeski stanovniki, koji nega gledé, ne znaju nam nikaj povedati, 377 vide i gledé jednu lepoto, koja vu sebi zadržava lepoto vseh stvoren, 390 ni jeden zmed tulikeh vseh, koji prijemlu plúg pokore i nazad gledé, ni prikladen kraljevstvu nebeskomu, 482 jeli ovde nikakvu sumlu ne budu imali oni krščeniki, koji z nepovolnostjum gledé sreču oneh, koji ne zbantovali bi bili?

gore: gorím: kov. kemp. 261 ako prem tulikom želom kakti osebujni tvoj pobóžni ne gorím, vendar iz milošče tvoje velike one zažgane žeje želéne imam; — gorí: zagr. 4^a 213 premisli kuliko jezer duš za menše grehe gorí vu peklu, neg su grehi tvoji, 4^a 295 kaj hasne, da tvoje srce danas vu ljubavi božje gorí, ako zutra gorelo bude vu nečiste ljubavi, vu jalu i srditosti? 4^a 409 vse je to nikaj naproti ljubavi koja vu mojem srcu gorí proti nevoľnomu narodu človečanskemu, 5^a 246 ov svet ves gorí od vručine poželen telovneh, gašp. 3, 442 prosim naj gorí i krv vaša z ljubavjum Jezusa Kristuša, itd. mul. ap. 737 sveča gorí, kov. kemp. 186 večkrat ogen gorí, ali plamen prez dima nejde

gori, 260 ovi pravedno gospodina svojega vu lomlénu kruha poznaju, kotérèh srdce tak jako vu nih gorí za Ježušem ž ními hodéčem, mat. 1, 23 kada vojniki Aleksandra velikoga videli bi bili, da kraľa peržijanskoga zmožen dvor gorí, tekli su da ogeň pogase, 230 vrag znamo da gorí jalnostjum nevmrtelnjum proti nam, 470 vu kulikeh hižah ne gorí ogeň karkih i nazlobov med tòvaruši radi zroka kakve ženske glave ali deklíča? 494 da srditost vtišimo, koja vu nas gorí, 560 gorí vu peklju on nesrečni, 631 kričala strašno nesrečna duša, ali s tem mahnitejšè i srditejšè duše boľe nu vu ogeň pekla i glubinu peči goruče hitile i porinule jesu, kade gorí i na veke gorela bude, mat. 2, 10 ogeň njihov gorí, mat. 1, 259 zapoveda bog da ako se ogeň prime trňa i potlam na-doide na kúpe žitka i žitek zgorí, koj je na polju, dužen je ves kvar naplatiti on, koji ogná spuhál i vužgal je; — goré: habd. ad. 1001 goré i krese se oči, zagr. 4^b 153 srca njihova goré vu nečisteh ljubavjah, mul. ap. 585 lampaši dan i nóč pred nim goré, kov. kemp. 186 nekojeh žeľe proti nebéskem goré, 213 ognem nevgaslive ljubavi goré, mat. 1, 244 imaju ból naj čemernejšu v vutrobe, vsi goré z vručinom rádi vužgane v telu zlatenice, 451 koja je družina, kade ne goré med brati nazlobi? 560 gorí vu peklju on nesrečni, i goré negve ráne, mat. 2, 3 z ognem ovem očiščene goré, 266 nečiste šálnice teh jezikov zgoré i po vetru prek vuh vašeh odídu.

grme: grmí: petr. 189 i ev. tirn. 174 plačem zvoní vu jasleħ, kí grmí vu oblakeħ, gda se svét lesíka, zagr. 1, 18 proklinám da vse grmí, 75 glasom grmí, 380 kunù da vse grmí, 2^a 203 toga ne činè, nego pače na mesto s križa sebe i decu vragom zdavaju kunuč i proklyňajuč da vse grmí, 4^a 117 on se cel dan klatari i pijančuje a nikaj ne gospodari, vu večer, ako mu večerje ni, kriči da vse grmí, mul. ap. 104 pristoji se človeku prekrížiti, kada se blíska, ali strele opadaju, ali grmí, ove. 41 kada grmí, ovce čuvati se moraju, da se ne razidu, krist. nač. 78 néje pri-petce, da dežd iz zraka páda, da treska i grmí.

hite: hití: zagr. 1, 42 ako gdo na srce je prijel čemer hudo-bnoga greha, neka hití kaj najbrže van izvreči ga.

hlepe: hlepím: kov. kemp. 168 zakaj hlepím preštímavati se? 266 s takvum verum, úfañem i čistóćum hlepím tē denes priéti, kak tē je priéla i želéla presvéta mati tvoja; — hlepíš: petr. 272 vsaki večer dušu tvoju občíňaj z grehov se spominajuči, poimene z navadnoga greha na koga boľe hlepíš, zagr. 5^b 14

ò kršćena duša, ti boje hlepîš za bogaetvom, neg za bogom, kov. kemp. 122 ako nenáredno za ovemi ovdešnemi hlepîš, pogubiš vekivečna i nebeska, 198 ako na ov vrhúnc zlésti hlepîš trêba je da bátrivo pričneš, krist. blag. 1, 146 ti hlepîš za častjum; — hlepî: kraj. 57 grehov habati se na koterè bolè hlepî telovno poželene moje, zagr. 1, 264 ne hlepî na blago, zagr. 2, 78 ljubitelu vura duga je mûja, ar kudgoder hodi, vsigdar i vsigder pred očima razuma svojega naštampan nosi kip one stvari, koju lubi, koju želi, za kojum hlepî, 2, 19 vsa ova za ništar se preštimavaju, da se listor zadobiti more ono, kaj se lubi, izpuniti ono, kaj se želi, uživati ono, za čim se hlepî, 4^a 185 ah človek . . znajuč dobro, kuliko mu pijančuvanje . . škodi, ter vendar tak jako za vinom hlepî . . , 5^a 55 jastreb ako vlovî koju pticu ali pišče ni ž nim kontent, nego za drugem gledî, hlepî, letî doklam je vlovî, 219 5^b 271 itd., mul. ap. 1351 gda jeden na tuđe blago hlepî, 1355 skupost na tuđe jako hlepî, kov. kemp. 143 velim od oveh dugovaň, za kojemi ničemurnost svétska hlepî, 168 gda človek hlepî za hvalum človečanskum, práveh mentúje se krêpostih, 174 ves človek za zvunskemi hlepî, 202 natura hlepî znati skrovna i novine čuti, 230 duša moja tâlo tvoje želê, srdce moje s tobum se vjedinati hlepî, mat. 1, 348 neprijatel vsigdar hlepî na porušavaje naše, 565 koji hlepî na vaše zrušavaje krist. blag. 1, 39 kaj je to bilo, neg ono blaženstvo, za kojém hlepî vsa človečanska narava? 1, 147 ako koje dugovaje, za kojém srdce naše hlepî, za naše zveličenje hasnovito bi bilo, za kaj nam ne bi dàl? 1, 263 tam cîla ŭfaje moje, tam hlepî srdce moje, zagr. 2, 229 bežeči sejali su peneze putem štimajuči da se kral Ladislav na ne pohlepî; — hlepîmo: mat. 2, 6 kakov zrok je da tak hlepîmo, math. 1^a 218 mi hlepîmo na bogatstvo, krist. nač. 25 zadovolnost, za kojum s tulikum želnostjum hlepîmo, visi od našega vu vseh dogođajih na vólû božansku izrûčaja; — hlepîte: krist. nač. 31 složite se z menum vi, koji za pokojem hlepîte; — hlepê: zagr. 4^a 9 oh da bi grešni ludi premislili dobro, kakov se sud približava svetu, eh! ne bi stanovito ne oni čuten svojeh telovneh raztresali po čalarnostih nečemurneh i odurneh sveta ovoga, s kojemi sada hlepê za nimi, 4^b 167 oni ako bi skupa došli, hitro bi se telovne nasladnosti zasitili, za kojum samum hlepê, 4^a 188 koji god za čalarnostmi ovoga sveta hlepê, ne znaju kaj činê, 5^b 271 s. Januš evang. premišljavajuči ov svet i čalarnosti negove ze vsemi ludmi, kak naimre vsi živu, za kaj

se skrbè i trude, kaj želè i za čim najbolje hlepè, našel je, da vekši del od njih več se trudi, skrbì i hlepì za škodljivimi neg hasnovitimi dugovajni. Želè naimre vsi i hlepè za telovnimi nasladnostimi, 5^b 277 za luckem blagom hlepè, mul. ap. 508 zakaj nekoji ljudi tak malò hlepé vu kraļevstvo nebesko? 898 ki na dobiček prekoredno hlepé, 899 ki na to hlepé, kov. kemp. 96 drugi su, koteri na vekivečna vsigdar hlepé, math. 1^a 180 krúto vnògi ljudi vu sreči jesu oholni, nebèsni, bogozàblivi, na visoka hlepè, da s tèm glubļe opàdnu, 2^b 99 grusti im se biti na selu i hlepè postati vàraščani, 151 drugi.. ne hlepé za nebom; — hlepíju: krist. nač. 9 redki zadovolnost zadobivaju, za kojum hlepíju, 111 njihove nebeske misli lestoi za nebeskimi imetki hlepíju, 236 kada za pravem strahom božjem hlepíju, biva ovo z nekakovem vsevdilnem strahom, krist. blag. 1, 162 nàgibi negovi jesu slèpi i léstor za čutitlevém vžívañem hlepíju.

hrč̃a: hrč̃i: gašp. 3, 654 jagaru jednomu kopovi poznanomu raduju se, okolu ñega skaču; ali ako neznanu opravu na telo i maškaru na lice obleče, na ñega hrč̃é (hêrché) laju i zube mu kažu.

hrupe: hrupîš: kraj. 354 naglemi vetrí hrupîš; — hrupê: zagr. 1, 380 srde se, hrupè, kunù.

kesne: kesnî: petr. 157 kesnî gospon moj priti.

kipe: kipî: šim. 190 doklam sem mlád, doklam krv vu meni kipí, hoču živeti vu nasladnosti telovne, zagr. 5^a 61 od zlatenice se krv vužiže i kipì, mul. ap. 1522 znamo da niti méd niti mošt teško isprešan ne tak dober kak je drugi ki sam van kipí, ove. 63 vzemi frtal funta čerleníke korice (färberspähne) i puščaj, da se vu dveh pinteh vode do polovice vkipí, gašp. 1, 626 olovo vu grlo cureti ne hotelo, nego po haharéh raskipí se i vnoge strašnò opáli; — kipê: mat. 1, 237 drugi jesu črvi, koji puzé i kipè iz gniloga tela ñihovoga.

kleča: klečîš: zagr. 1, 117 klečîš vu cirkve; — klečî: zagr. 2, 221 nut tamo dva jednake spodobe človeka: jedan klečî, drugi stoi, od koga se to govori, ali od onoga koji stoi, ali od onoga koji klečî? — klečíte: mat. 1, 333 nit je potrebno da klečíte, nit da dugo vremena ove razmišļavañe činíte, 2, 480 postajete i klečíte pred ñihovimi kipi; — klečê: mat. 2, 182 klečê ali stojé.

kreča: krečê: habd. ad. 1046 v stojêće vode žabe krečê.

kriča: kriči: zagr. 2, 28 kriči s. Auguštin: non est quarendum in platea, 2, 45 otec Auguštin od velikoga čuda ovak kriči: o inenarrabilis potentia dei! 2, 52 kriči s. Ivan Chrysostomus vsakomu grešniku: considera Paulum, 2, 80 čuvajte se gizdosti, kriči na ves glas s. Bernard, itd. veoma često u sva pet sveska, mat. 1, 53 kada kriči za mort, podan je kamen, 141 neprestajno kriči na vratih srca našega, 337 Jezuš Kristuš po vsem telu od glave do nog ražen kriči od trapleña i muke, 582 non est deus, vas obšahuje i nad vami kriči, ô nezaufani! prorok Balaam, mat. 2, 63 ne kriči: istina je, 97 mati srdi se, kriči proti svojim sinom, 155 za pomoč proti nebu kriči, krist. blag. 1, 60 ovak kriči više pùti déte i javče, kajti mu želudec je obršen, mat. 1, 374 štimam da na prvo kušanje onih pretéčnih jestvin zakriči kakti zvan sebe radi obraduvanja: kaj je to, kakva je to jestvina? — kričê: petr 232 i ev. tirn. 226 grehi moji i krivice vsegdar proti mene kričê, zagr. 4^b 267 tako kričê vu peklú duše nečisteh lotrišev i praznikov... kričê, kričê vnogo boľe one duše v peklú, 5^a 187 neprestance kričê govoreči: svet svet svet g. bog, 5^a 188 kuliko se na svetu nahada ľudih, koji s Petrom kričê: bonum est nos hic esse, 5^a 331 za fabulu i pripovest drže kršćeniki kaj knige vučê, kaj prodekatori kričê od stiskih na smrtne vure itd., mat. 1, 75 vsi (s. otcí) kričê pokoru 244 res miserrima, kričê ovde vu znañu vučeni pisci, amare vehementer et amatum objectum simue odisse, 246 vsi kričê puni trapleña, 316 prodekatori kričê proti blaznosti.

lešča se splendere: leščê: šim. 169 ne vidiš da zobunci svilni z rukavi rubače z lepemi našiti rožami na nas se leščê.

lete: letí: šim. 233 današni dan vendar ov veliki i žmehki trh prez vsakoga truda zraven letí daľe od vnogo sto jezér míl, ono telo danas z jednem koračajem letí daľe od sto jezér míl, 383 ali teda letí dobra prilika, teda je kesno, zagr. 2^a 256 zapaživši ova ptica ogeñ pri svojem gñezdu z velikem hitěnem na pomoč mladem svojem letí, kov. kemp. 98 ľubav letí, drčí i radúje se, mat. 1, 260 ni li on znal, da ogeñ vužgan jeden krat, ne potuši se, i onde kam iskra letí prime se? krist. blag. 1, 203 vse kaj žíve, vse kaj po zemľi puzí, vu zraku letí, vu glubľini vòd i morja gíble se, krépi blagoslov božji z jélom i pilom, zagr. 1, 18 kaj govoriš onda kada nad te takva nesreča doletí? 275 na sto let jednoč doletí, 2, 167 da se naj spusti jeden melinski kamen iz ovoga neba na zemľu i prvo neg do zemľe doletí,

hoče minuti devetdeset i dve lete, gašp. 1, 497 vu zibčici jošče postávljenomu vù pristrošku odprtom počivajúčemu roj pčelic doletí i vu dėsnoj ruki sët meda napravi, zagr. 5^a 181 kada je (ptičici) peruti izrastù, onda iz gñezda van izletì, 5^b 167 doklam ona (ptica) ne odletì, 5^b 166 onda se ova ptica laran zaletì vu svoj gubec i tja vu trbuh preletì, kraj. 289 iskra ognëna gda međ kudeļu zaletì, če je brže časa ne ugasiš, rada plamnomo gore bükne, zagr. 2, 256 ova ptica . . sama se vu ogen zaletì, mat. 1, 514 takvi dobički s kreļutmi orla ptice, koja v kratkom vremenu iz očih ļudih zvrhu oblakov zletì, znikneju, zgineju; — letê: zagr. 1, 133 ptice naproti svetlosti leté, kov. kemp. 147 ako duhovnički živeš, ne budeš vnogo maral za rēči ke po zraku leté, 177 rēči po zraku leté a kamena ne vrazë, mat. 1, 261 muhe ostavļaju vse zdráve tela strani i želne samò leté na tela strani gnile, i smrduče ráne, gašp. 1, 493 ostavļeno telo dva orla, jeden glavu, drugi truplo doleté čúvat, mul. ap. 725 vrag ga vu stenu tak hiti, da mu se možđani razleté, zagr. 5^b 167 gde ga najdu vu ñega se zaletè, mat. 2, 389 zleté na spodobu múh.

leža: ležím: petr. 281 i ev. tirn. 281 ležím vu temnice i vúze mojega navádnoga gréha, kov. kemp. 264 ti znaš vu kulikeh hudobah i zleh nagñenih ležím; — leži: petr. 27 sluga moj leží vu hiže gutum vudren, zagr. 4^a 268 ovde leži telo onoga gospodina, koga su včëra pokopali, 4^a 328 ves svet vu grehëh leži, 5^a 199 na on kamen koji na sredi puta leži, več od dvajset ļudi je se zadelo i popiknulo, mul. ap. 176 narođen leží povit, â vmirajuč visi pribit, kov. kemp. 174 ves človek za zvunskemi hlepí, i ako zágod se ne strsne rad vu ñih leží, mat. 1, 508 na kojeh leží ves trh sreče vaše, duh. 15 drugi red vu nutrñoj strani ñive leží, 46 drugač bi se kocene, koje pod zemļum leží skopalo, math. 1^a 6 kojem jedino na srdcu leži zvëličëne dūš, krist. nač. 159 kojem ona (korist) jako na srdcu leži, krist. blag. 1, 144 spažúje trūhu vu oku svojega brata, â brvno, koje vu oku ñegovém leží, ne vídi, 1, 162 pijani leži kakti marše; — ležê: zagr. 1, 461 kada srce je smrtnem grehom rañeno, vsa naša dobra dela zamrtva ležê, 5^a 48 koji i sada zamrtvi ležê, gašp. 3, 275 jedni su puni tuge i čëmera, drugi kakti vu špitalu ležê vseh nevoļ puni, 3, 237 arka božja i izraelsko ļuctvo prebivaju vu šatoreh, Joab i slugi gospona mojega ležê vu taboreh na goli zemļici, ter bi ja išel vu hižu moju, da bi onde ležal, pil i jel i spal z mojom ženom? 3, 815 ležê nekoji zmed ñih vre mnogo let vu

strašni vuži, kov. kemp. 41 o nori, koji tak gluboko vu zemelskeh ležé, da su im sama telovna téčna? 154 gde ležé hoteňa naša, ne pazimo, mat. 2, 232 opadaju i ležé na vaše duše, duh. 15 nive na dobrom mestu ležé, math. 2^b 239 dojde vura, kada vsi koji ležé vu grobeh, negvoga glása čuli budu i pak živi stanju se. Pazi mat. 2, 170 léžim, 124 léži.

mrča: mrčim belost mrčim. — mrči: cant. 150 mesec pred num (danicum) mrči, 154 mudrost muči, svetlost mrči, ljubav goruča od zime ječi.

muča: mučim: habd. ad. 1074 od kud vnožina drugeh grehov izhaja, ar da mučim, kuliko same karte zla čine? zagr. 4^a 118 ja ne (ženi) mučim, kada ona klepeče, kov. kemp. 176 kada ja mučim, on sam ne more zamúčiti, kaj me je drugem ne povedati prosil, kraj. 237 ter se kruto bojim da koteroga na spovádi ne zamučim, kov. kemp. 133 ne zamučim niti se moliti ne prestanem, doklam se milošča tvoja ne povrne, mat. 2, 488 da druge neizbrojene zamučim; — mučiš: zagr. 2, 134 od križne muke mučiš, à od žeje kričiš: žejam; — muči: zagr. 1, 182 vidi bližnega svojega grešiti ter muči, 4^a 113 hoću da žena muči, kada muž govori, 5^a 286 naj muči Theseus kralj Athene, kov. kemp. 34 nigdo segurno ne govori, neg koji rad muči, 65 ki na samoga sebe marljivo pázi, lahko od drugih muči, 154 ako je jak, bogat, lép, prikladen ali dober pisec, dober popevác, dober delavec, zvêda se; kak je duhom siromah, kak trpliv i krotek, kak pobožen i duhoven, od vnogeh muči se, mat. 2, 195 on kojemu dužni smo, muči, 364, 407, 422, krist. blag. 1, 33 trplivnost negvû zločesto vživam, i on muči, trpi mē, zagr. 4^a 97 naj podnaša muž žennu, žena muža trplivno, naj zamučí jeden drugomu, naj se obodva skrbe vu ljubavi i jedinosti živeti, mat. 2, 219 pogrešku svoju ne valuje nego zamučí, 222 velika teškoča nadhaja onoga koji greh jeden zamučí, krist. blag. 1, 296 gde črv dušnoga spoznaňa zamučí, ondé prestàne ves nemir; — mučimo: mul. ap. 169 kaj je Kristus za nas trpel? Trpel je mnoga neizrečena, da vendar ne mučimo, nut! 1 trpel je od vsake fele národa, spola, zákona i stališa ľudih, 777 njihovu falingu podnášamo, pomilujemo, zamučimo, pokrijemo; — mučíte: mat. 2, 181 hoću vam veruvati da mučíte i myrovno v cirkve stoíte, ali...; — mučē: habd. ad. 906 znam da se nekteri glavari neradi mraze, znam da rajsí mučē, mul. ap. 1223 mogući suproti reči ne hte, nego mučē, mat. 1, 215 dvorjaniki kakti da ne bi čuli, videli,

mučé, mul. ap. 1084 znaduč greh hotonce z a mučé; — mučíju: krist. blag. 1, 298 takví, ako se kada iz nàvade spovédù, tak vsa ona koja za gréh ne držê, poleg blúdne pameti svoje z a mučíju.

prašča: praščí: zagr. 1, 376 kada čuješ da on črep praščì, da nekaj curì, ne glej tamo; — praščê: zagr. 1, 140 ako seme reči božje vu srali vašeh pogine, kak budete mogli račun gosp. bogu dati od tulikeh trudov i potov koje mi prodekatori vživamo po dne i po noči sedêč pri knjigah da nam kosti praščê?

puze: puzím: kov. kemp. 231 potrebno mî je stanovito, da po svétom têla tvojęga priímañu sebe ponávlam, čistim i zažgem, da može biti duže stradájuč od svétoga nakáneña ne odpuzím; — puzî: kov. kemp. 56 koj male ne haba se falinge, po lahko puzí na vekše, 73 kada (se) človek sam vu se zaufa, lahko puzí na razveseleña človečanska, krist. blag. 1, 203 vse kaj žíve, vse kaj po zemlji puzì, vu zraku letì, vu glublñni vòd i morja giblje se, krépi blagoslov božji z jélom i pilom; — puzê: mat. 1, 237 drugi jesu črvi koji puzé i kipè iz gniloga tela níhovoga.

reža: režê: zagr. 4^a 128 prvo vsa zverja jesu ñim na službu dvorila, sada pako na ñih režê i zubmi se proti ñim postavljaju.

ruča: ručí: mat. 2, 426 pustite ñega (vola) da se borí, ručí, da se srdi; — ručê: mat. 1, 20 duše proklete čujuč ov glas kakti luti oroslani, risi strašnò ručé, béče, tuje i zavijaju (a 249 rúče); — ručíju: mat. 1, 244 nevojni prokleti puni zvana i znutra naj žuhkejšeh težkoč mahñiti postájju, javkaju, ručíju kakti stočni, i srditi sebe grizú.

sede: sedím: kov. kemp. 185 vnogo krát onde nêsem, kade têlom stoím ali sedím; — sedí: petr. 81 bé vzét gore na nebo i sedí na desnicu bóžju, 198 i ev. tìrn. 183 vezda sedí na desnò otcu bogu, petr. 240 i ev. tìrn. 243 zastúpil je na nebésa, sedí na desnicu otea boga, kraj. 235 vu čijem kipu pop onde sedí, 328 sedí na desnicu otea boga, zagr. 1, 75 vsigdar poleg muža na levu stranu stoji, sedì, hodi, 94 naj sedì ptica z mirom na gnèzdu, 273 kade sedì ono lùstvo, mul. ap. 219 Kristuš vu nebu sedí, math. 1^a 125 jeden leñák, márkaj i človek prez vsake hasne vsigdar pogiblje, i, kak se veli, drugem na zdeli sedì, krist. blag. 1, 11 ondé sedì na desnici boga otea svojega; — sedíte: mat. 1, 620 (bis) otec duhovni, koji sedíte na božjem mestu; — sedê: zagr. 4^b 97 oni koji sedê, moraju vekši biti od oneh koji stojê,

4^b 98 ovi z bogom sedè, gašp. 3, 278 zakaj bolvani koji se dè nigdar ne mogu na noge vstati i koji stoje ne mogu sestì?

skrbe: skrbím: math. 1^a 141 primiri se samo, ja ti vre tolnáča preskrbím, krist. blag. u posveti: da nému vekše zna menuvanè i vrednost preskrbím; — skrbíš, kov. kemp. 47 za kaj se ne skrbíš za sudni den? — skrbî: zagr. 1, 144 onda se naj bolje skrbì, 445 vsaki zmed vas več se škrbì za telo neg za dušu, 4^a 62 lucifer se vsemi načini trsi i skrbì kak bi nas mogel vloviti, 4^a 103 gdo skrbì za hranu i opravu..? itd. mul. ap. 13 greši suprot vernosti i vere božje, ar se za pošteñe božje ne skrbí, itd. mat. 1, 64 ne skrbí, tu navadu ostaviti, 492 kada se gdo spozábi iz kakvoga dugovaña, nikaj več na to dugovañe ne misli, nit od néga govóri, nit za né kaj posluje i skrbì, 541 skrbí se vrag prizavati i mamiti mene z obeçañem i ponuđañem častih, 2, 100, 137, 138, 139, 155, 162, math. 1^a 203 otec nebeski skrbì se né na spoznañe dopélati i pobólšati, krist. nač. 63 bog je svèt, i tak skrbí se ludi pełati na posvèčeno blaženosti brodišče, krist. blag. 1, 50 s kulikémi dārmi milošč nas Jezuš Kristuš obskrbì; zagr. 4^b 92 drugoč mora vsaki vernost svoju izkazati s trošeñem cirkvenoga blaga, da naimre ž nim najprvo cirkvu oskrbì, ovc. 44 trsi se ovčar: ovcam vsakojačke na prah stučene ali zribane dobre drače preskrbí, da né z ovemi razfrižkati i okrepiti more; — skrbímo: mat. 2, 313 potrebno je da se skrbímo, potímo, trudimo od jutra do noči vu poslih našeh, krist. nač. 23 vuprémo léstor naše moči za dobru vést imeti, ostalo vse nî vrédno truda, da se nad čem žalostimo ali za kaj skrbímo, 163 vu tom jedino vse stojè, da z ovum skrbljivostjum vse dužnosti stališa našega spúnavamo i da se za dužnosti ludeh drugéh ne skrbímo, krist. blag. 1, 72 on išče po tom našu hasen. Kakvu hasen? da mi nam ovde najéme skrbímo, poleg kojéh nas kak ti svoje naslednike koruniti more; — skrbíte: mat. 1, 346 ako ne poznate duše vaše izvišenost i vrednost, za kaj predi neg pogodbu činite po grehu z duhom peklenskem, ne skrbíte da se vpútite od vrednosti néne? 411 ufañe imate dugoga živleña, za to tak skrbljivò i marljivò za dobra svéta ovoga skrbíte i trudite se, 419 vi skrbíte se, vi trudite se, vi poslujete, da dobro i vugodno státi i nasladuvati bi se mogli vu ovom živleñu, 593 velite, da se skrbíte zdravu i neraztrešenu pamet i vuprtu vu boga imati, 346 vam voļu dodati želim, da ovo blaženstvo preskrbíte si. — skrbê: zagr. 2, 84 svedati se več skrbè za blago neg za dušu, 5^a 186 bo-

gastvo ovoga sveta na spodobu dima zaslepljuje one koji se za ne prekoredno skrbè, 5^a 188 vse ovoga sveta čalarnosti, za koje se ljudi skrbè, jesu naproti dike nebeske. Vsi adda oni, koji god za čalarnostmi ovoga svete hlepé, trude se i skrbé, ne znaju kaj činé, 4^a 98 tržci i meštarski ljudi naj se slobodno skrbè za svoj pošten falat kruha, ali prez vsake ciganije, 4^a 107 za vse te takove nikaj ne skrbè, 4^a 207 vojuje z neprijatelmi duše svoje, koji se z vsemi načini skrbè preprečuvati pute koji vu nebo pelaju, 4^a 388 za kaj se ljudi meñe skrbè kak za milošću duha svetoga? 4^b 31 koji se tak malo maraju i skrbè za s. pokoru, itd. itd. mul. ap. 4 ki se to naj bole skrbé, da se detca iz s. pisma nekoje falátce navučé, 32 k tomu jur tulikò let i vezda naj boļe pri nove kraļice Thereziae kak ti drugi apoštòl skrbé se naš zagrebački g. biškup Juraj ‚Branjugh‘, da bi se g. Theophilus ‚Paffich‘ na svoju staru stolicu vu ‚Marcé‘ i na nekoje druge postavil, itd., mat. 1, 569 tuliki jesu, koji tak malò skrbé se za svoje lastovito dobro, da ne mǎraju za moļeñe, itd. math. 1^a 230 pokórni ñim budite, kaj ti za vaše dobro skrbé, 237 naj se samo skrbé, da sebe zvršenéše vučiné 2^b 61 to su ñihova jedina dobra, za koje se oni skrbè, mul. ap. 9 Pius V leta 1572 gospodu biškupe srdčenò nagovarja, da vu svoje biškupije preskrbé spravne navučiteļe, 2^b 103 oni takaj dobili su jednòč vòļu jedno poleg svojeh temeliteh návukov pitañe ñemu postáviti, da si pri ļudstvu, koje ñe zarad odùrnoga ñihovoga živļeñia krùto jàko je odurjávalo, diku i pošteñe preskrbè; — skrbíju: krist. nač. 233 sami se ne skrbíju po pravedneh razuma dokončkih vpokojiti, krist. blag. 1, 20 koji skrbíju se, da ne bi na skradñi vùri nikaj čutili, kaj bi ñihovo dušno spoznañe plašiti i trápiti moglo, 55 kuliki se roditeli nahàđaju koji se za dobro odkojèñe dètcè malo ali nikaj ne skrbíju! 188 štimaju da sù bogati lestor za to, da svojoj čalarnosti ugodé, da boļe tela svoja obskrbíju i svojem poželèñam zadovolíju.

s ku ča: skuči: mat. 1, 387 pohlepljen na blago čúti bol i opomiñañe dušnoga spoznañia, skučí, zvija se i pred koleni spovednika žaluje se, ali povrne se vu iste grehe; — skučé: 249 koji pod nevtažļivum vragov ļutostjum rúče, skučé, túļe, zavijaju.

smrde: smrdí: zagr. 1, 42 meñe smrdí mrcina guiloga psa ļudèm nego duša grešna bogu, mul. ap. 1, 320 opitaj dušno spoznañe jednoga grešnika, ne smrdí li odurneše nego nijeden grob? smrdé: zagr. 4^a 46 po zakutkeh duše smrdé oni stari smrtni

grehi, 5^b 184 kak morete obstati poleg tulikoga smrada i voñbe odurneše od vsake gube, s kojum voñaju i smrdè oni nečisti grešniki i grešnice, kojem ste vi za čuvare od boga odlučeni?

spa: spîš: šim. 379 nigdar ne spîš; — spî: petr. 126 ni vûmrla dèvojka nego spî, kraj. 292 vrag nè spî, habd. mar. 221 Lazar naš prijatel spî, ne umrla divojka, nego spî, zagr. 2, 182 vezda vaš kral Filip spî, 5^a 192 siromah celu noč sladko spî, kov. kemp. 76 ne spî vrag, mat. 2, 407 tak ako skoznuje kak ako spî, krist. blag. 1, 107 vučeniki vu naj vekšém stráhu i osupneiu kričè za pomoč, à zveličitel pako spî čisto pokojno, 1, 108 mîrna vèst oposréd naj.jakšeh halabúk čisto pokojno spî; itd. zagr. 5^b 177 kada vaš gospon zaspi, nekuliko dlak iz brade odrežete. — spíte: math. 1^a 175 gde vi spíte? — spê: zagr. 4^b 75 koji samo spê i počivaju, mat. 1, 163 onde jedú veselò, spê tečnò, 360 tati ne spê, math. 1^a 174 nekrivi miróvno spê; — spíju: krist. nač. 17 krépost ne more to včiniti kaj zaturdeñe onem dâje koji spíju.

stoja: stojím: zagr. 2, 254 na pečine siguren i stalen stoím 5^a 199 na ov kamen več od dvajset ludi vu ovo u malom vremenu, kaj ja ovde stoím, je se zadelo, kov. kemp. 184 vnogo krat onde nêsem, kade têlom stoím ali sedím, 244 vuslišaj me milostiven, kada pred tobum stoím, 264 nut stoím pred tobum vbog i gol, krist. blag. 1, 33 ah ne bi bil on svêti bog koji je, da bi pustil, da malovrednost moja, ako vu ñoj ob stojím, ne bi bila kaštigana, 1, 133 ovo néje velika pregéška ako vu ñoj ob stojím; — stojîš: kraj. 349 poleg nas stoîš, kov. kemp. 106 ti stoîš proti meni, 160 med neprijatelmi stoîš, krist. blag. 1, 113 kaj stojîš ovdé, krvoločno živínče? 1, 203 ti ze vsemi vu rukah jedne višeše oblasti stojîš, kov. kemp. 51, ako ti ob stoîš vereni i zažgán vu delu, prez dvojne bog bude vereni obilen vu plači, 142 napredek stoí vu alduvanu sebe volí božanski, tak da jednákem hoteném vu zlom i vu dobrom vu zahvalnosti ob stoîš vsa je-dnako preštímavajuč, mat. 1, 448 hoče more biti vu svojeh groz-nah lážec biti, da ti ob stojîš vu grehah prez kaštige? — stojî: petr. 148 i ev. tîrn. 137 ki stojí vu mene i já vu ñem, petr. 148 stojte vu mene, i ja vu vas. Kak ti rozgva ne more sáda ro-diti sama od sebe, ako vu trse ne stoí, tak ni vi, če vu mene ne budete stali, 232^b i ev. tîrn. 235 obrh toga stojí napisano pismo svetoga Jeronima, kraj. 172 priprava k spovedi vu tom stoyí da., 275 tretji del pripravé stoyí vu tom da., zagr. 2^a 260 da

se neprijatelji nikaj ne maraju niti ne bojè za stražu koja pred gradom stoi, 2^a 221 nut tamo dva jednake spodobe človeka: jedan kleči, drugi stoi., od koga se to govori, ali od onoga koji stoi, ali od onoga koji kleči? 2^a 251 on stanovito ne stoi na pečine, nego na pèsku, 4^a 247 kuliko krat gdo smrtni greh čini, tuliko krat na boga kameñe hita kuliko na sebe stoi (quantum in se est) 4^a 422 pri nas stoi, ako se hoćemo zveličiti ali skvariti, 5^a 157 kod vu s. pismu stoi zapisano, 5^a 173 na ñem stoi, nadeliti koga on hoće z mudrostjum, itd. itd., kov. kemp. 22 ondi vekši najem stoi, 122 vu bogu vse tvoje blaženstvo i srečnost stoi, 123 jako pogibelno stoi, ki vsu svoju skrbnost tebi ne zruči, 142 vu tom ne stoi napredek i zvršenost človeka itd., mat. 1, 184 vu čem stoi to razmišljavañe? 185 koji vu vašeh vseh trúdeh i pogibelih poleg vas stoi, 396 štimaju, da vu onem geñeñu stoi istinsko i pravo požalovañe, 444 ne stoi ova kniga ne stoi zakrivena, zakopana ali neznana, nego vsigdar stoi odprta i oči-vesta očima boga naj pravičnejšega, 463 je li rázmete vu čem stoi jakost ovoga razložena? itd. krist. nač. 61 pokažimo sada, da vu ovom spoznañu stojì navlastito način nepokvarljivoga se pokoja vu vséh živleña ovoga događajih vuživati, 83 kraljestvo asirjansko, medijansko, grčko jesu se dokončala, jeli za to pokoléné človečansko gorše stojì? 91 nikaj više ne stojì vsamogúćnomu na zemlji pustiti mira ladati, kak ogeñ tabora vužgati,.. ne stojì gâ nikaj več trúda meni živléne zdržati, kak množinu živúćéh iz svéta zbaviti, itd., krist. blag. 1, 50 70 103 itd., mat. 1, 617 ñe opominam zažgañ, i oštrò káram, kaj se dostoi kvarov luckeh, petr. 78 ako on obstojì kúčeči velim vam da gore stane, 148 ako gdo vu mene ne obstojì, van se zvrže, kov. kemp. 123 gospodine, neg listor voļa moja rávna i stalna proti tebi obstoi, vćini z menum kaj god ti se vidi, mat. 1, 195 doklam s. hoštija v želudeci neskvarenjena i nesprhñena obstoi, dotlam i sacramentum vu vas i isti bog Jezuš Kristuš prebiva, krist. nač. 145 bog previdel je, da posebno dobro jednoga plemena i občinsko dobro kraljestvih i orságov ne obstojì dugo vu dobrom stališu, kraj. 152 kak se gode na ovom svetu venci svecki devojačkih glav pristojè, tak se goré na nebu ov venec duhovni pristojì Marije; — stojímo: mat. 2, 391 hoće duh da stoímo vu skoznuvañu skrbliivi, krist. nač. 246 vu veri, vu kojoj stojímo; — stojíte: petr. 32 kaj ovde stoíte? zagr. 1, 397 ako vi hodíte senca z vami hodi, ako vi stoíte ona stoi, mat. 1, 435 znajte prijatelji, koji me vidite i okolo stoíte, da kak ni za

telo moje vračtva, tak nit ni za dušu, 601 velite da, ako prem daleko od vsake prilike stoíte, ništar mañe nad vas hman mišleña i tentacije dohajaju, krist. blag. 1, 87 ako obstojíte vu bludnosti vašoj, znañeñe je, da stê vsu pokornost o!vrgli; — stojê: petr. 5 vu hižah krajevskih stojé, šim. 324 stojé pred zrcalom, zagr. 2, 138 po kojega smrti odvetniki taki tekù k škřinam, ñe odpiraju i blago van jemļu, s kojem dobro stoiè, 2 166 podignemo se više iz sunčenoga neba vu osmo nebo, kò se zove firmamentum, ili ono vu kojem stoiè zvezde, 2, 246 vsi drugi na strani stoiè, 5^b 6 na četrtom foliušu stoiè popisane jakosti ognâ, mul. ap. 731 ako ž ñim skupa stojé, 1042 suprot spovedi krivoverci stojé, itd., mat. 1, 172 vu čem stojé te milošče? 299 ovo more se reči spodoba oneh kršćenikov koji bežé i daleko stojé od poslušaña reči božje, math. 1^a 196 da bi se nezdušni vsigdar s sveta ishitili i skončali, tak bi pobòžni poleg toga kvára čutili, ar z gréšniki vsigdar vu vsakojačkeh skup pajdášćnah stojé, zagr. 2^a 249 one ne lte biti porušene doklam goder stalne obstojè, mat. 2, 392 ako ova mišleña v pameti obstojé, plamen podigneju vu pohteñu. — Kao u osnove boja dolazi i u osnove stoja naglas na početnoj slovcu: stòjiš: zagr. 1, 341 zemļa na koje stòiš, je zemļa sveta; — stòji: habd. ad. 185 ktero (po!e) na širokom međ vodami Savum i Kupum stóij, ev. tirn. 136 rozgva ne more sada roditi sama od sebe, ako vu trsu ne stóí, zagr. 1, 316 duh dalko stòí od grešneh src, 5^b 6 na prvom foliušu stòí zapisana zemļa ze vsem drevjem, cvetjem i travicami, 56, 247 kov. kemp. 34, 62 mat. 1, 392, 399, 424. Obstòji zagr. 4^a 37, 46; obstòimo zagr. 1, 32; stóje: mat. 2, 183. — Složena s prijedlogom pri ima naglas najčešće na prijedlogu: kraj. 295 ke se kolduvati ne pristoji; krist. blag. 1, 175 sami sùdete, je li se pristoji, 1, 241 vnogo se bole pristoji, da ja denes milošče i oprošćeña de!im, kak da krivice kaštigujem, 264 on se zadržava tak, kak se pristoji jednoga kršćenika; tako i dòstoji mat. 2, 23 prosemo ñega da dòstoi još jedanokrat.

škome: škomê: kov. kemp. 6 naj škomé vse stvari pred licem tvojem.

tišča: tiščê: zagr. 1, 117 ležì zvrhu kakoveh maleh vuzlòv koji ga tiščè, math. 1^a 192 gospodar hižni dobro je znal, da ako se !ulka vu klice spúče, poļu ñegovom vnogo vekša škoda zrokovati se more, kajti klice !ulčene, koje s pšeničnemi klicami skup tiščé se, drugač spùkati se ne bi, da se ne bi i pšenične spùknule.

trpe: trpím: petr. 287 i ev. tirn 287 gospone, silu trpím, zagr. 2^a 204 bog zna da ja kruto veliku skrb imam na to, da se vu večer i vu jutro ne jen krat nego i več krat prekrizim, ništar meñe po noći vnoge trpím kajkakve strašne i čudne fantazije, strah i lecañe, kov. kemp. 123 hočeš da nevoļe trpím, 184 o kaj nùtrè trpím! 264 ti znaš gingavóču moju i potreboču koju trpím, kraj. 311 da obšanost moju dobrovoljno pretrpím, kov. kemp. 211 kaj márim koja i kulika pretrpím; — trpíš: kov. kemp. 87 nikaj tebi nê hasnovitéje kak da rad trpíš za Kristuša, 101 k návadnem se srdea čáčkam povráčáš, ar ñe htéc boļe trpíš, neg činiš, 126 malo je kaj ti trpíš proti onem kaj su tak vnogi trpeli, 160 med neprijatelmi stoíš, tēr od desne i od leve boja trpíš, 162 ako prem sada obšanost trpíš koju nesi zaslužil, ne ļuti se vendar za to, 188 zaradi toga natura negda se nežalostí, i vitéško bude, ako mučéc zatrpíš; — trpî: šim. 431 zemļa trpí od oblakov kada je vnogokrat prez potreboče glavu okupļu, zagr. 2, 131 on one, od kojeh trpî, miluje, 4^a 27 ako siromah pravični človek, kada kakovu silu krivičnu trpî, ako prem ne sme kričati, nego mučéc zdihavajuč plače se, ovo zdihavañe čuje se vu visine nebeske, 4^a 107 ļubav je trplivna, je milostivna, vsa trpî, vsa podnaša, 4^a 206 kraļestvo nebesko silu trpî, 4^a 312 ter vendar g. bog trpî i podnaša ov greh, 5^a 236 ļubav vsa dobrovoljno trpî i podnaša, 5^a 290 ne more biti človek na svetu, koji bi več tuge i nevoļe trpeti moral, neg on trpî itd. itd., kov. kemp. 98 ļubav hoče biti prósta, da po kakovi vremeñiti koristi zaplètañe ne trpí, 129 kada več prveši hare trpí, drugeh več nadohaja ter nenadejano, 171 prez mene ne vaļa niti ne trpí prijatélstvo, mat. 1, 38 vekše je pregañañe, kotero sadašñe vreme vera naša trpí od isteh hman kršćenikov, kak bi bilo poganinov i nevernikov, 62 je li prez kaštige bog trpí i podnaša ovu obšanost? 466 jelen buduč glavni neprijatelj káč ñe vumarja, i poklam kam ñe vumori, veliku i nenavadnu žeđu trpí, 536 koji protivščine trpí na svétu, ovc. 41 naj nigdar ne prepusti, da bi se čredo ñegvo z žarum marhum paslo, niti naj pri ñem druge pse ne trpí, nego bele, duh. 35 ov posel se vsigdar skoro k večeri pri sveči opravļa i trpí do 11. ali 12. vure po noći, math. 1, 1, 76 ne mèčete za nemar ñegovu dugotrpnost i dobrotu, s kojum vas podnaša i trpî, krist. nač. 38 štimañe ovo vre dugo vremena trpî, 111 najdale do konca žitka vašega to trpî, 112 ne pitajte, zakaj bog trpî krvoloka, 113 bog vekivečni trpî grehe

i hmanice ljudih, da vam peldu pokáže, 221 človek tuži se zvrhu neprilik, koje trpì, krist. blag. 1, 17 človek od smrti budúce ne samo rad nigdar ne misli, nego niti spomenka od ne ne trpì, 1, 33 trpljivost ñegvù zločesto vživam, i on muči, trpì mè, 1, 75 ako na ova još ne omehkča, trpì gâ, čaka gâ, nè će gâ ostaviti, 95 bog naš trpì i mi gâ nasledovati ne čemo, 1, 226 on ne trpì razdelenu proti sebi ljubav, 1, 233 more biti vam živlène predugo trpì? 1, 263 za oném samo hlepì, kaj vekoma trpì, kov. kemp. 191 vrédno je da ovu vuru slúga tvoj iz ljubavi proti tebi kaj pretrpì, krist. blag. 1, 270 vse se pretrpì s trpljivostjum; — trpìmo: kov. kemp. 65 dosta hitro čutimo i premerjamo, kaj od drugeh trpìmo, krist. nač. 113 s. Pavel traplèna kratko trpèča, koja na svetu ovom trpìmo, vsa za nikaj drži, 1, 35 ne marimo da ovdé trpìmo, samo da se tam veselili budemo, 1, 184 on hoče, da mi za voļu božju takaj nekaj trpìmo, 1, 275 kuliko goder puti suprotivčine trpìmo, veselimo se, ar to je za gréhe zadovoljščina; — trpíte: mat. 1, 494 ne trpíte nit pišče, da bi na vašu zemlju ali dvorišče zlételo, math. 1^a 181 on vas segúrno vidi, da trpíte; — trpè: petr. 99 i ev. tirn. 87 milo mi je vnožine luctvâ, ar ovo vre tri dni mene trpé i némaju šta (kaj) jesti, petr. 178 i ev. tirn. 165 blázeni kii smértno pregánañe trpé za pravicu, 341 dobrovoljno trpé svoje boleznosti, zagr. 2^a 181 blaženi kojij pregone trpè za pravicu, kraj. 4^a 22 za Kristuša pregone dobrovoljno trpè, 5^a 246 putniki po onom orsagu putujuč kruto velikú žeju trpè itd. itd., mul. ap. 302 ako kaj trpe, ono trpé za svoju puntariju i nevernost, kov. kemp. 21 nekoteri na početku obrneña svojega težéja skušavaña trpé, nekoji pak na koncu, 87 dostojno bi moral rad malo trpeti za Kristuša, kada vnogi težeša trpé zavol svèta, 114 je li štímaš, da ljudi ovoga svèta nikaj ali malo trpé? 247 kada nekotéri k svetomu pričeščañu priložne se vučiniti pripravljaju, gorše vrážje skušne trpé, mat. 1, 106 očivesto je, da duše purgatoriumske naj vekšu muku trpé zbog odvyláčeña vživána lica božjega, 243 kuliko do sada strašnoga, kuliko trapljivoga povedal jesem, mešši tál je zla, koje prokleti trpé, 244 čujte kakvu muku i traplène trpé oni, koji od stekloga psá grizñeni jesu, 361 ovo malañe pekel pelduje, vu kojega grešniki idu i ove strašne muke trpé, 545 to nakañeñe nahaja se vu vrágeh i prokletih dušah, koje zbog nezgovorne muke, koju trpé, lúte se proti bogu, 623 spačíteli zvrhu vekivečne muke još druge sebi prikazajuče trpé, math. 1^a 214 blázeni

jesu, koji zaradi pravice trpè, gašp. 1, 576 ovak valujúće gospona Jezusa Kristuša muku pretrpé i greh bolvanstva obalé; — trpiju: krist. nač. 92 vnogi početniki jesu vsega zla, koje trpiju, 111 pravoverniki na svétu ovem trpiju, krist. blag. 1, 122 koji trpiju kaj sù zaslúžili, 294 kuliki se zmed nas nàjdeju, koji druge za kakvô goder zbantuvàne odurjàvaju, ne trpiju?

vele: velím: petr. 14 velím vam, ne budete videli mene od vezda, 27 stanovito velím vam, nèsem našel tulike vere vu Izraele, 74 stanovito velím vam, da súze točili i plakali se búdete ví, 79 ja velím vam, prosete i hoće se vam dati, 105 velím vam, pojdé ov dole vu hižu svoju boje pravičen vèinén od onoga, 107 velím vam, da . . . , 111, 153, 159 (a 102 vélím), zagr. 1, 151 vezda pak velim ovak, 156, 168, 174, 179, 260, 5^b 167, krist. blag. 1, 37 od ovoga pravoga blaženstva govoriti jesem nakanil, na koji cilj velím prvič: vu bogu jedino je naše blaženstvo, 1, 82 odkud velim ja vsakomu: prosi, da bog ravna put tvoj, 1, 84 kam goder idem, nosim z menum dúšu moju, dúšu, velim, koja je kip spodobe otca našega, 1, 101 ako velím ovomu: idi, i ide, 1, 175 jesu, velim, dnèvi ovi korizmeni, vu kojéh žuhku múku i smrt razpetoga za nas Kristuša premišlávati dúžni jesmo, 1, 227 ja ravno ne velím, kak da po prijètju svètéh šakramentov ne bi več moči opasti, 1, 268 sada velím ja, da se i mi vpùtiti jenkrat pùstemo, da . . . ; — velíš: petr. 6 kaj velíš od samoga tebe? 46 Abraham je vumrl i proroki, à ti velíš: ako gdo rěči moje obdržával bude, smrti na veke koštál ne bude, 56 ti velíš, da sem ja král, 151 kak ti velíš, kov. kemp. 123 istina je kaj velíš, 220 nut, nebésa nebés tē ne preséžu, à ti velíš: hote vsi k meni (a malo više gore: vélíš), 221 bojé se svéti i pravični, à ti velíš: hote k meni vsi, krist. blag. 1, 234 vkanitel ov, velíš, jošće živùči je rekel: za tri dàne vstànem se; — veli: petr. 63 drugo pismo veli: budu videli, koga su preboli, 79 kaj je to, da veli: jedno malo? 100 ne vléze vsaki on vu nebésko krájevstvo, kí mene veli: gospone gospone, kraj. 197 to se veli gospodarov, zagr. 1, 91 Thomas à Kempis veli: fac quod ex te est, 2^a 41 je li naj vekše delo božanskò, kada iz grešnika pravičnoga čini? moglo bi se, veli, komu god videti, da ní, 2^a 55 s. Bernard veli da . . . , 2^a 168 s. Ambrož pridaje i veli: lùdi ni več nego listor stotina dèla broja angelskoga, 2^a 220 od kud poštvani Beda veli: . . . , 2^a 240 tak veli Dioscorides, da . . . , 4^a 47 s. Gregur

papa odgovarja i veli ovak: ... itd. itd., kov. kemp. 9 kaj se velí, pazi, 76, 95, 99, 122, 149, 167, 177, 187, 193 itd., mat. 1, 75 obznaňuju pokoru koja kak se šteje vu dnevnu svetečnemu s. Auguština, i on velí, občinska je, 212 s. Auguštin ... velí, da onda najbolje bog suprot grešniku srdit kaže se i srdit je, kada ňega kaštigati prestáje ..., znajte, velí on veliki navučitel s. Hieronymus, da ..., krist. nač. 101 to je sréča, da je on zbautuval boga, koji, kak veli s. Auguštin, zlo na nikaj správľa, 149 po ňem oblastniki spoznavaju pravicu, kak Šalomon velí, 155 gospon, kak velí Šalomon, je maloga i velikoga načinil i nosi skrb za vse, 158 vsaki je, velí s. Pavel, dare svoje od gospona dobil, krist. blag. 1, 21 pod gréhi, kak veli Ozeáš prorok, vtápľa se zemľa, 1, 34 on gréši čez den po sedem krat, veli nàrodov apoštol; — velím o: krist. nač. 95 mi velím o, da bog grêhe prepušća-juč primerneše je cilj svojemu delal, kak da bi je bil preprécil, 96 velím o prvič, da je za cilj božanski boje bilo ..., 115 da na kratkom odgovorimo, z ovemi s. otei velimo, da zločinci vsi nésû sami sréčni, 164 za to sù ovo léstor zastori, pod kojemi našu nezadovoljnu oholnost zakrivamo, kada velím o: za kaj se nés mó vu koí drugi véri rodili? krist. blag. 1, 95 od kud ... velím o mi, da je to težko i nepodnesljivo potrebovãne, 1, 282 otec naš, velím o, koji jesi na nebesih; — velíte: petr. 47 je otec moj, kí mene diči, koga vi velíte, da je vaš bóg, 158 vi pak koga mene velíte? zagr. 1, 179 vi krivo velíte, krist. nač. 124 velíte, da bi tužni vsigdar bil tûžen, krist. blag. 1, 173 to naj činiju, velíte, redovniki, 1, 215 kaj, znajdeňe človečãnsko, velíte vi? — velê: šim. 234 od zemľe do neba jesu već od osemdeset tisuči míl, na tuliko da, velê, da bi melinskoga kamena gdo spustil od neba zvêzd, imal bi kaj devetdeset lét dole leteti, zagr. 1, 167 nekoji velê jedno, nekoji drugo, 183, 195, 203, 251, 362, 5^b 210, 215, 2, 166 posluhnemo mudre astronomuše, koji velê da je sunce visoko od zemľe četiri milione míl, 2, 195 tolmačniki s pisma velê, da je na križ ruke držal raztegnêne, 2, 204 za to velê pravde: qui nititur iure suo, nemini facit iniuriam, 4^a 99 vojska, velê oni stari soldati, jemľe pokoj domovine, 4^a 179 po rogu, velê, da se razumeti mora on mrzek glas kojega pijanec ima, da ga nigdor rad ne posluša, itd. kov. kemp. 40 velê vnogi mla-h(av)i i gingavi: nut kak se dobro žive onomu človeku, kak bogat je! 188 kaj drugi velê, to se poslûhne, mat. 1, 276 vu orsagu Colconda zvanom velika je obilnost drageh gemantov i plemeniteh

kamenov, i vendar retki dragi gemanti, rubini črleni kameni velé se, mat. 2, 381 kuliko krat ne velé v srcu: da bi bil bogat! 499 velé, da lahko zveličiti se je, math. 1a 128 pokórnost stoji vu tom, da vi vu vseh dugováňah, koja vam vaši roditeli velé, sebe pokórne izkážete, 2c 112 ova ne govore vnogo rečih, nego na kratkom nému velé, kaj bi rada imati; — velíju: krist. nač. 68 Sociniani velíju, da bog léstor zná ľudih premembe, koje su samo od naravske potrebdče, krist. blag. 1, 171 ono, kaj né na ove gréhe vléče ne bežju: velíju i obečaju, da od sada nigdar više na gréšno žívléne ne pomisliju, ali za gréšiti priliku sami iščeju, 1, 183 nekoji čedneši zmed ňih velíju, da im postne jést-vine škodiju.

vise: visê: gašp. 3, 676 kak ni odičen, vu kojem, na kojem i okolu kojega visé tulike zastave neprijateljske? — Ali je običniji naglas na početnoj slovcí: víse i vísi: petr. 116 vu ovéh dvéh zapovedéh vísi vsa pravda i proroki, mat. 2, 35 iz vsakoga pozí-vaňa . . pribolšica pomócih i milošcih vísi, 36 od ňih vísi zdravje beteznika, 259 ljubav koja ne vísi od naše voľe, 489 boreňe od kojega vísi ali vekivečna naša sreča ali vekivečna naša nesreča, kov. kemp. 198 iz tê falinge, da človek sámoga sebe preveč nená-redno ľubi, skoro vse vísi, kaj god korenično obladatai je potrebno.

vрте: vrtî: zagr. 1, 320 on koji se preveč visoko podíže, lahko mu se vu glave zavrtî; — vrtímo: kraj. 135 mi se izda meď vnógemi neprijatelji vrtímo i vršímo; — vrtê: habd. ad. 332 ovo je zlati vužinec onéh ki na prezredno gospoduvaňe hlepe i za né se tak nespametno vrté.

zvenča: zvenčí: kov. kemp. 130 vojui čvrsto za me, da po-stane mir vu móci tvoji i obilnost hvale tvoje zvenčí vu svetom dvoru, mat. 1, 242 sumlite si, kak tužna žalostna narekuvaňa, kakva buka, kakva krika, zubih škripaňa, tuľeňa čuti se moraju od tulike prokletéh zdvojenéh vnožine i s kakvum strahotum ha-labuk i štropotov vsa jama peklenska zvenčí i povsud zvoní, 432 kaj hasni da pod vudarci kladiva zvenčí nakovalo i ništar maňe ostaje isto nakovalo? krist. blag. 1, 221 zrák zvenčí od jezero veseléh glásov.

žele: želím: gašp. 1, 545 ja ne boim se muk tvojéh, nego né želím, 576 i ja želím velike trpeti muke, krist. blag. 1, 52 kuliko želím, da mi vsi na vsaku priliku pažimo zveličitelu našemu zahvalne se izkázati, tuliko želím da . . , 1, 240 tebi srčeu želím, 1, 263 dugovaňe, koje ja sada nerazložno želím; — že-

liš: krist. nač. 80 da bi tebi višni bog ravnanje sveta predal, kak bi ti sam sebi zadosta učinil, ti, koji jedno isto vreme suprotivna i blaženosti bližnjega tvojega ze vsema proti stavljena dugovanja želiš? krist. blag. 1, 258 kupi si po delih nedužnosti ali pokore dobra dela za vekivečnost, ako zveličen biti želiš; — želi: zagr. 2, 147 mu obznani svoje hoteče, da naimre želi nasledovati vu cesarske službe otca svojega, 2, 226 koje zroke gdo goder želi znati, naj pripravi svoje duhovne oči za videti je vu ovom duhovnom zrcalu, 4^a 10 bog želi i hoče vse ljudi zveličene imeti, 4^b 26 koji nas vseh želi zveličenih imeti, 4^a 86 bog vseh stališev vsega sveta ljudi želi zveličene imeti, 4^a 188 gdo goder ada ne želi i ne šče vu pijanstvo opasti, naj vsigdar ima pred očima svoje prste, 4^a 205 suproti trem neprijatelom dušic naših s troje fele oružjem vovuvati se mora vsaki on, koji želi svetlost lica božjega vuživati, 4^a 207 koji god želi vu nebo zaiti pokoja večnoga vuživat, ovde potreba da se bori, 5^b 72 meče zagovarja se on, koji listor želi kakovo dobro delo vučiniti itd., kov. kemp. 166 več krat prekrúto se stára človek za kakvo dugovanje, koje želi, mat. 1, 104 koj smrti ne boji se, nego nu želi, 130 koji goder još živeti želi, kada mu došlo je vreme smrti, nu prijemlje s turobnostjum, 167 vnogo vidi se vam ona prositi, kada prosi i želi, da zapovedi božje obdržavajte? 206 vupremo misel na ono dobro, koje bog z ovem načinom nam želi i preskrbljuje, 211 bog naše dobro želi, 346 onda znate, da želi dušu vašu, 375 nigdar ni zasitno i zadovoljno i vsigdar više i više želi, 451 nad najmenšem bantuvanjem ali fanteče biva ali želi se, 470 on drugo nit želi nit trsi se nego samò nad vas naváiti s prijateljstvom ženskoga spola, 2, 10, 93, 103, 269, 324, krist. nač. 80 kada jeden želi vreme lépo, drugi želi dežda, kada polodelavec želi mira, vojniki želi tabora, vrtlar želi tiho i mirno vreme, ono isto vreme zdiháva brodar za vetrom, krist. blag. 1, 39 sám bog je negov konec, vu nega mora vpreti misli svoje, ako želi blažene dněve, 1, 45 koji gá istinski išče i želi, on mu se z vsum darežljivostjum prikažuje, itd., mul. ap. 140 Eva pogleda na jabuku, poželí, privoli, vzeme, zagriže, mat. 1, 460 on mladenec.. poželí ono kaj ni smeti vživati; — želimo: zagr. 4^a 55 želimo vsi srečno i veselo umreti, mat. 1, 485 mi ne želimo, da bi od boga ali ljudih fanteče učinilo se rádi naših krivic, krist. nač. 22 mislete da želeti da se vse móra dogoditi, kak mi želimo, za pokoja se vživati moči, je jako nepovoljno štimače, 126 kaj jedno vreme želimo, več nam

se drugo ne dopada, 128 pohlepnost velika čini, da istem roditelom našem smrt želimo, 160 nam se kaj denes želimo zutra ne dopada, 175 preglejmo da si nikaj više niti mene ne želimo nego kaj imamo, 223 pak si želimo dugo življenje, krist. blag. 1, 45 kam nam se je obrnuti, ako želimo najti dobro koje zasiti srdce naše? 1, 49 za nu zahvalne nas izkàzati želimo, 1, 82 mi ne želimo pùta ravnoga, 1, 111 kaj onda naj več želimo? 1, 114 mi vsi želimo mirno i pokojno živeti, 1, 147 mi proti nemu morgujemo, da nam ravno ono ne dà kaj želimo, 1, 274 ovak mòramo reći, ako najéma trplèñ zadobiti želimo, itd.; — želíte: zagr. 1, 484 kakov zrok moral je biti ove tak velike tvrdokornosti? Ako li ne znate a znati pak želite, poslušajte, mat. 1, 508 koji s srčenostjum vašum vsem strah zavdati želite, 2, 79, 380, 382, math. 1^a 202 je li želite da to bude? krist. nač. 162 ali dnévi onéh, kojeh sí stáliš vi želite, imaju li dugše vreme kak dvadeset i četiri vùr? 164 kaj štimate, da ov drugi priličneši stališ kojega si želite, koristneši bude za vekivečnu blaženost dobiti? 165 ako léstor ov jedini je cilj, da si želite v drugem stališu biti, tak morete vi ovoj vaši želi vu ovdešnjem stališu zadosti včiniti, krist. blag. 1, 147 koji nikaj boje ne želite kak vašu déteu sréčnu videti; — želê: habd. ad. 183, koga želé da bi im od smrti oslobodil, šim. 179 svetsku diku želé prez broja vnogi, zagr. 4^a 20 vsi ljudi koji goder želè pobožno živeti, pregone budu trpeli, 4^a 65 želé i prose drugi da bi mogli pošteno g. bogu služiti, . . nikaj ne dobivam kaj želè, itd., mul. ap. 459 to vsi želé negda dobiti, 619 ki kruto želé protimbe grehov, gašp. 1, 317 koteri zvršeni želé postati, kov. kemp. 141 mir vsi želé, 199 dobro vsi želé, mat. 1, 95 tak razmévaju vsi, koji zveličeñe svoje želé, 122 nu zbog hasne išču, želé, 217 vse mošñé i ormare pune imaju zlata, još nisu zadovoljni, nego više želé, 244 boga daleko od sebe želé i radi bi néga ne poznati, . . želum prevelikum nu želé, nu čekaju, 245 želni ta napitek pokušati želé, 376 angeli želé obraz boga gledeti, math. 2^b 250 obodvá, bóg i mamon, želé i potrebuju od nas lúbav, 2^c 52 dvorjaniki pripravní stoje, nebesku hránu vsem koji želè i prose, podèliti, 117 nemu zlo želè; — želiju: krist. nač. 10 želiju gâ, zadobivaju gâ, pak ne znaju vu čem stoji, . . k onomu stalnomu vesèju koje želiju ne dospèvaju, krist. blag. 1, 20 koji vu cèlém živlèñu mirno srdce ladati želiju, 1, 40 jedni né sú za-

dovoljni s svojém bogatstvom, ar želíju vekše; jedni nésû zalo-
volni s svojými častmi, ar želíju druge. (A habd. ad. 66 želiú.)

žma: žmíš: zagr. 1, 349 Ako li ti od ove udovice nikaj ta-
kvoga ne znaš ter mučiš, ter s pleči stiščeš, ter se s tvojem gub-
cem namrniš ali pak z očima zažmíš i vkup nasmeješ, ova vsa
jesu dosta k pogubleńu poštenoga glasa.

Naglas na slovci ispred vrstnoga nastavka imaju u vijek osnove:
sliša, vidê i zdravê, često visê kašto hitê, ihtê. Naglas je
u svih otisnuti.

slíši: slíšim: preš. 47 slíšim de so Bosnijáki v súžnost gnali
kristijane, 101 sonête slíšim péti pévce mláde; — slíšiš: preš.
177 ne slíšiš kak glasno trobénta pòje? — slíší: rog. 2, 107
slíší ù srcu en glas, preš. 172 nar vèč svetá otròkam slíší Slave;
küz. 25 ki rejč slíší i razmej, 317 ga nišče ne slíší, nagfl. 110
reca med perotnáte hižne stvári slíší, preš. 73 zaslíši med mrlíči
gospód glasèn prepír, itd.; — slíšijo: preš. 101 kaj prída slíš'jo
všesa naše rade, küz. 24 vidouči ne vídijo i poslušajouči ne slíšijo,
275 naj kak ne vídijo z očmí i z vühami ne slíšijo, nagfl. 48 da
k nej slíšijo tak so i né táli, 80 štere sprave slíšijo k carti? itd.

vídím i vídim: nagfl. 28 naj vídim jeli dobro sedite, kov.
kemp. 251 kak dugo gospodína mojéga odprto vu svoj díki ne
vídím, za ništar držím vse, krist. blag. 1, 135 vídim vnogeh
vinograda; — vídiš: preš. 83 kaj vídiš tam? 171, 183, küzm.
438 ka vídiš, píši vu knige, nagfl. 9, 28 itd., petr. 231^b znaš i
vídiš dobro zemeljsko imane kak se dobíva. — Mjesto vídiš
govori se često: víš: vížga, vížo, víže, vížih = vídiš ga, jo,
je, jih (sravni Rad kníga LXXVI, 55); — vídi: küzm. 42
ka se pa vám vídi? petr. 109 koteri zmeđ oveh treh vídi
se tebe da je bližni bil onoga ki je opal međ rázbojníke? 151
ki mene vídi i otca vídi; — vídimo: rog. 2, 179 danas
trújino krono vídimo, küzm. 59 niháj naj vídimo je li ga
pride Elias zdržavat, nagfl. 190 či brodimó zvezdáto nébo tak
naidemo kaj se ništere zvezjde vèkše ništere ménše bidti vídijo,
jeso tak mále, ka je komaj vídimo, gašp. 1, 419 to isto vu Ti-
motheu izvršeno vídimo; — víдите: küzm. 24 štera vi víдите,
nejso vidili, petr. 107 kotera vi víдите, nésu videli, 121 ako zná-
meňa te čúda ne víдите, ne verujete; — vídijo: küzm. 24 vaše
očí so pa blážene kaj vídijo, trpl. 28 tou rade vídijo očí naše,
itd.; — víde i vîde: petr. 4 slépi víde, šantavi hode, 35 gle-

déči ne víde, gašp. 1, 298 ovi na brzom vu cirkvu dojdu, jošće goruče sveče víde (a 352 vidé, što će biti štamp. griješka).

zdrävi: mat. 2, 156 batrivost i vesele ovo dohađa iz ufaña koje nevoľni grešnik ima da još ozdrävi; ali češće rabi osnova s pridržanim vrstnim ê; ozdräve (sравни pag. 77 u LXXVI. Radu).

hîtim: gön. 107 vu zourje kak znáglič čredár túli, se prebûdim, hitro gori stánem, mujem i gori se oblecém. Hítim vö z hiže glédat kak da se zori; — hîtijo: gön. 93 vse stvaré na počinek hîtijo, lûdjé se pa k večérji správľajo (a u kranštini: hitím, sr. pag. 90 Rad LXXVI.).

Dodatak.

1. šim znači: Feniks pokore pod kreľutmi pelikana počivajuća, to jest prodiķe nedeljne po Mihaľu Šimuniću, jašprištu gorićkomu i stolne crķve zagrebačke kanoniku spravľene. Zagreb 1697. U predgovoru piše: Najdeš vu ove knige vnoge reči nekoje k štajerskem, nekoje k vugrskem, nekoje k varaždinskem, nekoje k horvatskem spodobne: spričanoga s tem me imaj da sem ja sin međmorski međ Štajerom i Vugri rođen, da sem vekšim talem vu Varaždinu ũ školu hodil i da sem sada nevredni karlovačke pokrajne jašprišt.

2. U 4. svesku letošńega „ľubľanskoga Zvona“ str. 236—244 g. dr. Štreķel, ocijeńujući Šumanovu slovensku slovniceu, raspravľa o slovenskom akcentu. On proti Škrapcu i meni drži da je slovensko naglašivańe ekspiratorno. Jer je stvar važna i vrijedi da ju širi krug saznade, ne će mi g. Štreķel upisati u grijeh da bez naročiteńegove dozvoleńegovo mnijeńe ovdje doslovce preštampavam. On piše:

Glavna uzroķa, da še ne vemo, pri čem smo gledé našega naglaševanja, sta po mojih mislih ta le: a) pri določevanju našega naglasa se je dozďaj premalo ločila kvantiteta od akcenta; b) ni se pazilo na to, je li naše naglaševanje ekspiratorno ali muzikalno.

I. Ločitev kvantitete od akcenta je sicer v slovenščini zavoljo tega, ker se prva dá razločevati samó na naglašeniħ zlogiħ, precej teŹavna, ali za našo nalogo je neobhodno potrebna. Pri kvantiteti nam ni paziti na to, s kako močjo ali krepkostjo izgovorimo n. pr. kak vokal, tudi ni nam paziti na viši ali niži zvok tega vokala, ampak na to, kako dolgo traja. Vsak bode razločil, da a v besedi

brat (frater) menj časa traja, nego *a* v besedi v rat (collum): to je, da je *a* v prvem primeru krajši nego v drugem. Ali s tem, da pravimo „krajši, daljši“, govorimo še presplošno; iskati si moramo torej podstave, na katero te pojme konsolidujemo ter spravimo v določno razmerje. Za tako podstavo smemo vsprejeti pojem kratkosti sploh, to je tisto dobo, katera ravno zadostuje, da pri navadnem, ne prehitrem govoru kak glas določno in jasno izrečemo. (Prim. Trautmann, Die Sprachlaute im Allgemeinen und die Laute des Englischen, Französischen und Deutschen im Besonderen, Leipzig 1884, str. 123.) Ako s to najnavadnejšo dobo primerjamo, koliko časa potrebujemo za izgovor pri drugih glasovih, dobimo po naukih fonetikov pet stopinj trajanja ali kvantitete, namreč glavni stopinji kratkosti in dolžine in še tri postranske stopinje, kajti kratkost, oziroma dolžina je lahko krajša ali daljša od navadne kratkosti, oziroma dolžine. Tako torej dobimo pri kratkosti: krajšo kratkost (Unterkürze, reducierte Kürze), kratkost sploh (Kürze), in daljšo kratkost (Oberkürze); pri dolžini pa dobimo: krajšo dolžino (Untertlänge), dolžino sploh (Länge) in daljšo dolžino (Ubertlänge). Toda stopinja daljše kratkosti in krajše dolžine je v sredi med kratkostjo in dolžino sploh, torej je ista in potemtakem nam ostanejo le tri postranske stopinje. (Prim. Trautmann l. c. Sievers, Grundzüge der Phonetik 2, str. 161).

V navadnem slovenskem govoru sta navadni glavni stopinji: zlogi so torej dolgi ali kratki. V narečjih pa se nahaja večkrat tudi srednja stopinja med dolžino in kratkostjo in daljša dolžina. Srednje dolgi zlogi so v rabi n. pr. v rezijansčini. I. Baudouin de Courtenay piše v svojem vzglednem delu „Opyt fonetiki rezyjanskich govorov“ § 15: „‘ oboznačæet voobščæ udarenie, no otnositelno količestva, ja ne mogu v dannom slučæ skazaty, est’ li tak oboznačennyy glasnyj dolgij ili že kratkij“. Tudi v bohinjsko-posavskem govoru nahajamo srednjo kvantiteto. Isti učenjak piše v knjigi „Otčety komandirovannago ministerstvom narodnago prosvěščenija za granicu s’ učenoju čeliju J. A. Boduena de Kurtena (J. Baudouin de Courtenay) o zanjatijach po jazykovědeniju v’ tečenie 1872 in 1873 gg., Kazan’ 1877“ str. 49 to le: „‘ že nad znakom glasnago oboznačæet polnoe udarenie glasnago srednej dolgoť“. Tudi Roman Brandt vé za srednje dolžine v slovenščini. On piše v svoji knjigi „Načertanie slavyjanskoj akcentologii. Sankt-peterburg’ 1880“ str. 90: „kromě akuta, cirkumfleksa i dvojnogo gravisa, budu upotrebljaty eščæ znak’ neopredělennago udarenija,

vъ tѣchъ slučajachъ, kogda u menja ne ukažetsja točnychъ svѣdѣnij o vygovorѣ slova“. Take srednje dolžine se slišijo tudi po Goriškem in po Krasu. — Daljša dolžina se sliši po Štajerskem, kakor spričuje Miklošič, V. Gr. I² 335, kjer pravi, da je dolžina v besedi v^rat (gen. pl. od vrata, porta) dvakrat tako dolga kakor v besedi v^rāt (collum). Sploh se mi zdi, da spadajo sem gen. pl. dvozložnih, na predzadnjem zlogu dolgo povdarjenih substantivov, ki postajajo v rečenem zlogu enozložni: žēna, žen; pōlje, polj; kōsa, kos itd. Da bi pa bila ta dolžina v resnici še enkrat tako dolga kakor prosta dolžina, torej „doppelt lang“, ne morem pritrditi: meni se zdi samó blizu za polovico ene dolžine daljša.

Stopinje trajnosti, katere smo tu postavili, seveda nimajo stalne mere, ampak so samó razmerne: razmera torej ostane ista, ako govorimo prav počasi ali prav hitro, mera pa ne. V jezi, razburjenosti more se pa tudi razmera spremeniti. (Prim. Trautmann o. c. pg. 124).

II. Zdaj, ko vemo, kaj in kolikera je kvantiteta, ogledimo si še naše naglaševanje.

Pred vsem moramo določiti, ali je naše naglaševanje ekspiratorno, to je, odvisno od moči ali jakosti, s katero kak glas izgovarjamo, ali pa muzikalno, to je tako, pri katerem se zvok povišuje. Kakor pri kvantiteti, hočemo tudi tukaj na podlagi fonetiških preiskav najprej pokazati, kaj s tem menimo.

1. Vsak jezikoven glas ima že od narave večo ali manjšo moč ali jakost: tako je *e* krepkejši nego *i*, *o* je krepkejši nego *u*, *a* je med vokali najkrepkejši, vokali sploh pa so krepkejši od konsonantov. Ali pri naglaševanju ne gledamo na to naravno jakost, ampak na to, je li ta jakost povečana ali ne; to povečanje jakosti povzročimo s tem, da svoja pljuča napnemo. (Prim. Trautmann o. c. pg. 124.) Ako rečemo *máti*, sta *m* in *a* krepkeje, jasneje povdarjena, nego *t* in *i*; če pa rečemo *slovó*, je drugi zlog krepkejši, glasnejši. V stavku: to bi se mi zdelo sramotno — ločijo se zlogi *to*, *zde*, *mot* od drugih s svojo jakostjo in zatorej pravimo, da so povdarjeni. Tako naglaševanje, katero se naslanja na večo ali manjšo namerjano jakost, imenujemo ekspiratorno.

Ekspiratorno naglaševanje more biti četvero: slabo, srednje-močno, močno in pravmočno. (Prim. Trautmann o. c. pag. 125, Sievers, o. c. 182.) Prav močno naglaševanje se na zlogih in besedah navadno ne nahaja, ampak samó v stavkih (Satzaccent), posebno v adverzativnih. Kar se tiče slovanskega slabega, srednje-

močnega in močnega naglasa, moramo omeniti, da Nemci naše slabo povdarjene zloge občutijo za srednje-močne. Nasproti nemščini so se torej stopinje ekspiratornega naglaševanja v jezikih slovanskih nekoliko presuknile na stran večje jakosti. Srednje močni povdarek je pri nas vedno postranski poudarek: kámuškegà, ríbníškegà, zdčlo bi se mĩ. Kjer ga bo treba zaznamenovati, predlagali bi za slovenščino piko nad sonantom, torej à, è, ì, ò itd. **Glavna povdarka** pa nam ostaneta: splošno-slabi in močni.

2. Kakor ima vsak glas, vokal in konsonant, svojo posebno, naravno jakost, tako ima tudi vsak glas svojo posebno višino (Tonhöhe). Pa kakor one naravne jakosti, tako nam tudi te naravne višine ni pri naglaševanju jemati v poštev, ampak tisto povišatev ali ponižatev glasu, katero v govoru nalašč dajamo nekaterim glasovnim skupinam in tudi posamičnim sonantom. (Prim. Trautmann o. c. pg. 126.) Tako je višina glasu drugačna, ako vprašamo navadno: k d o? ali pa, ako začudeno vprašamo k d o ʔ oʔ? To povišanje moremo sploh samó občutiti, ako na glas govorimo; če šepetamo, ga ne moremo zapaziti. (Prim. Trautmann o. c. pg. 126, 128.) Najbolje določiti pa se dá to poniževanje ali poviševanje glasu, ako usta zapremo in skušamo kako besedo izgovoriti: vsi nezvenci glasovi omolknejo in namesto vseh zvenceh se sliši samó *m*, ki traja tako dolgo, kakor bi trajala beseda ali stavek, ter zavzema vse tiste stopinje poviševanja, kakor bi jih zavzemala beseda, oziroma stavek (Prim. Willh. Victor, Elemente der Phonetik, Heilbronn 1884. pg. 113 nasl.). Na tem povišanju in ponižanju zvoka je osnovano muzikalno naglaševanje.

Muzikalno naglaševanje je: a) ravno (—), b) kipeče (/), c) pojemajoče (\); vrsti b) in c) pa sta lahko združeni, torej: d) kipeče-pojemajoče (Λ), e) pojemajoče-kipeče (∨). Poslednji dve vrsti pa sta v evropskih jezikih redkejši.

3. Katero iz teh dveh je torej naše naglaševanje? Mi mislimo, da je ekspiratorno; kajti če katero koli besedo šepetamo, zapazujemo razloček med jakostjo in slabostjo zlogov, ne občutimo pa, da bi dosti drugače zveneje, kakor če jih na glas govorimo. Pravimo: ne dosti drugače — in za to nam podaja Sievers o. c. pg. 286. tole razlago: „Man kann einen lauten Ton tief und einen leisen Ton hoch singen, man kann ebenso eine starke Silbe mit tiefem, eine schwache Silbe mit hohem Ton sprechen, und es beruht auf einem vollständigen Verkennen nicht nur der theoretischen Möglichkeiten, sondern auch der thatsächlichen Verhältnisse, wenn

man behauptet hat, die stärkste Silbe des Wortes müsse auch den höchsten musikalischen Ton haben. Man pflegt zur Begründung dieser Behauptung wohl zu sagen, dass das stärkere Anblasen der Stimmbänder in starken Silben den Ton derselben in die Höhe treiben müsse, wie das bei jedem andern Zungenwerk geschieht, aber man lässt dabei ausser Acht, dass die Stimmbänder nicht eine für allemal fixirte Stimmung haben, wie die Zunge eines Zungenwerks, sondern dass die Wirkung des stärkeren Anblasens durch den Mechanismus des Kehlkopfs vollkommen compensirt werden kann. Wenn demnach im Deutschen z. B. in einem beliebigen zweisilbigen Worte wie morgen die erste Silbe nicht nur stärker als die zweite ist, sondern musikalisch auch etwas höher liegt, so ist dies keineswegs die nothwendige Folge der stärkeren Aussprache der ersten Silbe, sondern nur eine dieselbe gewohnheitsmässig begleitende Erscheinung. Dass dieselbe aber nicht einmal im Deutschen stets mit den starken Silben verknüpft ist, lehrt sofort die Vergleichung der verschiedenen Tonstufen, welche dasselbe Wort etwa am Schlusse eines Aussage- und eines Fragesatzes einnimmt. In dem Satze ich komme morgen ist die Silbe mor stärker und höher als die Silbe gen aber in der Frage kommst du morgen? ist mor zwar stärker als gen, aber es liegt musikalisch tiefer: die Stärke nimmt durch das Wort morgen hindurch ab, aber die Tonhöhe steigt“.

Kar je povedano tu o nemščini, velja tudi o slovenščini, kakor jo govoré olikani Slovenci in po Primorskem tudi priprosti narod. Ne gledé torej na to ravnokar omenjeno sekundarno povišanje glasu, je po naših mislih slovensko naglaševanje ekspiratorno. Posebno trdimo to o posamnih besedah, katere niso zvezane v stavke, ampak če jih opazujemo same za se, v tako zvanem „Wörterbuchstil“-u, kar ravno fonetiki zahtevajo. (Primeri med drugim Leonh. Masing, Die Hauptformen des serbisch-chorwatischen Accents S. Petersburg 1876. pg. 85: „Um den selbständigen, von keiner Seite beeinflussten Wortaccent zu hören, bleibt nur übrig, dass jedes Wort als einzelnes und ganz für sich gesprochen werde“.)

V stavkih imamo seveda tudi Slovenci muzikalno naglaševanje, s katerim moremo jasneje izražati čute in misli.

Kaj pa je s tistimi narečji, ki „pojejo?“ vprašal bi kdo. Kakor sem ravnokar povedal, imamo v stavkih vsi tudi muzikalno naglaševanje, zgodi se pa jako lahko, da se v raznih narečjih stavki iste vsebine drugače naglašajo; potem pravi jedno narečje o dru-

gem, da „poje“. V resnici pa „pojeta“ obedve in petje se nam zdi to zavoljo tega, ker se stavki muzikalno drugače naglašajo, nego v našem narečji. Za vzgled nam je n. p. soška dolina. Ako praviš Tolminecu, da poje, rekel ti bo precej: mi ne pojemo, pač pa pojo Koboridci in Bolčani; takisto se ti bo odrezal Koboridec ali Bolčan ter bo gotovo trdil, da on ne poje. Našel sem že Bolčana, kateremu smo Kraševci in Vipavci strašno „peli“. (Prim. Trautmann o. c. pg. 128.)

„Petje“ je pa tudi mogoče v tistih narečjih, ki imajo tako zvano dvovršične zloge (zweigipflige Silben), to je take, v katerih se sonant tedaj, ko je že prestopil stopinjo največje jakosti, znova ojači ali vendar drugič ne doseže moči prvega vrhunca. (Prim. Sievers, o. c. pg. 166. nasl.) Narečje v Starem trgu pri Loži ima tako zloge, kakor se mi vidi. Za dvovršičnimi predzadnjimi zlogi pride navadno srednje-močno povdarjen zlog, n. pr. m á t t i s o t e p o k l i t e a l. (Z á a, í i zaznamujemo dvovršični sonant. Da ima tako zaznamenovanje svoje hibe, sicer dobro vemo, ali zdi se nam, da bolje podaja to, kar se govori v resnici, nego katero koli drugo naglasno zlamenje; morda bi se po Sieversovem vzgledu za to dal porabiti cirkumfleks ~, da ne bi ob enem vzbujal v bralcu napačnih nazorov. Sicer pak to narečje preslabo poznamo, da bi smeli postavljati nova znamenja; kar vemo, nam je prijazno povedal prijatelj Štritof. Da bi bil ta akcent muzikalen, dvomimo, ker se v šepetanju ne loči od akcenta v glasnem govoru.

III. Ker je naše slovensko naglaševanje ekspiratorno, smemo po tem, kar smo rekli gori pod II. 1, zánje nastaviti četvero stopinj, to je, povdarek je slab, srednje-močen, močen in prav močen. Poslednji je, kakor smo že povedali, omejen na stavek. Za naglaševanje besed samih za se ostane torej slabi, srednje-močni in močni povdarek. Zlogi, ki imajo srednje-močni in slabi povdarek, so vedno kratki; zlogi z močnim povdarkom pa morejo imeti vse štiri v slovenščini navadne kvantitetne stopinje. Slabo povdarjeni zlogi, kateri se tudi v govoru ne odlikujejo pred drugimi, ne potrebujejo tudi v pisavi nobenega znamenja. Srednje-močno povdarjenim zlogom odločili smo že znamenje [˙] (piko nad sonantom). Ostane nam torej še ustanoviti potrebna znamenja za močno povdarjene zloge. Tukaj bi nasvetovali: [˘] za kratke-močno povdarjene zloge: ^{˙˘} za srednje-dolge, ^{˙˙} za dolge in ^{˙˙˙} za prav dolge močno povdarjene zloge. Po tem takem dobimo to le zaznamenovanje za slovenski naglas:

- a) slabo povdarjeni zlogi — (brez znamenja).
- b) srednje-močno povdarjeni zlogi: $\cdot$ (pika nad sonantom).
- c) močno povdarjeni α) kratki zl.: $\grave{}$ (gravis nad son.).
 β) srednje-dolgi: $\acute{}$ (akut nad son.).
 γ) dolgi: $\underline{\quad}$ (črta z gravisom nad son.).
 δ) prav dolgi: $\underline{\quad}$ (črta z akutom).

Ali ta znamenja bi se vsa rabila samó v dijalektoloških spisih, kajti v naši navadni slovenščini zadostujeta dva naglasa: *cx* in *cý* (k večemu še *čđ*)! — Srednje-močni povdarek, ki je le postransk, in se navadno nahaja le na zadnjem zlogu takih trizložnih, četverzložnih in peterozložnih besed, ki imajo prvi zlog povdarjen, tudi ne potrebuje prav za prav svojega znamenja, ker se že po glavnem naglasu dá spoznati; obdržali smo to znamenje pa zato, ker v narečjih lahko kaj takega najdemo, kar ne odgovarja splošnim pravilom (prim. v starotrškem narečji: *má4tī*). Po tem takem bi nam torej bilo treba za zaznamovanje naglasa v besedah le znamenj $\cdot$ in $\underline{\quad}$.

Ako bi hoteli sevéda zaznamovati tudi naglas v stavku, morali bi ta znamenja pomnožiti; ker pa se naglaševanje stavkov dan danes še premalo preiskuje, nočemo podajati bralcem svojih nasvetov. —

Kam pa si dejal tiste tako zvane potisnene (pojemaajoče, padaajoče) in potegnene (zategnene, kipeče, rastoče) naglase, o katerih govori teorija Škrabčeva in Valjavčeva? vtegnil bi kdo vprašati. Na to mu odgovorim: Tistih pojemaajočih in kipečih naglasov (v besednem naglaševanju) ne priznavam za slovenščino in zato jim tudi nisem dal znamenj. Zakaj jih v besednem naglaševanju ne priznavam, razvidno je pač iz vsega dozdanjega besedovanja. Naš naglas je, kakor trdim, ekspiratoren in ne muzkalen; sklep je torej legak vsakemu, kdor pomisli, da sta kipeči in pojemaajoči naglas muzikalna. Da se upiram pojemaajočemu in kipečemu naglasu v slovenščini, k temu ne silijo me samó ravnokar razpravljeni razlogi sive teorije, ampak najbolj to, da v slovenščini sploh takega naglaševanja ne morem zapaziti.* Mojega mnenja so tudi nekateri

* Pred par leti, ko sem se s temi stvarmi počel baviti, veroval sem s prva tudi jaz v trojico slovenskega naglasa in sem par opomenj o naglaševanju nekaterih glagolov poslal ljubeznivomu in učnemu g. Valjavcu. V teh opomnjah sem rabil Valjavčeva znamenja: ali kesneje sem svoje mnenje o teh stvaréh spremenil ter si mi zdaj dolgo povdarjeni zlogi zde samó dolgi — močno povdarjeni, ne pa kipeči ali pojemaajoči.

drugi pisatelji, ki so o slovenskem naglasu premišljevali. Tako ni J. Baudouin de Courtenay, ki je tako vestno opisal rezijansko narečje, tam nič zapazil o kipečem in pojemajočem naglasu ter razločuje le eden kratki, jeden dolgi, in kjer ne more na tanko določiti, je li kratek ali dolg, eden srednji naglas. S tem torej kaže, da smatra rezijansko naglaševanje za ekspiratorno, da si tega izrekoma ne pove. V opisu bohinjsko-posavskega govora (v že omenjenih „Otčetyh o zanjatijachъ po jazykovêdêniju str. 49 pa pravi: „nadъ znakomъ glasnago oboznačætъ dolgij glasnyj, udarennyj vъ načalê i neudarennyj vъ koncê, takъ čto onъ kažetsja soedineniemъ dvuchъ glasnychъ, tožestvennychъ kačestvenno, no različnychъ po otnošeniju (svoego roda diftongomъ [eto takъ nazyvaemyj accentus circumflexus, ~, Грековъ]“. V teh besedah torej pravi, da ima bohinjsko-posavski govor pojemajoč naglas. Rabi ga v teh le vzgledih: póte j pa rôko u lûft ozîgnuwa; súkno, k jô je ob ôku 58; Zâsp 61; pûkû, pûršû, jûmû, jûnû, sêdû zdû, tûpûhnû, ubû 78; upû 79; bôh 93; z rôk, môš, gôs, kôt, gôse 103. Vendar pravi, da se govori tudi: rôko 78; bûh 103; pûkû, pûršû, jûmû 109; zdû, upû, ubû 110. Vsega vkupe ima 18 besed, v katerih je zapazil potisnjeni naglas, od teh pa se osem govori tudi z navadnim dolgim naglasom, ostaja torej le 10 besed s potisnjenim naglasom. Ali kakor sem se prepričal na nekom tovarišu z Bleda, tudi te nimajo potisnenega, ampak prosti dolgo-močni povdarek. Sicer pak gledé naglasa v bohinjsko-posavskem govoru g. Baudouin sam pravi str. 51: „vъ nastojaščee vremja ja vovse ne razdêljaju moichъ togdašnjichъ vzgljadovъ na suščnost i mnogija častnyja otnošenija krajno-slovenskich udarenij“. — Roman Brandt v svoji knjigi „Načertanie slavjanskoj akcentologii“ piše str. 86, da je naše naglaševanje raznorodno (to je, naglas ni navezan na isti zlog), ali ne muzikalno. Ta preiskovalec pa vse edno sprejema teorijo Škrabčovo-Valjavčevo (str. 89), katera se vendar oslanja na muzikalno naglaševanje! Potem pa pristavlja te le važne besede: „Nesmotrja na to, menja nêskolko smuščætъ soobščenie sdêlannoe mnê professorom Krekomъ, čto onъ naročno prislušivalsja kъ vygovoru svoichъ gradeckichъ studentovъ, sošedšichsja sъ raznychъ koncevъ slovenskoj zemli, no rêšitelno nemogъ podmêtitъ nikakoj dvojakosti protjažnago udarenija“. Ako po teh besedah sodimo, trdi g. prof. Krek isto, kar smo v teh listih mi skušali dokazati. Enakih misli je tudi Miklošić (Ueber die

langen Vocale in den slav. Sprachen str. 5) in Božidar Raič, kateri pravi v svojem spisu „Prekmurski knjižniki pa knjige“ (Letopis Matice Slovenske 1869) kar naravnost, da pozna slovenščina navzlic srbsko-hrvaškemu naglaševanju samó dvojen naglas.

Pisatelj naše slovnice bi vtegnil prašati, čemu te stvari tukaj razlagam. Vzrok je ta, ker sem hotel pokazati, da je nepotrebno sprejemati v šolske knjige teorije, ki še niso vtrjene. Preiskovalcema našega naglaševanja, učenomu Valjavcu in Škrabcu, s tem seveda ne izrekamo nobene graje; daš stojita po naših mislih na napačnem stališču, ostane vendar materijal, katerega zbirata, neprecenljive vrednosti, saj more vsak, kdor bi bil morda mojili misli, na mesto potisnenega in potegnenega naglasa postaviti moj dolgo-močni povdarek (˘).

Ja sveudilj jošte ne mogu pristati uz g. Štrekļa, ali ne tajim da ima u Slovenskoj krajeva gdje je naglas udešen prema naglašivanju modernih jezika te se glasom istaknuta slovka u riječi ne ističe dizañem zvuka već jaćañem glasa. Ja sam pristao uz teoriju g. Škrapca, čiju raspravu J. Baudouin de Courtenay imenuje vortreffliche abhandlung, vidi Jagićev arhiv 1884. pag. 106.: Von der unterscheidung zweier dem slovenischen eigenen betonungsarten, eines „gestossenen“ (Škrabec's potisñeni, Valavec's potisnuti) und eines „geschliffenen“ (Škr. „potegnñeni“, Val. „otegnñuti“) Accents, ist in unserer sammlung keine spur vorhanden. Leider kannte ich selbst zu jener zeit, im jahre 1872 weder die vortreffliche abhandlung P. Stanislav Škrabec's, noch die anderen darauf bezüglichen arbeiten noch nicht, konnte mit meinem stumpfen ohre diese feinen tonnñancen nicht heraushören und verstand nicht den unter meiner leitung arbeitenden Sedej auf dieselben aufmerksam zu machen. Evo za što sam prije nego sam doćuo za hromatsko i ekspiratorno naglašivanje pristao uz Škrapca.

U rijećima pravda i brada ističu se glasom slovke prav i bra, ali prav drukćije glasi nego bra. U hrvatskom iliti srpskom jeziku slovke koje se izgovaraju kao slovka prav u pravda bićže Vuk, Daničić, Pavić etc. znakom ˆ, a slovke koje se izgovaraju kao bra u brada, bićže znakom ˙: prāvda, bráda. Slušajući ja govoriti Srbe s kojima sam na sveučilištu bećkom god. 1852.—4. općio i s nñima zajedno u istoj gostioni na Videnu predgrađu objedovao, našao sam (ne samo ja, nego i Žepić a i Svetec) da oni rijeći prāvda i bráda izgovaraju kao i mi Goreñci. U navedene su dvije rijeći

glasom istaknute slovke duge. — Srbi u riječi kruška ističu glasom prvu, a u riječi vedrina srednju slovku, onu bileže znakom ` a ovu znakom `: krūška vedrina. Riječi koje rabe i hrvatskomu i slovenskomu jeziku a u hrv. imaju glasom istaknutu kratku slovku bileženu znakom `: krūška, u slov. se jeziku, barem u goreñštini, često tako izgovaraju da je mučno razabrati količinu osim u jednoslovčanih riječi (i u zadnjoj slovcu), te se govori hrūška i hrūška, ali hrv. znakom ` biležene slovke u slovenštini, barem u goreñštini, postaju duge te se jedne izgovaraju otegnuto n. pr. hrv. bāba, žāba, djēklica biva u slov., da kako ne svuda, bāba, žāba, dēklica. A u riječima kojim se naglašena slovka bileži gravisom: vedrina, često se u krañskoj slovenštini ta nagl. šena kratka slovka produžuje: vedrina, pa tako i mūha snāha; žēana, seāstra, goāra, voāda itd., a hrvatski mūha, snāha, žēna, sēstra, gōra, vōda itd., ili imaju stariji naglas na zadnjoj slovcu: iglā, igrā, mēglā, dēskā itd., a hrvatski igla, igra, mēgla, daska itd., a kajkavština povlači se često naravski do űekle za štokavštinom: bātriveti, bātrivem uz bātriveti, bātrivem, srpski bātrivjeti, bātrivēm, itd.

Prema tome ima hrvatski iliti srpski jezik samo dva naglasa, recimo od nevoļe otisnuti i otegnuti, a bileži se četvorim znakom, jer se naglasu uračunava i količina. Tuj ima samo ta nestašica da znakom za otisnuti dugi naglas bileže i druge duge nenaglašene slovke u riječi, krivo uzimajući i ove da su naglašene: sūdim, blāgdānōst, blāgdānujēm mjesto sūdim, blāgdānōst, blāgdānujēm. Da se količina bileži običnima za to znakovi, znakom — za dužinu a znakom ~ za kraćinu, mogle bi se navedene riječi ovako biležiti: prāvda krūška, brāda vedrina mjesto prāvda krūška, brāda vedrina. — Tako űekako je shvatio srpski naglas Miklošić već god. 1852. u vergl. lautlehre pag. 317—320 gdje veli, da ` i ` naznačuju naglas, a ' i ~ dužinu. Od toga shvatañna god. 1874. još nije otstupio, vidi vergl. syntax der sl. sprachen pag. 283: ich bemerke dasz ich meine darstellung der accentuation im serbischen I. 317 bis 320 auch jetzt für richtig halte, ohne die zweckmässigkeit der von Vuk eingeführten bezeichnung in frage zu stellen. A lautlehre II. (1879) pag. 406 veli: ` und ` unterscheiden sich von einander dadurch dasz ` den kürzesten, ` hingegen einen weniger kurzen, weniger rasch gesprochenen vocal bezeichnet. ` dient der steigenden, ~ der sinkenden länge.

S prvice htio sam da primim samo dva znaka za bileženje naglasa: ' za otisnute (= sinkende) a ' za otegnute (= steigende) slovke: prāvda brāt, brāda (i za kajkavštinu: šetūvati). Ali Daničičevo nagovarane da od Vuka ne otstupam i žela da bi bila kako na drugom polu tako i ovdje sloga između oba bratska naroda skloni me da sam u svom prinosu, koji neće da bude više nego li prinos, primio Vukovo bileženje naglasa, i kad ima slovenština za pismena o i e po dva razlikujuća se glasa, htio sam, kad sam već spojio naglas i količinu, da obiležim oboje i glas i naglas: réka z réko tēta s tēto, kōža s kōžo kōza s kōzo.

Govoreći Miklošić o naglasu u slovenskom jeziku lautl. I. 248 veli: im nsl. gibt es betonte längen und kürzen, alle unbetontea sylben sind kurz; man verbindet daher accent und quantität und spricht vom scharfen und gedehntem tone je nachdem derselbe eine kurze oder lange sylbe trifft; jener wird seit Bohorič mit dem gravis, dieser mit dem acut bezeichnet. A u drugom izdanu od god. 1879. isto pag. 334 kraće ovako izriče: indem man accent und quantität verbindet, bezeichnet man die accentuierten vocale wenn sie kurz sind mit dem gravis, wenn lang, mit dem acut: zēt, tāt. wer beide dinge trennt, kann zēt, tāt schreiben.

To može vrijediti za štajersku slovenštinu, za krajštinu, barem za gorejštinu nipošto. Tuj se jasno razlikuju duge riječi n. pr. tāt i brāč, vrāta (gen. colli) i vrāta (porta) itd. i jer se u izgovoru razlikuju mislim da treba da se i različno bileže: tāt, brāč: vrāta, vrāta itd. Ili zar se zbiļa gdje u slovenštini jednako izgovara recimo: ženo ženo mulierem agunt? gorešnac to jako razlikuje te veli: ženô ženó. Je li se doista g. Štreklem navedeni gen. plur., koji imaju jednaku duzinu (po Miklošiću duplitnu. a po Štreklu poldrugu): žen, pōl, kōs itd. jednako izgovaraju? U gorešnoj le ne, tuj razlikuju: žén, kós, a pōl ol žena, kosa, poľe.

U štokavštini zadnja slovka u riječi nema nikada naglasa a jednoslovčane se riječi govore samo otisnuto: tāt, brāt, brāč. U slovenštini naglašuje se i zadnja slovka u riječi: prepír, kováč, globòk, i jednoslovčane riječi: pôt (sudor) pót (via), brāt. Ali mora da i u Krašskoj ima krajeva gdje se jednoslovčane duge riječi jednako izgovaraju, jer kad sam onomlance ptao g. Rjávca za neku riječ u njegovoj putnoj torbi kako ju izgovara, da li kao greh ili kao meh, odgovori mi da nemu jednako zvoni greh i meh.

U slovenščini ima u svima joj nazrječjima obilato riječi i oblika s naglasom na zadnjoj slovcu, a to nije znak ekspir. naglasa koji teži za time da stoji naglas čim daļe od zadnje slovke. Ali ima nekih riječi koje stari naglas potiskuju od zadnje slovke: róka mjesto rokà, nèsem mjesto nesèm, rèci mjesto rēcĭ, itd. I krajnja nenaglašena slovka u govoru često otpada: vín mjesto víno, itd.

Ja dakle držim da je naglašivanje u slovenščini, kako ima puno razječja, negdje ekspiratorno, drugdje hromatsko, a na trećem mjestu možda pomješano te se glasom istaknuta slovka ističe i dizañem zvuka i jaćañem glasa, tà i o staroj (panonskoj) slovenščini naslućujem da joj je bilo naglašivanje isprva hromatsko a kašñe ekspiratorno, ako krivo ne umijem Miklošića, koji, ne varam li se, teoriju o eksp. i hrom. naglasu ne napomíne prije god. 1879. On u lautl. I² pag. 2 veli: Der in die periode der ursprache zu ver-setzende übergang des ursprünglichen a°, slav. e beruht wahrscheinlich auf dem accentte, der ursprünglich chromatisch war, d. h. in einem höheren tone der accentuierten silbe dem niedrigen der nicht accentuierten silben gegenüber bestand. A malko daļe: Der übergang des slavischen e in ѣ beruht, wie mir scheint, teils auf dem exspiratorischen accentte, d. h. auf einem relativen forte der accentuierten silbe dem piano der nicht accentuierten silben gegenüber, teils auf dem mangel des accenttes. das forte und die accentlosigkeit der silbe hat dieselbe wirkung: дѣѣръ, бѣрати.